

Lietuvos Respublikos Seimo *trečioji sesija*

2017 m. rugsėjo 21 d.
99 ir 100 posėdžiai

Stenogramos

ISSN 2538-6638

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

TURINYS

III (RUDENS) SESIJA

2017 m. rugsėjo 21 d.

Rytinis posėdis Nr. 99

*Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, Seimo Pirmininko, XII ir XIII Vyriausybės
Ministro Pirmininko, Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko 85-ųjų gimimo metinių paminėjimas*

Seimo Pirmininko pavaduotojo, Europos reikalų komiteto pirmininko G. Kirkilo kalba	7
Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko J. Bernatono kalba	9
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro J. V. Paleckio kalba	11
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės, Signatarų klubo prezidentės B. Valionytės kalba	12
Seniūnų sueigos patikslintos 2017 m. rugsėjo 21 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	13
Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko V. Bako prašymas pakeisti pagrindinį komitetą Baudžiamojo kodekso 43, 47, 54, 62, 63, 64, 68 ¹ , 68 ² , 71, 75, 90, 226 ir 227 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1066 svarstyti	14
Informaciniai pranešimai	15
Branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 7, 15, 17, 21, 23, 24, 30, 39 straipsnių ir priedo pakeitimo ir 45 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-912(2)ES, Branduolinės saugos įstatymo Nr. XI-1539 2, 3, 9, 11, 14, 17, 22, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 50 straipsnių, septintojo skyriaus pavadinimo ir 2 priedo pakeitimo ir papildymo 34 ¹ ir 39 ¹ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-913(2)ES, Radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 7 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-914(2) ir Civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 9 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-915(2) svarstymas	15
Seimo nario A. Kubiliaus kalba	16
Branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 2, 7, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 50 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 50 ¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-287 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1096 pateikimas (V. Sinkevičius)	16
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1007 pateikimas (V. Simulik)	17
Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 44 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3747 svarstymas	18
Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto antrojo skirsnio ir 10, 11, 13, 16, 18, 23, 24, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo, Statuto papildymo 10 ¹ , 16 ¹ , 29 ¹ , 35 ¹ , 38 ¹ straipsniais ir priedu ir 48 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4745(2) svarstymas	18
Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 14, 15, 16, 31, 34, 35 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 35 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-786(2) svarstymas	20
Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1044(2) pateikimas (V. Sinkevičius)	21
Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1100, Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1101 ir Žemės įstatymo Nr. I-446 10 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1102 pateikimas (A. Stančikas)	22
Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-693 pateikimas (E. Gentvilas)	28
Civilinio proceso kodekso 56, 83, 88 ir 98 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-559(2) pateikimas (N. Puteikis)	32

Vyriausybės valanda

Ministro Pirmininko S. Skvernelio, sveikatos apsaugos ministro A. Verygos, teisingumo ministrės M. Vainiutės, švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės, krašto apsaugos ministro R. Karoblio, finansų ministro V. Šapokos, žemės ūkio ministro B. Markausko, socialinės apsaugos ir darbo ministro L. Kukuraičio, aplinkos ministro K. Navicko, susisiekimo ministro R. Masiulio ir energetikos ministro Ž. Vaičiūno atsakymai į Seimo narių klausimus	34
Generalinio prokuroro Evaldo Pašilio pranešimas (dėl Seimo nario Naglio Puteikio)	44

Vakarinis posėdis Nr. 100

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Naglį Puteikį patraukti baudžiamojon atsakomybėn sudarymo“ projekto Nr. XIII-1124 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	46
Šio nutarimo priėmimas	48
Informaciniai pranešimai	48
Profesinių sąjungų įstatymo Nr. I-2018 13, 17 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIII-784 pateikimas (T. Tomilinas)	48
Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo Nr. IX-1768 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-780 pateikimas (T. Tomilinas)	52
Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 40 ir 83 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIII-967, Administracinių nusižengimų kodekso papildymo 96 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIII-968 ir Civilinio proceso kodekso 95 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-969 pateikimas (T. Tomilinas)	53
Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 5, 36 ir 55 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1029 ir Civilinio proceso kodekso 5 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1030 pateikimas (N. Puteikis)	56
Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 74 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1079 pateikimas (J. Sabatauskas)	57
Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo Nr. VIII-342 3, 7 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7 ³ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIII-4510(2) pateikimas (R. Martinėlis)	58
Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo Nr. VIII-1436 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1004 pateikimas (Z. Jedinskis)	60
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1037, Saugios laivybos įstatymo Nr. VIII-1897 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1045 ir Vidaus vandenų transporto kodekso 14 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1046 pateikimas (N. Puteikis)	66
Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-707 pateikimas (N. Puteikis)	67
Savaitės (2017-09-25–2017-09-29) – 2017 m. rugsėjo 26 d. (antradienio) ir 28 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas (V. Pranckietis)	70
Civilinio proceso kodekso 306, 320 ¹ , 347 ir 350 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-709(2) pateikimas (N. Puteikis)	70

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario N. Puteikio pareiškimas	72
Seimo nario A. Skardžiaus pareiškimas	72
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	74

SANTRUMPOS

LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG – Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF – Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A – alternatyvus teisės aktas
ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

III (RUDENS) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 99 STENOGRAMA

2017 m. rugsėjo 21 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS,
Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ
ir Seimo Pirmininko pavaduotojas G. KIRKILAS*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami kolegos, gerbiami svečiai, pradedame 2017 m. rugsėjo 21 d. posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

Gerbiami kolegos, kol registruojamės, informuoju, kad pas mus svečiuojasi Flandrijos parlamento pirmininkas J. Peumansas su delegacija. Pasveikinkime juos. (*Plojimai*)

10.02 val.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, Seimo Pirmininko, XII ir XIII Vyriausybės Ministro Pirmininko, Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko 85-ųjų gimimo metinių paminėjimas

Gerbiami kolegos, šios dienos posėdį pradedame Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, Seimo Pirmininko, XII ir XIII Vyriausybės Ministro Pirmininko, Prezidento A. M. Brazausko 85-ųjų gimimo metinių paminėjimu. Kartu su mumis, Seimo nariais, minėjime dalyvauja giminės ir artimieji, Nepriklausomybės Akto signatarai, garbingi svečiai.

Aš neturėjau garbės pažinti Prezidento asmeniškai, esu tik vieną kartą spaudęs jam ranką. Ši asmenybė sukeldavo saugumo, užtikrintumo jausmus, jo paties pasitikėjimas savimi priimant sprendimus išskirdavo jį kaip politiką. Pagarbą savo asmeniui jis pelnė ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, kur kaip jaunos valstybės vadovas buvo laukiamas svečias, kaip politinis lyderis ir politinis inteligentas. Tyla pagerbkime. (*Tylos minutė*) Dėkoju.

Kviečiu daktaro A. M. Brazausko bendražygį ir kolegą, Seimo Pirmininko pavaduotoją, Europos reikalų komiteto pirmininką G. Kirkilą tarti žodį. Seimo Pirmininko pavaduotoją I. Šiaulienę kviečiu į prezidiumą.

Seimo Pirmininko pavaduotojo, Europos reikalų komiteto pirmininko Gedimino Kirkilo kalba

G. KIRKILAS (LSDPF). Gerbiamas pirmininke, kolegos, mieli svečiai, artimieji! Šiandien minime pirmojo tiesiogiai tautos išrinkto Lietuvos Prezidento A. M. Brazausko išskirtinę 85-ųjų metinių sukaktį, kurios jis pats, deja, nesulaukė.

Prezidentas ir užsienio politika. Pirmajam Prezidentui teko formuoti ne tik pačią prezidentūrą, bet ir pradėti vykdyti 1992 m. referendumu patvirtintą Konstituciją, imtis pagrindinės, mano nuomone, valstybės vadovo funkcijos – užsienio politikos. Esminės nuostatos, kurias jis jau išdėstė rinkimų kampanijos metu savo programoje, net ir šiandien aktualios, drąsios ir toliaregiškos, nuosekliai buvo realizuojamos visos jo kadencijos metu. Jos taip pat paneigia politinių oponentų kuriamą mitą, esą gal A. M. Brazauskas nebuvo už svetimos kariuomenės išvedimą, už NATO, jį reikėjo stumti ir panašiai.

Cituoju iš A. M. Brazausko 1993 m. rinkimų programos dalies, kuri pavadinta „Prezidentas ir užsienio politika“: „Lietuvai gyvybiškai svarbu kuo greičiau ir efektyviau įsijungti į Europos bendriją. Valstybei būtina toliau aktyviai bendradarbiauti Jungtinėse Tautose, ESBO, Šiaurės Atlanto Asamblėjoje. Rusijos armija turi būti išvesta iš Lietuvos pagal suderintus grafikus, mes privalome tam sutelkti visas diplomatinės ir dvasinės mūsų pastangas.“

Jau po metų Lietuva Prezidento A. M. Brazausko vedama, palaikant visoms šalies politinėms partijoms, pradėjo integracijos į Europos Sąjungą kelią, kuris, nors ir buvo gana vingiuotas, užtruko beveik dešimtmetį (kai kurios šalys, beje, lig šiol šio kelio neužbaigė), tačiau jau 2003 m. balandžio 16 d. Graikijoje, Atėnuose, jau Ministras Pirmininkas A. M. Brazauskas pasirašė Stojimo į Europos Sąjungą sutartį, po metų Lietuva tapo Europos Sąjungos nare.

Pradėjo kaip Prezidentas, užbaigė kaip premjeras. Priminsiu, gerbiami kolegos, jog beveik tuo pat metu, 1994 metais, Prezidentas laišku kreipėsi į tuometinį NATO generalinį sekretorių M. Vernerį, pareikšdamas Lietuvos norą tapti šio gynybinio aljanso nare. Ne tik kreipėsi, bet ir aktyviai dirbo, kad šį tikslą pasiektų. Ypač sėkmingai veikė kartu su kaimynine Lenkija, jos prezidentu A. Kvasnievskiu, kuris po kiek ankstesnio Lenkijos įstojimo į NATO 2001 metais tapo tikru Lietuvos advokatu, jungiantis mums prie aljanso.

Simboliška, kaip ir narystės Europos Sąjungoje atveju, jog po dešimties metų, 2004 m. kovo 29 d., Vašingtone jau premjeras A. M. Brazauskas kartu su dar šešių šalių vyriausybių vadovais dalyvavo prisijungimo prie NATO sutarties ratifikavime. Lietuva tapo visateise Aljanso nare.

Politinė išmintis. Gerbiamieji kolegos, svečiai, neatsitiktinai paminėjau Prezidento rinkimų programos nuostatą dėl okupacinės kariuomenės išvedimo. Ji, kaip matote, jo rinkimų programoje buvo aiški ir nedviprasmiška. Prezidentas panaudojo ir savo autoritetą, ir gerus asmeninius santykius su tuometiniu Rusijos Prezidentu B. Jelcinu, nuolat informuodavo tarptautines organizacijas, Vakarų partnerius. Todėl svetimos kariuomenės išvedimas vyko sklandžiai ir pagal sutartus terminus, net anksčiau nei iš Rytų Vokietijos. Išskyrus vieną labai nemalonų atvejį – vadinamuosius Pakaunės įvykius. Šiandien jau galima drąsiai sakyti, jog ši 1993 metų savanorių nepaklusnumo akcija buvo gana akivaizdi provokacija, siekiant destabilizuoti Lietuvą, o gal ir uždelsti svetimos kariuomenės išvedimą, nepriklausomai nuo to, kokie motyvai šios akcijos organizatorius bei dalyvius paskatino tai daryti.

Akivaizdu, jog savanorių nepaklusnumo akcija buvo nukreipta prieš Prezidentą. To neslėpė ir patys pučistai. Būtent šioje sudėtingoje situacijoje Prezidentas A. M. Brazauskas pademonstravo jam būdingą politinę išmintį, neleisdamas panaudoti jėgos, nors teisiškai tai buvo galima, o kai kurie VRM pareigūnai tai siūlė. Nesikarščiavimas, derybinių priemonių panaudojimas, nekerštavimas paklydusiems leido taikiai, be kraujo praliejimo, šį itin pavojingą konfliktą išspręsti. Diplomacija, susitarimų ir konsensuso siekis, tautos išminties galių sutelkimas ypač sunkiais istorijos momentais, galvoju, ir buvo išskirtinis Prezidento politinių sprendimų bruožas.

Proveržis. Prie Prezidento užsienio politikos pasiekimų galima drąsiai priskirti ir jo 1995 metų valstybinį vizitą į Izraelį, kuris vyko ypatingomis sąlygomis, vertinant praeities skaudulius ir tragišką Lietuvos žydų istoriją bei likimą. Tai buvo tikras proveržis šių šalių santykiuose, kurio pozityvius rezultatus matome ir šiandien. Prezidentas A. M. Brazauskas lietuvių tautos vardu ryžosi atsiprašyti žydų viešai Kneseto posėdyje ir, aišku, kaip Lietuvoje dažnai atsitinka, grįžus namo buvo negarbingai užsipultas, apkaltintas kone išdavyste ir panašiai.

Vis tik tai buvo, nors ir labai sunkus, tačiau istoriškai įžvalgus žingsnis, nulėmęs daugelį kitų Lietuvos užsienio politikos pasiekimų, tarp jų ir sėkmingą integraciją į NATO, nors gal kai kam gali pasirodyti, jog čia nėra nieko bendro. Tačiau tie, kas stojimo į NATO reikaluose dalyvavo, puikiai žino, jog tai buvo labai svarbu, jeigu ne lemiamu.

Charizma. Stipriausioji Prezidento užsienio politikos talento pusė, kuria jis sėkmingai naudojo, galvoju, buvo jo asmenybės žavesys, arba charizma, kaip dabar mėgstama apibrėžti, ir iš čia puikūs asmeniniai santykiai su visų kaimyninių šalių valstybių vadovais: Latvijos Prezidentu Gunčiu Ulmaniu, Lenkijos Prezidentu Aleksandru Kvasnievskiu, Estijos Prezidentu Arnoldu Riūteliu. A. M. Brazauskas palaikė itin šiltus ir draugiškus santykius su Suomijos prezidentu Marti Ahtisari, beje, Nobelio taikos premijos laureatu. Taip pat Norvegijos karaliumi Haroldu V, Švedijos karaliumi Karoliu XVI Gustavu.

Įdomu ir tai, jog jau minėto vizito į Izraelį metu per labai trumpą laiką jam pavyko susidraugauti net ir su Izraelio Premjeru I. Rabinu, dar vienu Nobelio taikos premijos laureatu, kuris, deja, vėliau buvo radikalų nužudytas. Tokių labai greito ir neformalaus suartėjimo atvejų Prezidento

politinėje karjeroje buvo ir daugiau, ir net su tais politikais, kurie turėdavo dėl įvairių priežasčių išankstinį neigiamą nusistatymą jo atžvilgiu.

Gerbiami kolegos, svečiai, akivaizdžiai matyti, jog Prezidentas siekė kuo glaudžiau bendradarbiauti pirmiausia būtent su artimiausiais Lietuvos kaimynais, giliai tikėjo, jog geri asmeniniai santykiai politikoje yra labai svarbu, ir buvo, manau, teisus. Lietuva užsitikrino artimiausių kaimynių – Baltijos, Lenkijos, Skandinavijos šalių palaikymą sudėtinguose integraciniuose procesuose. O savo atsiprašymu Izraelio Knesete Lietuvos Prezidentas pademonstravo ir moralinę Lietuvos stiprybę nenusigręžti nuo savo istorinių skaudulių.

Prezidentų draugystė. Galima būtų sutikti, jog jo kadencijos metu šalies geopolitinė aplinka buvo kitokia nei dabar, gal net palankesnė kažkuriais aspektais. Taip, beje, visuomet atrodo, praėjus laikui. Tačiau ir tuomet buvo įvairiausių kliūčių bei rimtų iššūkių. Pavyzdžiui, dalies Vakarų šalių skeptiškas požiūris į NATO plėtrą į Baltijos šalis. Tačiau mūsų sėkmę nulėmė visų trijų Baltijos valstybių ir, visų pirma, prezidentų solidarumas ir veiklos koordinacija, siekiant bendro tikslo. Geri santykiai su Lenkija šį procesą solidžiai pastiprino. Ir ne tik draugystė su Lenkijos Prezidentu A. Kvasnievskiu, bet ir prieš tai prezidentų L. Valensos ir A. M. Brazausko 1994 m. balandžio 29 d. pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartis. Derybos dėl jos buvo tikrai nelengvos, o kai kurių jos nuostatų, deja, neįvykdome lig šiol. Gal bent pažvelgę į tai iš istorinės perspektyvos sugebėsime peržengti prietarų ir mitų slenksį? Juk artimų santykių su Lenkija metu ir abiejų kaimynių pasiekimai buvo patys svariausi. Kaip, beje, visuomet mūsų bendroje istorijoje.

Sprendimų savalaikiškumas. Grįžtant prie Prezidento A. M. Brazausko 1993 metų rinkimų užsienio politikos programos dalies, galima drąsiai teigti, jog ji buvo įvykdyta su kaupu: sureguliuoti santykiai su visais Lietuvos kaimynais, išvesta okupacinė kariuomenė, proveržis Lietuvos ir Izraelio santykiuose, laiku pradėta integracija į NATO ir Europos Sąjungą, kurią, beje, jis pats, kaip minėjau, jau būdamas Ministru Pirmininku sėkmingai užbaigė.

„Kai kurių darbų didybę lemia ne tiek mastas, kiek savalaikiškumas“, – kažkur ir kažkada yra pasakęs Seneka. Kalbant apie Prezidento A. M. Brazausko užsienio politiką, matyti, jog jis visuomet sprendimus priimdavo laiku, tačiau neskubėdamas, be staigių ir neapgalvotų žingsnių, kuo plačiau aptardamas kartu su kitais, taip pat būtinai ir su politiniais oponentais, bendradarbiaudamas ir niekuomet tik sau nepriskirdamas nuopelnų. Ačiū. (*Plojimai*)

Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko Juozo Bernatonio kalba

PIRMININKAS. Dėkoju G. Kirkilui. Kviečiu mintimis, prisiminimais pasidalinti Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininką J. Bernatoni.

J. BERNATONIS (LSDPF). Mielieji A. M. Brazausko artimieji, gerbiamieji šio iškilmingo minėjimo dalyviai, svečiai. Mums, A. M. Brazausko bendraminčiams ir bendražygiams, visuomet malonu prisiminti šį didį žmogų, kurio vaidmuo Lietuvos Nepriklausomybės kelyje yra vienas iš ryškiausių. Dirbęs su juo kartu ir pažinę iš arčiau, norėtume atskleisti jo unikalius žmogiškuosius bruožus, tuomet visiems būtų aiškiau, kodėl būtent jį pasirinko Tauta pirmuoju žmonių išrinktu Lietuvos Respublikos Prezidentu. Įsiklausykite – už A. M. Brazausko kandidatūrą Prezidento rinkimuose balsavo 1 mln. 211 tūkst. 70 Lietuvos Respublikos piliečių. Iki šiol nė vienas politikas Lietuvoje neturėjo tokio palaikymo ir vargu bau ar turės.

A. M. Brazauskas iš prigimties buvo labai tolerantiškas žmogus, laisvai bendravo su visais žmonėmis, prisiminė kiekvieną, surado gerą žodį kiekvienam. Kaip jis man pasakojo, būtent tėvas jį mokė pirmiausia žmogui matyti tai, kas yra gero, ir padėti tą gerį atskleisti. Prezidentas A. M. Brazauskas nemėgo tuščio politikavimo, nekentė politinių rietenų ir intrigų.

Jis buvo atviras žmogus ir draugams, ir oponentams, visuomet sakė tai, ką galvojo. Jis buvo veiksmo žmogus, todėl darbus vertino labiau už gražius žodžius. Prisimenant anuometę situaciją, kai nepriklausomą valstybę užgriuvo ekonominiai ir socialiniai sunkumai, o dešiniųjų valdžia eskalavo politinę priešpriešą, nenuostabu, kad žmonės pasirinko A. M. Brazauską. Jis įkūnijo santarvės ir tikėjimo geresne ateitimi viltis ir jas pateisino savo veikla.

Inauguracinėje kalboje Prezidentas A. M. Brazauskas išreiškė tikėjimą, kad Lietuvoje vyraus pilietinė taika. Jis teigė, kad nesantaiką ir susipriešinimą žmonės atmetė, todėl jis visomis išgalėmis remis tikrąją politinę santarvę. Šiam pažadui jis išliko ištikimas visą savo gyvenimą.

Pirmajam atkurtos Nepriklausomos Lietuvos Prezidentui teko svarbi misija ir sudėtingi iššūkiai. Jo kadencija buvo susijusi su valstybingumo įtvirtinimu įgyvendinant Tautos referendumu priimtą Konstituciją.

Tuomet Lietuvoje teko vykdyti esmines struktūrines reformas, įgyvendinti valdžios funkcijų atskyrimą, įtvirtinti demokratiją, įteisinti plačią žiniasklaidos laisvę, sukurti darnią teisingumo sistemą, vystyti socialiai atsakingą rinkos ekonomiką. Ir visa tai buvo gana sėkmingai daroma.

Prieš mane kalbėjęs Gediminas plačiau palietė užsienio politikos aspektus, todėl daugiau pakalbėsiu apie tai, kas vyko Lietuvoje.

A. M. Brazauskui teko sukurti naujas prezidento veiklos tradicijas, kadangi autoritetinis A. Smetonos valdymas negalėjo būti pavyzdys. Tai būtų prieštaravę ne tik Konstitucijai, bet ir apskritai europinėms demokratijų vertybėms. Prezidentas visuomet skrupulingai laikėsi Konstitucijos raidės ir dvasios, dažnai klausdavo mūsų, šalia buvusių teisininkų, kaip vienas ar kitas dalykas dera su Konstitucija.

Prisimename, kad pirmaisiais Nepriklausomybės metais valdžių sistema buvo gana supainiota. Aukščiausioji Taryba dėl kompetencijos kartais konkuravo su Vyriausybe. Nenuostabu, kad iki šiol negalime išsiaiškinti, ar tuomet turėjome valstybės vadovą, ar neturėjome. Mano manymu, tokia nedarni valdžių sistema turėjo įtakos politinei krizei ir pirmalaikiams parlamento rinkimams.

Įgyvendindamas Konstituciją, Prezidentas A. M. Brazauskas griežtai laikėsi valdžių atskyrimo principo. Sakyčiau, labai tiksliai pagal to meto suvokimą Prezidentas apsiribojo konstitucine kompetencija. Iš vienos pusės, žmonės, manantys, kad jis, kaip Prezidentas, gali spręsti viską, nebuvo patenkinti. Iš kitos pusės, oponentai kritikavo, kad LDDP įsitvirtino visoje valdžios piramidėje. Prezidentas A. M. Brazauskas nepasidavė nei bičiulių raginimams, nei opozicijos puolimams ir sėkmingai išlaikė demokratijos egzaminą. Sugebėjo būti objektyvus, lygus visiems, nepriklausomai nuo pažiūrų ar užimamos padėties. Tai aiškiai atspindėjo ir Prezidento kreipimasis į Seimą dėl Ministro Pirmininko atleidimo po bankų krizės. Nepaisant didelių politinių nuostolių, jam buvo daug svarbiau apginti Lietuvos žmonių interesus.

Sureguliuoti Prezidento santykius su Seimu ir tuomet nebuvo paprasta. Jo kadencijoje politologai išskiria du periodus – daugumos Prezidento ir mažumos Prezidento. Mano manymu, tai labai supaprastintas vaizdavimas. Savo prisiminimuose pats Prezidentas prisipažįsta, kad su LDDP dauguma vyko, kad ir ne visada sklandus, tačiau dialogas, kaip numato Konstitucija, demokratijos kultūra. Tuo tarpu 1996 m. laimėjusi Seimo dešinioji dauguma pirmiausia turbūt dėl savo vadovų arogancijos santykiuose su Prezidentu pasirinko monologą. Prezidento darbas tokiomis sąlygomis buvo ganėtinai sunkus. Tačiau ne tai nulėmė A. M. Brazausko sprendimą nesibalotiruoti antrajai kadencijai – jis tiesiog norėjo atverti kelią naujos kartos politikams.

Ir po penkerių Prezidento veiklos metų A. M. Brazauskas neliko nuošalyje – išgyveno dėl valdžios daromų klaidų, gilinančių socialinę atskirtį ir neteisingumą, savo vardo fondo veikla skatino jaunimą domėtis politika. Lietuvos politinei sistemai pasvirus į dešinę, ėmėsi kairiųjų jėgų vienijimo darbo, tapo susijungusios Socialdemokratų partijos vadovu. Po vadinamosios naujosios politikos žlugimo vadovavo dviem kairiojo centro koalicinėms vyriausybėms.

Dažnai diskutuojama, ar Prezidentas A. M. Brazauskas buvo tikras socialdemokratas. Atsakysiu labai atvirai. A. M. Brazauskas socialdemokratijos iš vadovėlių nesimokė ir apie jos teorines vingrybes niekuomet nediskutavo, tačiau visa savo širdimi ir veikla buvo kairiųjų pažiūrų politikas. Jis intuityviai suvokė žmonių solidarumo ir socialinio teisingumo poreikius, geriau už tuos, kurie pasiskaitė knygose. Todėl Lietuvai jis davė socialdemokratijos daugiau už tuos, kurie dabar save laiko vieninteliais socialdemokratijos žinovais. Dėkui. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju J. Bernatoniui. Kviečiu į tribūną Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatą, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą J. V. Paleckį.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Justo Vinco Paleckio kalba

J. V. PALECKIS. Gerbiamos Laima Mertiniene, Audrone Usoniene, visi Algirdo Brazausko artimieji, gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiami Seimo nariai, kolegos signatarai, svečiai!

Atgimimo laikais viena populiariausių knygų Lietuvoje buvo J. Urbšio, nepriklausomos Lietuvos laikų užsienio reikalų ministro, prisiminimų knyga „Lietuva lemtingaisiais 1939–1940 metais“. Norėčiau pacituoti reikšmingą ištrauką iš jos – apie J. Urbšio pokalbį su J. Stalinu Kremliuje. J. Stalino mūsų užsienio reikalų ministras paklausė: „Ar tikrai sąjunginės respublikos norėdamos gali išeiti iš Tarybų Sąjungos sudėties?“ J. Stalino atsakymas: „Taip, panorėjusios gali, bet kiekvienoje iš jų tam ir yra Komunistų partija, kad jos niekad to nepanorėtų.“

Ir vis dėlto susiklosčius palankiom istorinėm aplinkybėm atsirado partija, kuri to panorėjo, jausdama tautos valią. Tie, kurie domisi praeities įvykiais, žino, kad vienas iš reikšmingiausių žygių Lietuvos kelyje į nepriklausomybę buvo A. M. Brazausko vadovaujamos Lietuvos komunistų partijos atsiskyrimas nuo Maskvos, nuo TSKP. Tuo žingsniu buvo ne tik nutraukta grandinė, kuri laikė Lietuvą pririštą prie Rusijos, bet ir suduotas galingas smūgis visai tarybinei imperijai. O A. M. Brazauskas daugelio Lietuvos žmonių akyse nuo tų laikų tapo didžiavyriu.

Kurti, statyti, ūkiškai žvelgti į gyvenimo iššūkius A. M. Brazauskui buvo tiesiog įgimta, tėvų įskiepyta. Kaip niekas kitas, jis artimai pažinojo daugybę išmanančių ir energingų Lietuvos žmonių, gebėjo papasakoti apie kiekvieną stambesnę gamyklą, statybą, magistralę, žemės ūkio įmonę. Todėl jis priimdavo sprendimus ne tik pagal pateiktus jam duomenis, patarimus, bet ir pasitelkdamas didžiulį patyrimą. Statybininkas ne tik pagal profesiją, bet ir pagal pašaukimą, jis buvo statytojas, o ne griovėjas, vienytojas, o ne skaldytojas, ne neapykantos, o geranoriškumo skleidėjas.

A. M. Brazauskas šalies vairą 1993 metais perėmė siaučiant susipriešinimo vėtroms, kai valstybės laivas siūbavo ir net grėsė apvirsti. Bet jis neskirstė žmonių į laimėtojus ir pralaimėtojus, jis buvo linkęs kalbėtis su visais, ieškoti santarvės. Po penkerių jo prezidentavimo metų Lietuva sustiprėjo tiek viduje, tiek santykiuose su užsieniu. O svarbiausia – ženkliai apsilpo, nors, deja, ir neišnyko, vidinė konfrontacija tarp žmonių ir jų grupių. Ne veltui tuo metu jau sugrįžė į valdžią Seime konservatoriai ir jų aukščiausio vadovai įkalbinėjo A. M. Brazauską kandidatuoti dar vienai prezidentinei kadencijai.

Man teko talkinti A. M. Brazauskui, kai jis tapo Prezidentu, perėmė užsienio politikos vairą, o patirties toje srityje nedaug teturėjo. Ir čia jis parodė strateginį išmanymą, apie ką kalbėjo G. Kirkilas, jau 1993 metais kalboje Vilniaus universitete Prezidentas nustatė pagrindinę Lietuvos užsienio politikos kryptį: visateisis dalyvavimas Europos politinėse, ekonominėse ir saugumo struktūrose, plius santykių normalizavimas su kaimyninėmis valstybėmis. Netrukus ištis žymiai pagerėjo santykiai ne tik su Lenkija, bet ir su Rusija, Baltarusija, o su tokia svarbia Lietuvai valstybe kaip Izraelis (santykius su ja temdė praeities šešėliai) irgi pavyko pasiekti proveržį. Jis, kaip Prezidentas, darė pirmus Lietuvos žingsnius Europos Sąjungos ir NATO kryptimi, o jau kaip premjeras po 10 metų pasirašė stojimo į tas organizacijas dokumentus.

Dabar, kai tarptautinė padėtis dramatiškai paastrėjo, priklausymas dviem galingiems aljansams suteikia Lietuvai galimybes gana tvirtai žvelgti į ateitį, tuo labiau kad ir mūsų šalis sustiprino gynybinius pajėgumus. Dažnai pagalvoju, kaip šiandien į tuos padidėjusius pavojus žvelgtų A. M. Brazauskas? Čia, be abejo, gali būti skirtingų nuomonių. Mano įsitikinimu, jis dėtų visas pastangas, kad sumažintų konfrontaciją, prisidėtų prie labai nelengvų kompromisinių sprendimų paieškos, veikdamas ryžtingai ir principingai, elgtųsi taip, kaip buvo įpratęs, kaip elgiasi jo buvusi kolegė – Vokietijos kanclerė A. Merkel ir Prancūzijos prezidentas F. Olandas, sugebėję sustabdyti didelio masto kovas tarp ginančių savo tėvynę ukrainiečių ir Rusijos palaikomų separatistų.

Profesorius J. Karosas, filosofas, daug metų praleidęs šioje salėje kaip Seimo narys, yra rašęs: naujieji mūsų politiniai patriotai kaip velnias kryžiaus bijojo tos paprastos tiesos, kurios jie ir iš savo patyrimo negalėjo nežinoti, o būtent – kolaboravimo sąvoka praranda savo neigiamą prasmę tada ir tiek, kada ir kiek jis – kolaboravimas – tampa būtina tautos gyvastį saugančia sąlyga.

Toks filosofinis, bet, sakyčiau, taiklus pasakymas. Ne visi, bet labai labai daug Lietuvos žmonių – inžinierių, mokytojų, gydytojų, žemdirbių, menininkų, įvairiausių profesijų atstovų, gyvenusių ir dirbusių ilgais okupacijos dešimtmečiais – jų yra, esu tikras, ir šioje salėje – kartu su A. M. Brazausku galėtų pakartoti: ir tada dirbome Lietuvai. Žinoma, ypatingos pagarbos verta ta nedidelė mažuma, kuri tuomet ne tik dirbo Lietuvai, bet ir skleidė tiesos žodį, kovojo, rizikavo laisve ir buvo kalinami iki pat *perestroikos* laikų.

A. M. Brazauskas – tai jungtis tarp dviejų skirtingų, lyg ir nesuderinamų Lietuvos istorijos epochų. Tuo jis unikalus. Pirmasis Lietuvos žmonių rinktas Prezidentas. Jis užėmė aukščiausius postus ir anoje, ir šioje Lietuvoje, tuo sujungdamas priklausomą ir nepriklausomą Lietuvą į nedalomą Tėvynę, neleisdamas skirstyti žmonių į atsivilkusius „iš praeities“ ir nužengusius „iš ateities“.

Baigdamas pažymėsiu, kad visad žavėjausi A. M. Brazausko gebėjimu bendrauti su jaunąja vis gausėjančia savo šeimos karta: dukros, vėliau ir vaikaičiai, ir provaikaičiai. Reguliarios kas-sekmadieninės sueigos su pasidalinimu naujienomis iš šeimos gyvenimo, mokslo ir kitų reikalų, neabejoju, prisidėjo prie to, kad dabar jau 14 jo palikuonių auga padoriais, darbščiais žmonėmis. Jau išaugo kai kurie, žinoma.

A. M. Brazauskas buvo nuoširdus, jautrus kitų nelaimėms, paprastas žmogus – be abejo, kaip ir kiekvienas su savo trūkumais ir silpnybėmis, klaidomis. Kartu jis sugebėjo daryti didžius ir ilgam išliekančius darbus Lietuvai. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju signatarui J. V. Paleckiui. Į tribūną kviečiu Signatarų klubo prezidentę B. Valionytę ir Signatarų klubo kanclerį S. Kašauską.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarės, Signatarų klubo prezidentės Birutės Valionytės kalba

B. VALIONYTĖ. Gerbiamieji Seimo nariai ir visi čia susirinkusieji, ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai bei Aukščiausiosios Tarybos deputatai, kurie mena, man atrodo, pačią svarbiausią A. M. Brazauskiui dieną – 1990 m. kovo 11-ąją, kada įvyko turbūt pats lemtingiausias jo gyvenime sprendimas, ar balsuoti už Lietuvos valstybės atkūrimą, ar ne. Aš manau, kad jis savo širdyje tokio tiesmuko klausimo gal ir neturėjo, nes, kaip žinome, istorija mena, kad tokio kategoriško pasisakymo prieš nebuvo, bet buvo svarstomas klausimas kada – ar iš lėto, vėliau ar dabar? Sąjūdžio žmonės, kaip žinote, 1990 m. kovo 10 d. naktį... atsiprašau, 11 dienos ankstų rytą priėmė sprendimą paskelbti dabar, t. y. kovo 11-ąją. Ši diena jam labai svarbi.

Ir čia visi kalbėjo apie tai, kas vyko po to, kai buvo atkurta Lietuvos valstybė. Aš norėčiau priminti labai trumpai patį šitą virsmą ir pasakyti vieną paprastą dalyką: A. M. Brazauskas iš tikrųjų turėjo partijoje palaikymo grupę, kurioje iš esmės ir buvo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai V. Beriozovas, J. V. Paleckis, turiu pasakyti, ir L. Šepetys. Tai buvo tas branduolys, kuris padėjo devyniems balsams iš Aukščiausiosios Tarybos deputatų pasakyti taip. Aš labai gerai prisimenu, kaip 1990 m. kovo 11 d. ankstų rytą atsivėrė durys ir V. Beriozovas pasakė vieną sakinį: aš tik noriu pasakyti (rankas taip pakėlęs), iš mūsų 9 balsai už yra. Tai buvo labai svarbu.

O dabar sveikinu tėvo jubiliejaus proga jo dvynukes Audronę ir Laimą. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas nori joms padovanoti štai tokį Kovo 11-osios aidą, o tai yra 1990 m. kovo 11 d. gimusios V. Augūnaitės ištarti žodžiai: „Kovo 11-oji“, balso garso paveikslas. Aš manau, kad šitas bus perduotas iš kartos į kartą, kaip aidas paties svarbiausio tėvo sprendimo. Sėkmės Jums! (*Plojimai*) Išsiaiškinau, kad Audronė 15 minučių vyresnė nei Laima.

L. MERTINIENĖ. Čia ne Audronė, čia jos dukra. (*Balsas salėje: „Audronė į operaciją išvažiavusi.“*)

B. VALIONYTĖ. Aišku, dukra jos.

L. MERTINIENĖ. Labai ačiū visiems, kad susirinkote. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjams, dėkojame A. M. Brazausko artimiesiems. Dėkoju visiems, dalyvavusiems šiame minėjime. Skelbiu minėjimą baigtą, o pabendrauti su giminaičiais kviečiame į Prezidento A. M. Brazausko salę I rūmuose. Posėdį tęsime 11 valandą.

Pertrauka

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, paskelbta pertrauka baigėsi. Maloniai kviečiu užimti darbo vietas, tęsime darbą, rugsėjo 21 dienos (ketvirtadienio) plenarinį posėdį.

11.00 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2017 m. rugsėjo 21 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Mes jau registravomės pačioje pradžioje, tad dabar mūsų 1-2 klausimas – darbotvarkės tvirtinimas. Dėl mūsų darbotvarkės – P. Gražulis. Prašom.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, aš kreipiuosi frakcijos vardu, kad būtų įtrauktas projektas Nr. XIII-1113, rezoliucija dėl pagalbos Jungtinėms Valstijoms, nukentėjusioms nuo uraganų. Aš labai norėčiau, kad jūs įtrauktumėte, ir paaiškinčiau, kodėl teikiamas šitas projektas. Tikiuosi geros valios iš visų, paremsite šią rezoliucijos projektą ir įtrauksite į darbotvarkę. Tai mūsų frakcijoje buvo diskutuota ir vienbalsiai nuspręsta, kad verta priimti šią rezoliuciją.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų iniciatyvą. J. Razma. Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, praėjusią savaitę, ketvirtadienį, pateikdamas savaitės darbotvarkę Seimo Pirmininkas viešai žadėjo, kad šią savaitę bus pateikti kandidatai į Vyriausiąją rinkimų komisiją, kai tik bus Teisininkų draugijos kandidatas. Kiek žinau, tas kandidatas jau yra pateiktas, bet Seimo Pirmininkas kažkaip savo viešai duoto žodžio neįgyvendina. Manau, kad yra galimybė papildyti šiandienos darbotvarkę, įrašant šį klausimą. Blogiausiu atveju, į kitos savaitės darbotvarkę įrašant, nes ten projekte taip pat tokio klausimo nematome.

PIRMININKĖ. Ačiū. Gal aš galiu iš karto gerbiamajam Jurgiui atsakyti, kad išties yra gautas ir teisininkų. Jūs žinote, kad turi būti tam tikros Vyriausiosios rinkimų komisijos kandidatų patikros. Kitą savaitę planuojama įtraukti į darbotvarkę ir jau įrašyta, mane patikslino Sekretoriatas. V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, nežinau, ar čia šita stadija, bet aš siūlyčiau prisiminti praėjusią savaitę: Teisės ir teisėtumos komitetas, taip pat Seimas priėmė sprendimą dėl projekto Nr. XIII-1066, dėl antikorupcinio paketo, svarstyti skubos tvarka. Buvo išipareigota pateikti išvadą. Deja, išvada nepateikta, todėl, aš manau, turiu pagrindą manyti, kad projektas yra sąmoningai vilkinamas, todėl siūlau pakeisti komitetus ir kaip pagrindinį dėl to projekto skirti Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetą.

PIRMININKĖ. Dėkoju V. Bakui. E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Frakcijos vardu siūlau išbraukti iš darbotvarkės 1-9 klausimą, tai yra trys projektai Nr. XIII-1100, Nr. XIII-1101, Nr. XIII-1102, dėl Žemės ūkio paskirties žemės išigijimo įstatymo pataisymų ir lydimųjų dokumentų, nes nėra Teisės departamento pozicijos ir tikrai trūksta tokio antikorupcinio įvertinimo šiuo požiūriu. Siūlome balsuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl visų teiktų pasiūlymų, kolegos, dabar apsispręsimė. Pirmasis pasiūlymas buvo frakcijos „Tvarka ir teisingumas“, P. Gražulio teiktas pasiūlymas įrašyti į šios dienos darbotvarkę Seimo rezoliuciją Nr. XIII-1113 „Dėl pagalbos Jungtinėms Amerikos Valstijoms“. Prašome apsispręsti ir balsuoti. Kas manote, kad tokia rezoliucija turėtų būti įtraukta į šios dienos darbotvarkę?

Balsavo 90 Seimo narių: už įtraukimą pasisakė 27, prieš – 1, susilaikė 62. Pasiūlymui neprita.

Dėl J. Razmos pasiūlymo mes jau išsiaiškinome.

Dėl V. Bako pasiūlymo. Manau, kad kai mes darbotvarkėje ateisime iki Baudžiamojo kodekso... Šis įstatymo projektas yra išbrauktas, jūs siūlote, kad jis būtų įrašytas ir mes galėtume paskirti kitą komitetą. Kai mes patvirtinsime darbotvarkę, remdamiesi jūsų raštu, pirmuoju klausimu mes dėl balsuosime. Kadangi yra pareiškimas, iš tikrųjų mes visa tai turime ir atliksime procedūriškai.

Dabar dėl pono E. Gentvilo. Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu yra pasiūlymas išbraukti iš darbotvarkės įstatymų projektus, Žemės ūkio paskirties įstatymo įsigaliojimo projektus Nr. XIIIIP-1100, Nr. XIIIIP-1101 ir Nr. XIIIIP-1102. Teigiama, kad nėra Teisės departamento išvados. Teisės departamento išvada yra ir ji jau registruota. Dėl antikorupcinio vertinimo iš tikrųjų mes galėsime pasitarti po pateikimo, bet jūsų prašymas teisėtas ir prašau kolegas balsuoti. Kas už tai, kad būtų išbraukti iš darbotvarkės Žemės ūkio paskirties įstatymo projektas ir lydimieji, prašome apsispręsti ir balsuoti už, kas manote kitaip, spaudžiate kitus mygtukus.

Balsavo 97 Seimo nariai: už išbraukimą balsavo 41, prieš – 27, susilaikė 29. Darbotvarkėje minėti įstatymų projektai lieka.

Ar galime su esamais pasiūlymais pritarti, patvirtinti darbotvarkę? Norite balsuoti. Balsuojame už ketvirtadienio rugsėjo 21 dienos plenarinių posėdžių darbotvarkę.

Darbotvarkė patvirtinta, nes balsavo 101 Seimo narys: už – 95, prieš – 1, susilaikė 5.

Replika – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamieji Seimo nariai, man truputį yra gėda, kai pats Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas D. Trampas aukoja savo asmeninių lėšų 1 mln. eurų nusiaubtai kelių uraganų Jungtinėms Amerikos Valstijoms, kai kreipiasi į kitus, o kai mums buvo sunku ir yra sunku, Amerika visada atsigręžia į mus veidu. Tai ne pinigų klausimas, čia požiūrio ir solidarumo klausimas. Jeigu Vyriausybė... Niekas nereikalauja, kad skirtų didelę sumą pinigų, bet tai yra dėmesys Jungtinėms Amerikos Valstijoms, mūsų strateginei ir svarbiausiai partnerei. Pažiūrėkite, Europos Sąjungos šalys, okupavus Lietuvą, deja, pripažino okupaciją. Vienintelės Jungtinės Amerikos Valstijos 50 metų okupacijos nepripažino. Taigi aš manau, man atrodo, pamastykime, pagalvokime ir galbūt įtrauksime kitame plenariniame posėdyje šį rezoliucijos projektą į darbotvarkę.

11.09 val.

Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko V. Bako prašymas pakeisti pagrindinį komitetą Baudžiamojo kodekso 43, 47, 54, 62, 63, 64, 68¹, 68², 71, 75, 90, 226 ir 227 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1066 svarstyti

PIRMININKĖ. Dėkojame P. Gražuliui už jo repliką. Kaip ir žadėjau, kartu priimsime sprendimą dėl Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pasirašyto prašymo, dėl pagrindinio komiteto teikimo. Prašyme prašoma pakeisti dėl Baudžiamojo kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, kuris buvo numatytas svarstyti rugsėjo 21 dienos posėdyje, pagrindiniu komitetu buvo paskirtas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Komiteto pirmininkas prašo pakeisti komitetus. Gerbiame V. Bakas gal galėtų išsakyti motyvus, jeigu sutiktumėte, per šoninį mikrofoną. Prašom.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Iš tiesų vakar įvyko Teisės ir teisėtvarkos komiteto posėdis, kuriame buvo nuspręsta atidėti projekto svarstymą, kreiptis į Teisingumo ministeriją, mokslininkus, Vyriausybę, nors pati Vyriausybė pritarė šitiems projektams.

Europos ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija, į kurią mes norime įstoti, pasakė, kad viena pagrindinių problemų yra nebaudžiamumas už korupcinius nusikaltimus. Aš turiu pagrindo manyti, įvertinęs tai, kaip atsirado šitie nebaudžiamumo projektai 2015 metais, nes prie jų ištakų stovėjo tiek ponas J. Bernatonis, tiek ponas J. Sabatauskas, kuris siūlė ypatingos skubos tvarka svarstyti, aš turiu pagrindo manyti, kad siekiama viso labo pasiekti, kad šitie projektai būtų tiesiog sužlugdyti, užvilinti ir kad mes raudonuotume prieš EBPO ekspertus nepadarę reikalingų reformų, o tai netrukus įvyks, kada bus inspektavimas.

Todėl mes siūlome, aš siūlau perduoti tą klausimą Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui, juo labiau kad jis susijęs su korupciniais nusikaltimais. Mes jį apsvarstysime labai greitai ir jau ketvirtadienį pateiksime Seimui diskutuoti, reikia mums tokių projektų ar nereikia, o ne uždarame kokiam nors rate, kur dalyvauja žmonės, kurių ketinimai, tiesą sakant, nelabai suprantami.

PIRMININKĖ. Ačiū gerbiamajam V. Bakui. Komiteto vardu motyvai išsakyti. Kolegos, reikia apsispręsti dėl pasiūlymo pagrindiniu komitetu paskirti Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetą dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1066. Prašome balsuoti.

Kurie balsuojate už, tie pritariate Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko prašymui.

Dėkojame. Balsavo 87 Seimo nariai: už – 66, prieš – 2, susilaikė 19. Pagrindiniu komitetu dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1066 yra paskirtas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Numatoma svarstyti kitą ketvirtadienį, rugsėjo 28 dieną.

Kolegos, tęsiame posėdį toliau. P. Gražulis – replika. Dėl vedimo tvarkos.

P. GRAŽULIS (TTF). Dėl vedimo. Jau yra nubalsuota, priimtas sprendimas. Aš norėjau prieš priimant sprendimą išgirsti Teisės ir teisėtvarkos komiteto nuomonę, kodėl jie priėmė tokį sprendimą. Mes neišgirdome. Tikrai man būtų labai svarbu žinoti, kodėl priimtas toks sprendimas. Kažkaip neišklausę kitos pusės priėmė tokį sprendimą. Ateityje, aš manau, jeigu nėra pirmininko, yra komiteto nariai. Kiek žinau, šis sprendimas Teisės ir teisėtvarkos komitete buvo priimtas vienbalsiai.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis Petrai. Jeigu būtų norėję kas nors iš Teisės ir teisėtvarkos komiteto išsakyti nuomonę, būtume suteikę tokią galimybę. Tokios nuomonės nebuvo norima. Sprendimas priimtas ir tęsiame darbą toliau.

11.14 val.

Informaciniai pranešimai

Gerbiamieji Seimo nariai, turiu malonią misiją pranešti, kad Lietuvos Respublikos Seimo frakcija „Tvarka ir teisingumas“ perrinko seniūną ir seniūnu išrinktas Seimo narys K. Bartkevičius. „Tvarkos ir teisingumo“ nariai taip pat išrinko V. Kamblevičių frakcijos seniūno pavaduotoju ir antruoju pavaduotoju išrinko Seimo narį A. Dumbravą. Linkime darnaus darbo ir sėkmės.

Taip pat turiu garbę pranešti Užsienio reikalų komiteto dėl Seimo tarpparlamentinių ryšių grupės steigimo... Yra nutarta sudaryti Seimo tarpparlamentinių ryšių grupę su Korėjos Respublika bendru nutarimu ir pirmininku, ne, pirmininko nėra, tiesiog yra iniciatoriai: R. Juknevičienė, V. Juozapaitis, A. Armonaitė ir G. Kirkilas. Įsirašyti į grupės narius galima nuo rugsėjo 19 iki rugsėjo 21 dienos. Vadinasi, šiandien dar jūs turite laiko. O grupės pirmasis posėdis bus skelbiamas rugsėjo 26 dieną. Pranešimai baigti.

11.15 val.

Branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 7, 15, 17, 21, 23, 24, 30, 39 straipsnių ir priedo pakeitimo ir 45 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-912(2)ES, Branduolinės saugos įstatymo Nr. XI-1539 2, 3, 9, 11, 14, 17, 22, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 50 straipsnių, septintojo skyriaus pavadinimo ir 2 priedo pakeitimo ir papildymo 34¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIIIIP-913(2)ES, Radiacinės saugos įstatymo Nr. VIII-1019 7¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-914(2), Civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 9 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-915(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-3a klausimas – Branduolinės energijos įstatymo tam tikrų straipsnių pakeitimo, 45 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas. Svarstymas. A. Skardžiaus nematau. Kas galėtų iš Ekonomikos komiteto?

Yra A. Skardžius. Gerbiamasis kolega, prašom pateikti komiteto išvadą. Norime paklausti, ar jūs pristatysite kartu ir lydimuosius įstatymo projektus?

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamieji kolegos, Ekonomikos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė projektus Nr. XIIIIP-912, Nr. XIIIIP-913, Nr. XIIIIP-914 ir Nr. XIIIIP-915. Dėl visų projektų išvada yra ta pati: pritarti komiteto patobulintiems įstatymų projektams. Sprendimai priimti bendru sutarimu. Tai tiek būtų.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajam pranešėjui. Lydimasis įstatymo projektas – Civilinės saugos įstatymas. Papildomas buvo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas. Gal V. Bakas pateiks Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvadą dėl lydimosio įstatymo projekto, lydinčiojo įstatymo projekto, taip.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamieji kolegos, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas rugsėjo 20 dieną apsvarstė įstatymo projektą, bendru sutarimu pritarė.

PIRMININKĖ. Ačiū tariau pranešėjams.

Diskusija. Į tribūną kviečiu A. Kubilių. Prašom.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, aš labai trumpai norėčiau atkreipti dėmesį į vieną su šiais įstatymais susijusį dalyką, kuris, mano įsitikinimu, tikrai yra svarbus. Gal galima tik apgailestauti, kad mes patys į tai atkreipėme dėmesį šiek tiek vėluodami, todėl svarstymo stadijoje komitetas kol kas neapsvarstė mūsų vienos pataisos.

Iš esmės pritardami visam įstatymų paketui norime atkreipti dėmesį į tai, kad įstatymai dabar taisomi pagal Europos Sąjungos paskutines direktyvas, tačiau branduolinės saugos įstatymai ir visa teisinė bazė Lietuvoje buvo sukurta dar tuo metu, kai branduolinę grėsmę keliantys objektai, arba potencialios radiacinės taršos objektai, iš esmės buvo tik Lietuvos teritorijoje. Visa pas mus nustatyta tvarka galioja vertinant tuos objektus, kurie yra Lietuvos teritorijoje. Pagal vertinimus yra rengiami planai, kaip turi būti pasirengta galimai grėsmei. Ir įstatymai, ir visa tvarka nespėdžia tų problemų, kurios, kaip žinote, iškilo po to, kai Baltarusija, nederinusi su tarptautine teise ir su Lietuva, ėmė šalia Lietuvos sienos statyti Astravo atominę elektrinę. Ji tampa irgi tokiau objektu, kurio grėsmę Lietuva turi vertinti naudodama tuos teisinius instrumentus, kurie iki šiol tam nebuvo pritaikyti.

Todėl mes pasiūlėme bent jau Radiacinės saugos įstatymo 7 straipsnyje įrašyti paprastą pataisą, kuri skambėtų taip, kad „Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija kartu su Sveikatos apsaugos ministerija, suderinusios su Vidaus reikalų ministerija, tvirtina aprašą, kuriuo nustatoma branduolinės energetikos objektų, esančių Lietuvos Respublikoje ar kaimyninėse valstybėse, kai į jų avarinės parengties zonas patenka dalis Lietuvos Respublikos teritorijos“, toliau, kaip ir numatyta įstatyme, yra įpareigojimai, kokie veiksmai turi būti atlikti. Mūsų esminė pataisa yra įrašyti labai aiškiai, kad branduolinės saugos įstatymais nustatyta tvarka turi galioti ir tiems branduolinės energetikos objektams, kurie yra kaimyninėse valstybėse, jeigu į tų objektų avarinės parengties zonas patenka dalis Lietuvos Respublikos.

Tai štai tokiam siūlymui mes raginame pritarti. Galbūt tai padarysime priėmimo stadijoje. Bet aš raginčiau pagrindinius komitetus tiek vieno įstatymo, tiek kito įstatymo dar sykį giliau atkreipti dėmesį į tai, ar iš tikrųjų nereikia daryti ir kitų pataisų, kad galiojanti pas mus visa branduolinės saugos sistema būtų tinkamai pritaikyta ir tai potencialiai grėsmei, kurią kelia šalia Lietuvos Respublikos sienos statoma Astravo atominė elektrinė.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Gerbiama kolegos, norėčiau išties atkreipti dėmesį į tai, kas ir buvo pasakyta, kad yra gauti A. Kubiliaus ir gerbiamo D. Kreivio pasiūlymai dėl įstatymo projektų Nr. XIII-914(2) ir Nr. XIII-915. Jų komitetas dar neapsvarstė, nespėjo, nes jie buvo apteikti vėliau, priėmimo stadijoje. Tikrai turėsime ir komiteto išvadą, ir juos apsvarstysime.

Noriu pasitarti. Kitų pasiūlymų nebuvo gauta, todėl prašyčiau jūsų nuomonę už, nuomonę prieš išsakyti dėl visų įstatymo projektų Nr. XIII-912, Nr. XIII-913, Nr. XIII-914 ir Nr. XIII-915 kartu. Norinčių kalbėti nėra. Prašom apsispręsti ir balsuoti.

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 94, prieš nėra, susilaikė 2. Po svarstymo įstatymo projektui pritarta.

Vyriausybė prašo svarstyti skubos tvarka. Manau, kolegos tam neprieštarauja. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime.

11.22 val.

Branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 2, 7, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 50 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 50¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-287 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1096 (pateikimas)

Kartu su šiuo įstatymų paketu yra užregistruotas ir Branduolinės energijos įstatymo projektas Nr. XIII-1096. Skelbiu jį. Tai yra Branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 2, 7, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 50 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 50¹ straipsniu

įstatymo Nr. XIII-287 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Pranešėjas – V. Sinkevičius. Žodis jums. Pateikimas.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Gerbiami kolegos, tai labai trumpas pakeitimas, tiesiog papildantis pagrindinį įstatymo projektą, keičiasi mano registruota įsigaliojimo data. Kviečiu palaikyti, ir mes su komitetu šiandien svarstysime šį įstatymo projektą, kad jis būtų kuo greičiau priimtas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių paklausti nėra. V. Sinkevičius nori papildyti.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Atsiprašau, norėjau papildyti, kad iš tiesų, kadangi svarbu, kad projektas būtų priimtas kuo greičiau, norėčiau paprašyti svarstyti įstatymą skubos tvarka. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė už, nuomonė prieš. Norinčių kalbėti nėra. Galime bendru sutarimu? Norite balsuoti? Prašau. Balsuojame dėl įstatymo Nr. XIII-1096. Branduolinės energetikos įstatymas, pateikimas.

Balsavo 98 Seimo nariai, visi 98 vienbalsiai pritarė po pateikimo įstatymo projektui Nr. XIII-1096.

Buvo prašoma skubos. Gerbiami kolegos, ar galime pritarti skubai, kad kartu pasivytų šis įstatymas ir kitus, prieš tai minėtus įstatymų projektus? Galime bendru sutarimu? Galime pritarti bendru sutarimu skubai. Gerbiami Seimo nariai, mums dar reikia paskirti komitetus. Pagrindinis – Ekonomikos komitetas. Papildomo nėra. Svarstomas kartu su jau anksčiau minėtais įstatymų projektais. Dėkoju.

11.25 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1007 (pateikimas)

Kadangi mes lenkiame šiek tiek laiką, gal jūs neprieštarautumėte, kol pasiruoš kitų svarstymų išvadas pateikti, prašyčiau jūsų leisti pateikti pirmąjį rezervinį klausimą – Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIII-1007. Pateikimas. Tribūnoje iniciatorius – V. Simulikas.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, mieli kolegos, aš labai trumpai. 2017 m. birželio 29 d. priėmus nutarimą „Dėl valstybinių universitetų tinklo optimizavimo plano patvirtinimo“, įtvirtinta universitetinio mokslinio centro sąvoka, ji niekur nėra apibrėžta. Seimo narių iniciatyva yra apibrėžti šią sąvoką. Su gerbiamu komiteto pirmininku mes šnekėjome, ją reikės tobulinti. Į Teisės departamento išvadą mes atsižvelgėme. Vienoje dalyje departamentas rašo, kad tokios formos gal nereikėtų, tai būtų vieta, kur kas nors vyktų. Na, aš atsiprašau, mieli kolegos, jeigu nebus apibrėžta, kas tai yra, tai tikrai nebus aišku, kas tai bus. O antrai daliai pritariu, kad procedūros, kaip tai būtų įsteigta, visa kita... bet mes komitete tikrai prašysime komiteto iniciatyvos patobulinti ir baigti iki galo. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, jūsų nori paklausti E. Pupinis. Klausia E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas kolega, norėčiau paklausti, kiek tas jūsų teikiamas įstatymas susijęs su aukštojo mokslo reforma? Kaip žinote, jeigu kiekvienas pagal savo apygardą teiksime įstatymų projektus, tai, ko gero, niekada nepriimsime bendros strategijos dėl aukštojo mokslo reformos. Norėčiau jūsų komentaro, ar čia nėra paslėptas Šiaulių krašto interesas kaip nors išgelbėti savo universitetą? Ačiū.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiamas kolega, dėkoju už interesų priminimą. Kai mes balsuojame už 9 % PVM, manau, visi už interesus balsuojame, bet čia galima nueiti labai toli. Aš pabrėžčiau, kad yra nutarime, kurį priėmė Seimas, sąvoka. Mes siūlome, kad ta sąvoka atsirastų Mokslo ir studijų įstatyme. Ją tobulinti galima ir reikia, o kokiame mieste, kokiame regione bus taikoma, spres steigėjas, šiuo atveju Seimas. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Iš tikrųjų čia nėra didelis įstatymas, bet jis atveria perspektyvą link kur turėtų judėti aukštojo mokslo reforma. Tiek komiteto pirmininkas, tiek gerbiamas įstatymo pakeitimo iniciatorius supranta, kad kai kurie regioniniai universitetai,

kai kurie Kauno, Vilniaus universitetai sumažėjo iki kritinio lygio, kai jie negali tiesiog vadintis universitetais. Reikia eiti konsolidacijos keliu. Įterpdami tokį terminą, mes po pateikimo turime galvoti, kaip dar jį pakeisti, kad matytume perspektyvą iki gruodžio pradžios. Kviečiu diskusijos ir kviečiu pritarti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Ar norime balsuoti, ar galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Prašau. Balsuojame. Mokslo ir studijų statymo projektas Nr. XIIP-1007, 4 ir 10 straipsnių pakeitimas.

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 73, prieš – 2, susilaikė 18. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis siūlomas Švietimo ir mokslo komitetas. Siūloma svarstyti... Dabar mums, kolegos, reikėtų pasitarti, ar lapkričio 16 dieną, kaip yra pirminis pasiūlymas, ar gali komitetas svarstyti anksčiau, spalio 19 ar lapkričio 7? Tinka data. Galime pritarti, kad lapkričio 16 dieną. Pritariame datai, kurią nustatome, kad komiteto išvada bus plenarinių posėdžių salėje.

11.29 val.

Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 44 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3747 (svarstymas)

Grįžtame, kolegos, prie pagrindinės darbotvarkės. Dabar jau kviečiu J. Sabatauską pateikti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą dėl Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto 44 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3747. Pateikite komiteto išvadą.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė šį projektą ir nors mes, komiteto nariai, patys inicijavome šį projektą, įvertinę tai, kad yra Vyriausybės pateiktas projektas, apie kurį kalbėsiu truputį vėliau, ir kad tos nuostatos, kurios buvo numatytos arba siūlomos šiame projekte, jau inkorporuotos (komitetas svarstymo metu inkorporavo) į kitą projektą, siūlome atmesti dėl Tarnybos Kalėjų departamente prie Teisingumo ministerijos statuto 44 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, nes komitetas, kaip minėjau, visas tas nuostatas jau numatė kitame projekte. Už šį sprendimą balsavo 9 komiteto nariai, tai yra visi komiteto nariai, prieš, susilaikiusių nebuvo nė vieno. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Ar galime bendru sutarimu sutarti, kad atmetame pagal komiteto pasiūlymą minėtą įstatymo projektą? Galime pritarti. Dėkoju.

11.31 val.

Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto antrojo skirsnio ir 10, 11, 13, 16, 18, 23, 24, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo, Statuto papildymo 10¹, 16¹, 29¹, 35¹, 38¹ straipsniais ir priedu ir 48 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-4745(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto antrojo skirsnio ir 10, 11, 13, 16, 18, 23, 24, 29, 30, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 46, 47 straipsnių pakeitimo, statuto papildymo 10¹, 16¹, 29¹, 35¹, 38¹ straipsniais ir priedu ir 48 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-4745(2). Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada – J. Sabatauskas. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, kaip ir minėjau, šį projektą, kurį teikia Vyriausybė, komitetas labai atidžiai nagrinėjo. Buvo ir tam tikrų diskusijų ne tik su teikėjais, bet ir su Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo atstovais. Komitetas pritarė patobulintam variantui.

Atkreiptinas dėmesys, kad numatėm dėl įsigaliojimo tam tikrus ypatumus, kad tam tikra dalis įsigalioja nuo 2017 m. gruodžio 1 d., su prašymu, kad būtų priimti tam tikri sprendimai iki lapkričio 30 dienos, norint, kad įsigaliojūt, o visas įsigalios kitais metais.

Už patobulintą variantą balsavo visi komiteto nariai, t. y. 9 komiteto nariai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame komiteto pirmininkui. Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą prašau pagarsinti komiteto pirmininką A. Sysą.

A. SYSAS (*LSDPF*). Gerbiama pirmininke, gerbiami kolegos, komitetas dar pavasario sesijoje apsvarstė šitą įstatymo projektą. Buvo daug Teisės departamento pastabų, kurioms mes pritarėme, bet komiteto sprendimas yra siūlyti pagrindiniam komitetui gražinti projektą iniciatoriams tobulinti, nes projekto aiškinamajame rašte kaip vienas iš pagrindinių projekto tikslų nurodomas siekis suderinti statuto nuostatas su Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3262 nuostatomis.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 137 pasiūlė Lietuvos Respublikos Seimui nesvarstyti Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto. Siekdama, kad valstybės tarnyba būtų profesionali, efektyvi, kompetentinga ir ja pasitiktų visuomenė, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vykdydama XVII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo gruodžio 13 dienos posėdyje, nuostatas, parengs ir pateiks Lietuvos Respublikos Seimui naują Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektą ir su juo susijusių įstatymų pakeitimų projektus. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkojame komiteto pirmininkui. Kviečiu pagarsinti Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą komiteto narį R. Jušką.

R. JUŠKA (*LSF*). Laba diena. Mūsų komitetas pritarė bendru sutarimu su pataisymais. Pataisymai yra techninio pobūdžio – dėl įsigaliojimo datos, nes buvo svarstytas pavasario sesijoje įsigaliojimas nuo liepos 1 dienos, pakeista – nuo spalio 1 dienos. Bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju komiteto pranešėjui. Diskusija. Norinčių kalbėti diskusijoje niekas neužsirašė.

Dabar mes turime, gerbiamieji kolegos... Yra gauta keletas pasiūlymų. Gautas Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pasiūlymas dėl 28 straipsnio (kaip tik pranešėjas ir minėjo) siūlant pakeisti įsigaliojimo datą, nes ištis jau šiek tiek vėluojame. Pagrindinio komiteto nuomonė – pritarti iš dalies ir pasiūlyti įsigaliojimo datą nuo 2017 m. gruodžio 1 dienos, kad suspėtume viską padaryti. Ar komitetas nori dar ką nors papildomai? Ar sutinkate? Gerbiamas Juška, neprieštaraujate, kad įsigaliojimo data...

R. JUŠKA (*LSF*). Sutinkame.

PIRMININKĖ. Sutinkate. Bendru sutarimu galime pritarti. Taip pat Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas siūlė pakeisti projekto 30 straipsnio 12 dalį – taip pat įsigaliojimo datą. Pagrindinis komitetas pritarė iš dalies siūlydamas, kad įsigaliojimo data būtų ne rugsėjo 30 diena, o lapkričio 30 diena. Galime bendru sutarimu pritarti? Manau, komitetas sutinka. Daugiau pasiūlymų nebuvo gauta.

Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė prieš – A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Gerbiama pirmininke, gerbiami kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas ne šiaip sau paprašė pertraukos ir gražinti iniciatoriams tobulinti. Mes vėl šituo įstatymu išbalansuojame darbo apmokėjimo sistemą. Mes norime, kad kiekviena tarnyba turėtų savo darbo apmokėjimo sistemą ir socialines garantijas savo įstatymuose. Kaip mes jas sureguliuosime? Kaip mes galėsime daryti įtaką? Aš nesuprantu! Per 27 metus mes, užuot derinę ir ieškoję sprendimo, kad visi pareigūnai vienu metu jaustų ekonomikos didėjimą per darbo užmokestį, darome, kad kiekviena tarnyba tamptų paklodę į save. Šitas žingsnis griauja sistemą.

Aš nežinau, kaip visi jūs ir mes – politikai galėsime spręsti ir politikų darbo apmokėjimo klausimą? Man jau nusibodo apie tai kalbėti! Žiūrėkime šiek tiek plačiau. Ne tai, kad atėjo viena tarnyba ar kita, pasakė, kad labai blogai, pas juos darbuotojai neina dirbti, nes maži atlyginimai. Tai spręskime visų atlyginimus, o ne leiskime kiekvienai įstaigai turėti savo darbo apmokėjimo sistemą, nes tai sugriauja Lietuvą iš vidaus.

PIRMININKĖ. Nuomonės už nėra. Nuomonė prieš dar norėjo išsakyti R. J. Dagys, bet aš manau, kad po svarstymo – viena nuomonė už, viena prieš. (*Šurmulyš salėje*)

Gerbiami kolegos, manau, girdėjote argumentus, kuriuos išsakė ir A. Sysas. Prašom apsispręsti, ar pritariame svarstymo metu įstatymo projektui, ar balsuojame prieš.

Balsavo 90 Seimo narių: už – 23, prieš – 9, susilaikė 58. Po svarstymo įstatymo projektui nepritarta.

Kolegos, ar bendru sutarimu gražiname tobulinti, ar atmetame? (*Balsai salėje*) Atsiprašau, bet čia šiuo atveju kitas Statuto straipsnis. Aš tuoj jį pristatau: „...ar gražinti projektą pagrindiniam komitetui, ar gražinti iniciatoriams projektą tobulinti, ar atmesti.“ Yra galimybė pasirinkti ir mes turime tris mygtukus.

Pirmas. Tie, kurie spausite mygtuką „plius“, – gražinti projektą pagrindiniam komitetui. Antrasis „minus“ – gražinti iniciatoriams parengtą tobulinti įstatymo projektą. Ir susilaikymo mygtukas – atmesti projektą. Prašom apsispręsti ir balsuoti. Skelbiu balsavimą! (*Šurmulys salėje*) Tie, kurie balsuojate prieš, vadinasi, gražinate iniciatoriams projektą tobulinti iš esmės. Supratote visi.

Balsavo... (*Triukšmas salėje*) Prašome netriukšmauti! Gerbiamas Juliau!.. Balsavimas įvyko. Seimo nariai apsisprendė. Balsavo 86 Seimo nariai (tuoj patikslinsime balsavimą): už – 55, prieš – 25, susilaikė 6. Vadinasi, gražiname projektą pagrindiniam komitetui.

Per šoninį mikrofoną repliką po balavimo – J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Liūdna, kad tokį sprendimą Seimas priėmė nepritardamas projektui. Turiu pasakyti liūdną realybę: ar Seimo nariai eis nuteistuosius saugoti? Jau šiandien trūksta arti 400 darbuotojų šiai sistemai. Tai yra žmonės, kurie gauna elge-tiškus atlyginimus, ir mes nenorime nieko daryti. Labai gaila.

PIRMININKĖ. Pasinaudosiu ir aš replikos teise ir pasakysiu. Tikrai gailestingumo galbūt čia tokio didelio ir nėra, tobulinti paskirta pagrindiniam komitetui, reikia tiesiog greitai, atsakingai dirbti, nedaryti pertraukų, kaip mėgsta daryti Teisės ir teisėtvarkos komitetas.

Gerbiami kolegos, dirbame toliau.

11.44 val.

Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 14, 15, 16, 31, 34, 35 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 35¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-786(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-6 klausimas... (*Balsai salėje*) Aš jau paskelbiau klausimą, tai leiskite pabaigti. Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 14, 15, 16, 31, 34, 35 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 35¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-786(2). Svarstymas. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Kol ateis G. Kindury, suteiksiu žodį J. Sabatauskui.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Komitetas nedaro nė vienos nepagrįstos pertraukos, o dėl šio projekto – ilgai nesvarstė papildomi komitetai. Kai mes tik gavome papildomų komitetų išvadas, iš esmės apsvaistėme šį projektą, todėl visiškai neturint informacijos nedera taip kalbėti, gerbiama pirmininke.

PIRMININKĖ. Ačiū, už jūsų pastabą. Dėl šio klausimo galbūt ir taip, tačiau visumos rezultatui yra kiti. M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Gerbiama posėdžio pirmininke, ateityje alternatyvus balsavimas, renkantis iš trijų alternatyvų, nėra visiškai korektiškas, turėtų būti dvi alternatyvos: tobulinti ir atmesti, o paskui: tobulinti komitete ar tobulinti iniciatoriams. Bet kai yra trys alternatyvos, bet kuris balsavimo specialistas, psichologas pasakys, kad jis neleidžia parinkti tikrai demokratinio varianto. Gal ateityje galima daryti du balsavimus, bet po du pasirinkimus?

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų nuomonę, tiesiog primenu, kad taip yra parašyta Statute. Aišku, mes galėjome elgtis kitaip, bet aš manau, kad Seimo nariai žinojo, už ką balsuoja ir kaip.

Gerbiamasis Kindury, prašome pateikti. Grįžtame prie ką tik paskelbto įstatymo projekto Nr. XIII-786(2). G. Kindury – Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvada.

G. KINDURYS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, po pateikimo minėtas projektas svarstytas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitete. Komitetas atsižvelgė į Teisės departamento pastabas. Departamento buvo pasiūlyta išplėstinė seniūnaičių sueigos veikla, jos kompetenciją išdėstyti atskiru straipsniu. Komitetas taip ir padarė, patikslino projektą. Patobulintas projektas yra pateiktas jums, kur tai padaryta, tai būtent sueigos veikla atskirta nuo 35 straipsnio, o perkelta į naująjį 35¹, dėl to keičiasi ir projekto pavadinimas, t. y. papildomas žodžiais: „ir įstatymo papildymo 35¹ straipsniu“.

Be to, pagal Teisės departamento pastabą patikslinta viena iš sueigos funkcijų, t. y. ne „dele-guoti atstovus į tarybos komitetų narius“, o „atstovų delegavimas dalyvauti komitetų darbe“. Be

to, komitetas papildė projektą „įsipareigojimus savivaldybių institucijoms vertinant išplėstinės seniūnaičių sueigos sprendimus“ – „nurodyti vertinimo motyvus ir numatomus veiksmus, jei tokie bus įgyvendinti“.

Seimo narių pasiūlymų dėl projekto negauta. Komitetas bendru sutarimu pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui, kuris yra pateikiamas šiame posėdyje.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – G. Burokienė.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, kolegos, aš tikiu, kad visi palaikysime šį projektą, kadangi jis yra labai svarbus tiek miesto, tiek kaimo bendruomenėms ir nevyriausybinėms organizacijoms stiprinant pilietinę iniciatyvą dalyvauti priimant sprendimus toje teritorijoje, kur jie gyvena, t. y. daryti įtaką gyvenamojoje teritorijoje priimamiems sprendimams. Tikiu, kad tai paskatins kuo daugiau žmonių aktyviai dalyvauti visuomeninėje veikloje.

PIRMININKĖ. Nuomonė prieš – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Išties aš esu už, dėl to paspaudžiau „prieš“, kad galėčiau pasisakyti. Visų pirma aš esu už tai, kad būtų seniūnaičių sueigos žodis rengti tiesioginius seniūno rinkimus, kaip yra jau numatyta rudens sesijoje vieno Seimo nario. Tai yra, kaip sakyti, perspektyva, kad savivaldybės administratorius arba savivaldybės taryba neatmestų seniūnaičių sueigos žodžio. Tai yra labai svaru ir mes žinome, kad beveik visoje Lietuvoje žmonės nori tiesiogiai rinkti seniūnus. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiama kolegos, prašom balsuoti dėl Vietos savivaldos įstatymo projekto Nr. XIII-786(2).

Balavo 79 Seimo nariai: už – 72, prieš nėra, susilaikė 7. Po svarstymo įstatymo projektui pritarta.

11.48 val.

Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1044(2) (pateikimas)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1044(2). Pateikimas. Pranešėjas – V. Sinkevičius. Prašau, kolega.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Kolegos, labai trumpai. Turbūt kiekvienas iš mūsų yra susidūręs su biurokratinėmis institucijomis ir kiekvienas turbūt nori, kad visi procesai vyktų kuo greičiau. Pagrindinis siūlomų pakeitimų tikslas yra sumažinti biurokratinę naštą tiek mūsų gyventojams, tiek verslui ir kuo efektyviau... kad iš Seimo ateitų toks kaip ir nurodymas kuo efektyviau tvarkyti viešuosius duomenis, kad žmonės nebūtų gaišinami dėl procesų, kurie valstybės galėtų būti daug greičiau tvarkomi. Tai tiek. Kviečiu pritarti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūsų nori paklausti R. Martinėlis. Prašau, kolega, klausti.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Labai geras projektas. Siūlydamas pritarti aš tik-tai norėčiau pasiklausti, ar tai bus nemokamas duomenų gavimas, nekainuos nei asmenims, sakykime, tarp valstybinių įstaigų kartais būna tokių, kad?.. Ar nemokami bus duomenys?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Aš supratau klausimą. Šis įstatymo projektas su tuo nėra susijęs, bet taip, yra pateiktas analogiškas Prezidentės siūlymas, kad Registrų centras teiktų duomenis valstybės institucijoms nemokamai. Taip, aš manau, kad tai bus įgyvendinta, nes, kiek žinau, jau yra apskaičiuoti šio sprendimo kaštai ir tai taip pat bus įgyvendinta.

PIRMININKĖ. Klausia S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Sveikinu su iniciatyva. Klausimas iš įgyvendinimo pusės.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Taip.

S. GENTVILAS (LSF). Kaip bus įgyvendinta šita nuostata, kad valstybės tarnautojai neklaustų, nes dabar tai yra tik apibrėžimo, suprantu, įterpimas į įstatymą? Dėkoju.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dabar yra pradinis etapas būtent apibrėžti procesą ir, na, pagrindinė yra nuostata, kad vis dėlto būtų skatinamos institucijos naudotis viešaisiais duomenimis, ku-

rie jau yra pasiekiami, ir kad žmonėms nereikėtų tos pačios pažymos nešti du kartus į skirtingus kabinetus.

PIRMININKĖ. Klausia K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Gerbiamasis pranešėjau, aš su palinkėjimu.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Iš tikrųjų prieš tai buvusieji visi seimai ir vyriausybės bandė kovoti su tuo biurokratizmu ir visi griebė už uodegos, o tas biurokratizmas virsta paragrafu ir paskui labai sėkmingai gyvena. Sakykime, ar šitas bandymas iš tikrųjų bus įgyvendintas, ar gali būti įgyvendintas, nes tam, kad būtų įgyvendinti tokie reikalavimai, iš principo reikia labai daug politinės galios. Kitaip sakant, reikia priimti sprendimus, kurie paprastai neatitinka daugelio lūkesčių arba interesų, nes politika yra interesai.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Sutinku, profesoriau.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Kokiomis pajėgomis remdamiesi mes įveiksime tą užkeiktą biurokratijos liūną?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Dėkoju, profesoriau. Geras klausimas. Bet pirmiausia turbūt politinė valia turi būti čia, šiuose rūmuose. Aš tikiuosi, kad visi kartu surėmę pečius mes galime priimti reikalingus įstatymus jai mažinti. Tai yra vienas iš Vyriausybės prioritetų, todėl akivaizdu, kad Vyriausybė tam skiria papildomą dėmesį ir vienas pirmųjų žingsnių ir yra būtent pertvarka Registrų centre. Manau, kad žingsniai yra daromi, ir tikiu, kad yra daromi tinkama linkme.

O politinė valia kartais priklauso ir nuo mūsų rankų. Nežiūrėkime į trumpalaikius interesus, o visi kartu dėl valstybės galime suremti pečius. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju gerbiamajam pranešėjui. Jūs atsakėte į visus klausimus. Nuomonė už. Prieš nėra, bet J. Jarutis nori pasakyti nuomonę už. Suteikiame žodį.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Labai tikiuosi, kad ta politinė valia čia atsirastų, nes, kaip ir pranešėjas minėjo, vienas iš Vyriausybės prioritetų yra biurokratijos mažinimas. Šiaip čia mes visi jau esame Lietuvoje suskaičiuoti, skaitmenizuoti, visi duomenys apie mus yra, ir labai keistai kartais atrodo, kad XXI amžiuje žmonėms dar reikia vaikščioti su kažkokiomis pažymomis. Labai tikiu ir noriu palinkėti, kad Vyriausybė priimtų tam tikrus politinius ir administracinius sprendimus, kai tos pačios valstybės institucijos už duomenų pateikimą ima vienos iš kitų pinigų. Į tą pačią kišenę dėlioja tuos pačius pinigus. Tiesiog kviečiu palaikyti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame, kolegos. Apsisprendžiame balsuodami. Balsuojame dėl Viešojo administravimo įstatymo projekto Nr. XIII-1044(2).

Balsavo 85 Seimo nariai: už – 85. Vienbalsiai po pateikimo pritarėme minėtam įstatymo projektui. Mes turime paskirti komitetus. Pagrindinis – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomo komiteto neskiriame. Siūloma svarstyti lapkričio 7 dieną. Galime pritarti? Galime pritarti.

Gerbiamieji kolegos, nematau, mes truputį lenkiame laiką, nematau pranešėjo A. Stančiko. Gal tada galime kviešti ir svarstyti rezervinį klausimą? (*Balsai salėje*) Ir kviečiu... (*Šurmuly salėje*) Yra A. Stančikas.

11.54 val.

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1100, Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1101, Žemės įstatymo Nr. I-446 10 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1102 (pateikimas)

Gera. A. Stančikas yra ir jis pasiruošęs, tad kviečiu jus, gerbiamas Andrejau, į tribūną. Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1100 pateikimas.

A. STANČIKAS (*LVŽSF*). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, kolegos!

PIRMININKĖ. Atsiprašau, gerbiamas kolega, noriu paklausti, ar jūs pateiksite kartu ir lydimuosius?

A. STANČIKAS (LVŽSF). Taip, visus tris.

PIRMININKĖ. Visi trys įstatymų projektai, tai būtų Nr. XIIIIP-1100, Nr. XIIIIP-1101, Nr. XIIIIP-1102. Ir pagrindinis, kaip jau minėjau – Nr. XIIIIP-1100. Prašau.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Kolegos, įstatymo pakeitimas yra susijęs su tuo, kad šiandien pagal įstatymą žemės ūkio paskirties žemę, kuri yra įsiterpusi į žemės savininko, ūkininko teritoriją iki hektaro, buvo leidžiama įsigyti rinkos kaina. Šiuo metu įstatymu yra siūloma, kad jos būtų galima įsigyti iki dešimties hektarų, ir tais atvejais, jeigu negalima suformuoti sklypo, na, išivaizduojate, dėl esančių pelkių, dar kažko, kad tas, sakykim, plotas galėtų būti ir šiek tiek didesnis.

Kodėl atsirado šitas siūlymas? Jeigu prisimenate, Kaimo reikalų komitetas pavasario sesijoje buvo pateikęs projektą dėl liaudiškai vadinamų išvadų judėjimo, kad žemės nuosavybės atkūrimas nebūtų galimas tose vietose, kur ūkininkas dirba daugiau nei trejus metus nuomodamas iš valstybės žemę. Tačiau teisininkai išaiškino, kad tai prieštarauja Konstitucijai ir būtent šitas Kaimo reikalų komiteto siūlymas ir numirė. Situacija labai paprasta.

Prieš keletą mėnesių susitikau su jaunaisiais ūkininkais. Jaunasis ūkininkas išsinuomojo iš valstybės 15 hektarų, aišku, šiuo metu geros valstybinės žemės nėra, ji apleista. Pirmais metais jis negali deklaruoti, nes ji apleista ir joje tu nieko negali daryti, iškertami krūmai. Antrais metais mulčiuojama ir žemė yra kaip pūdymas. Trečiais metais jau ūkininkas pradeda ūkinę veiklą, deklaruoja, tačiau ant šitos žemės yra *užkeliamą* išvada. Ir jaunuolis sako, ką man dabar daryti? Iš tikrųjų jis investavo didžiulius pinigus. Konstitucija gina būtent tą, kuris *atsikėlė* išvada, bet negina to, kuris įdėjo didelį indėlį į šią žemę atkurdamas jos kokybę. Ir tikrai šiandien yra daug tokių apleistų sklypų, kurie ribojasi su ūkininkų dirbama žeme, yra jo teritorijoje arba jo nuosavybei priklausančioje žemėje šitie sklypai, tačiau jis negali jų nupirkti pagal dabar galiojančią tvarką ir jis jau bijo rizikuoti tą žemę tvarkyti, nes sutvarkius tą žemę gali atsitikti, kad bus paprasčiausiai atkurta jos nuosavybė. Ryšium su tuo iš tikrųjų tas siūlymas yra toks, kad tikrai tas plotas būtų padidintas.

Dabar kitas klausimas. Aišku, ko gero, ne vienas paklaus, o kaip vis dėlto bus su ta žeme, kurios nuosavybę reikia atkurti? Nes jeigu mes paleidžiame tą mechanizmą, tos žemės, aišku, atitinkamai bus nupirkta. Tikrai, ko gero, tai paskatins reformos pabaigą, nes šiandien didžiosios dalies nuosavybės teisės yra perleistos būtent įvairiems vertėivoms, kurie iš to daro tik biznį, o ne tai, kad būtent tikrasis paveldėtojas šiandien ieško, kurioje vietoje būtų galima. Aš manau, tai paskatins, o kita vertus užbaigs būtent žemės teisės atkūrimą, jeigu neima žemę, tada valstybė turėtų atsiskaityti būtent jau pinigais, o šiuo atveju parduodant žemę tikrai tie pinigai ateina į fondą ir taip rezervas susikaupia. Ryšium su tuo būtent tas įstatymas ir gimė.

Dėl šitokio įstatymo praeitais metais kreipėsi ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai, būtent jų tarybos sprendimas, organizacijos irgi siūlė, kad žemės kiekis turi būti padidintas, kuris ribojasi arba yra įsiterpęs būtent į ūkininko privačią žemę. Taip pat kreipėsi labai daug ūkininkų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu irgi motyvavo būtent tuo, kad valstybinė žemė šiandien apaugusi krūmokšniais ir bijo rizikuoti ją išsinuomoti ir tvarkyti, nes pasekmės gali būti tokios – sudėti pinigai į niekur. Šiandien todėl ir siūlau, kad tas plotas būtų padidintas iki 10 hektarų.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūsų nori paklausti penki Seimo nariai.

Minutėlę, V. Rinkevičius dėl vedimo tvarkos. Prašom, Viktorai.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš norėčiau paprašyti Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkės nuomonės, ar gali Seimo nariai, kurie yra ūkininkai ir žemės savininkai, dalyvauti svarstyme, ar nebus interesų konflikto? Kai kurie kolegos Seimo nariai ūkininkus Seimo narius *a priori* laiko nusikaltėliais, buvo skundų mūsų atžvilgiu. Gal galėtų pirmininkė pasakyti, ar mes turime nusišalinti, ar galime dalyvauti svarstant šį klausimą?

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gal dabar atsakykime į klausimus, o gerbiamoji pirmininkė atsakys prieš balavimą, nes klausyti jūs tikrai galite ir paklausti galite, o dėl balsavimo apsispręsimė, pirmininkė atsakys.

Gerbiamasis pranešėjas, jūsų nori paklausti R. Martinėlis.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš norėčiau paklausti dėl didesnių kaip 10 hektarų sklypų. Racionalių ribų ir dydžių, sakykime, negalima suformuoti. Gal jūs galėtumėte plačiau pakomentuoti šią formuluotę?

A. STANČIKAS (LVŽSF). Labai paprastai. Pabandykite įsivaizduoti: yra žemės ūkio paskirties žemės plotas, kurio dydis yra apie 10 hektarų ar galbūt truputį daugiau, tačiau dar ribojasi pelkė. Nei galima suformuoti privažiavimą, nei galima šitoje vietoje pagal veikiančius įstatymus suformuoti sklypą. Savaimė suprantama, kad tokiu atveju šitas sklypas taip ir liks apleistas ir vis toliau jo kokybė blogės, o šiandien tai yra valstybės turtas. Šiandien tikrai mes turime valstybėje labai daug tokių apleistų nedidelių sklypų, kurie valstybei jokios naudos neduoda. Dažnai būna, kad ūkininkas yra baudžiamas už tai, kad jis netvarkingai prižiūri savo žemės plotus, ar krūmais koks kampas apžėlė, ir jį baudžia, jis visada pirštu rodo į valstybinę žemę, o kodėl valstybė nesusitvarko ir taip yra apleidusi.

Aš manau, tie siūlymai turėtų judėti ir šiandien žemės ūkio paskirties žemė turi kurti produktą. Tai yra ne tik žemės savininko pajamos, bet ir valstybės, tai yra mūsų bendras turtas. Tikrai į jį reikia žiūrėti kaip į valstybinį turtą, o ne vien tik kaip į privatų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Baublys. Ruošiasi V. Rinkevičius.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, sakykite, dabar yra nustatyta, iki vieno hektaro įsiterpęs plotas Vyriausybės nutarimu. Kodėl jūs nesiūlote Vyriausybei didinti šito ploto, o norite, kad tai būtų reglamentuojama įstatymu? Tai vienas klausimas. Antras klausimas, kodėl būtent iki 10 hektarų, ne mažiau, ne daugiau? Šiuo metu yra hektaras, o siūlote iki 10 hektarų. Trečias klausimas, jūs siūlote, jeigu negalima suformuoti sklypo, valstybė negali, tada virš 10. O kur ta riba – 20, 30, 50? Galbūt kai kur, sakys, negalima privažiuoti, riboja keliai ar kažkas. Ar nemanote, kad turėtų būti nustatyta ir ten riba? Ačiū.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Iš tikrųjų pradėsiu nuo kito galo, būtent kur ta riba. Šiandien apibrėžti konkrečiai, ar tai bus 11,5, ar 12,5, ar dar kiek, ko gero, būtų sudėtinga. Be abejo, tai ir yra, kad įstatymu tvarka numatyta, jeigu negalima. Vis tiek tas plotas nėra labai išaugęs, jis gali atsirasti keliais hektarais... Bandau įsivaizduoti, kaip realybėje yra. Dažniausiai tai yra susiję su įvairiomis prie sklypo esančiomis pelkėmis, kur tikrai niekas tokios klampynės paprasčiausiai nei norės išigyti, nei pirkti iš valstybės. Savaimė suprantama, jeigu ūkininkas pageidauja nusipirkti, tai jis turėtų tą galimybę nupirkti visą tą plotelį, kad neliktų, kaip tauta sako, nei luptas, nei skustas. Dabar dėl... Pamiršau ir klausimus, pradėjau nuo galo.

Kodėl ne Vyriausybės? Taip, bandžiau aš kalbėti ir su ministru, bet aš taip supratau, kad tas laikas gali labai užsitęsti. Pirmiausia matėme, kas atsitiko šiandien su išvadų judėjimu. Gerbiamasis kolega, mes visi kartu teikėme tą projektą, suprasdami, kokia šiandien yra situacija. Deja, mūsų projektas atmestas. Manau, kad, ko gero, bus ir tvirčiau, ir greičiau teikiant šitaip.

Kodėl iki 10? Vis dėlto tai buvo siūlymai ir ūkininkų, ir remiantis Žemės ūkio rūmų siūlymais. Praeitais metais taryba svarstė Žemės ūkio rūmuose ir toks pageidavimas buvo pateiktas. Taip, čia yra tik siūlymas. Aš manau, kad tie sklypai, kurie šiandien yra įsiterpę, nesiekia 10 hektarų, jie yra vienur pusantro hektaro, kitur trys hektarai, nes 10 hektarų sklypai jau buvo suformuoti ir yra dirbami. Tačiau, deja, yra ir tokių sklypų, kur ir siekia 10. Todėl ir buvo siūlymas 10 hektarų. Koks dar ten, kolega Juozai, klausimas buvo? (*Balsai salėje*) Užsiėmęs.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Dėl tų nelemtų 10 hektarų. Dabar daug problemų, susiduria su problemomis artimi giminaičiai – tai tėvai, vaikai, broliai, seserys. Jeigu kuris nors vienas ar keli turi žemės daugiau kaip 10 hektarų ir nori tėvas padovanoti sūnui, arba brolis broliui ar seseriai, negali tiesiog tos žemės... Žinote, šeimoje būna visokių aplinkybių, visokių situacijų, ir tiesiog negali to padaryti artimiausi giminės. Kartais absurdiškai atrodo. Jeigu, pavyzdžiui, miršta koks nors žmogus ir palieka palikimą kam nors, tas negali priimti, gal tada irgi tokia situacija? Kadangi jeigu ne ūkininkas, virš 10 hektarų, arba 10 hektarų jau turi ir dar palieka palikimą. Svarbiausia, kad negali padovanoti. Pavyzdžiui, į mane kreipėsi jau keli žmonės. Jie ne ūkininkai, buvę ūkininkai, išėję į pensiją, perdavę ūkį kitiems, bet žemė liko jų. Dabar jų brolis, sesuo, nori jiems padovanoti žemės...

PIRMININKĖ. Kolega, klauskite.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). ...ir negali to padaryti. Kaip išspręsti tą klausimą?

A. STANČIKAS (LVŽSF). Supratau, gerbiamasis Viktorai. Iš tikrųjų žemės įsigijimo saugiklių įstatymas, kuris buvo rengiamas, dirbo darbo grupė, ir taip pat buvo diskutuojama dėl žemės do-

vanojimo ir šitas klausimas. Dovanojimas, paveldėjimas ir tos teisės nelabai dera, čia yra apie įsigijimą. Savaiame suprantama, tolesnė eiga yra sprendžiama kitais įstatymais.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia R. Tamašunienė. Ruošiasi E. Gentvilas.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjas, aš noriu paklausti, ar vis dėlto truputį ne nuo to galo vėl pradedame? Nepasibaigus žemės gražinimo reformai ir dar esant savininkams, kuriems pirmumo teise jų nuosavybė dar negražinta, mes pradedame parceliuoti, kitaip sakant, sudaryti galimybę valstybinę žemės ūkio paskirties žemę prisijungti prie turimų žemės sklypų. Ar nevertėtų vis dėlto visą turimą laisvą valstybinės žemės plotą pasiūlyti tiems žmonėms, pabaigti tą reformą, o paskui, kai liks tų sklypų, tos laisvos žemės fondą... Tuomet sudaryti ir sąlygas, palankesnes ūkininkavimui, palankesnes plėtrai kaimuose arba jauniems ūkininkams. Man atrodo, kad ta suma, kuri planuojama užmokėti įgyvendinant restituciją, yra juokinga. Ir nė vienas savininkas nesutiks su valstybe, kuri jam planuoja gražinti tokią sumą už jo turėtą žemę.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Žemė, apie kurią šiandien kalbame, yra laisva, yra valstybinė, ir niekas nedraudė iki šios dienos nuosavybę atkurti tose teritorijose. Čia faktiškai mes kalbame apie žemės ūkio paskirties žemę kaimo vietovėse, būtent tose teritorijose. Šiandien tikrai niekas nedraudžia, tik vėl kyla klausimas, kodėl iki šios dienos nesibaigė tos išvados, o iš tikrųjų šioje vietoje labai nedidelė dalis yra savininkų, tų tikrųjų paveldėtojų, kurie šiandien galbūt dar laukia, bet tai daugiausia yra susiję su miesto žmonėmis, kurie dar tikisi, sakykime, miesto teritorijoje įsigyti, atsiimti savo nuosavybę. Bet didžioji dalis yra jau perparduota, perleista, kaip dabar mes kalbame. Bet visi supranta, kad šiuo atveju yra ir būtent kitas sandoris – valstybė iš to jokios naudos neturėjo ir tokia nuojauta, kad ten daugiau yra, sakykime, neskaidrios, net kvepiančios korupcija veiklos.

Ir šiandien, vienaip ar kitaip, manau, tai paskatins tuos išvadų turėtojus suklusti ir bandyti. Nes, kaip ir jūs sakėte, piniginė išraiška bus per maža. Vadinasi, mes pajudinsime... kai įstatymas atsiras, situacija pasikeis ir tada išvadų turėtojas ieškos, kur ta žemė yra, ir būtent savo nuosavybę atkurs.

Jei mes to nedarysime, aš manau, kad dar 25 metus mes tas išvadas turėsime. Jos kažkur bus, ir vėl ūkininkai man teiks priekaištus, kodėl mus terorizuoja su tomis išvadomis įvairūs vertėivos? Tikrai nekalbama apie tuos, kurie būtent nori atkurti savo nuosavybę, bet čia yra didžiulė problema su tais, kurie yra perpirkę tas išvadas. Šiandien net yra tam tikros firmos susikūrusios, kurios ir stebi, kurioje vietoje ūkininkas iš valstybės išsinuomojo žemę, ir tada veiksmas labai paprastas: iškeliama išvada ir tada siūloma ūkininkui ją įsigyti, bet jau kaina yra, kaip sakoma, gana solidi. Bet kodėl žmogus, išsinuomojęs iš valstybės žemę, ją sutvarkęs, įdėjęs pinigų, šiandien paprasčiausiai neturi jokios garantijos, kad jis... Jeigu saugiklių įstatymas toks, kokį siūlė Kaimo reikalų komitetas, šiandien būtų pasiekęs dienos šviesą, ko gero, apie šį įstatymą mes galbūt būtume dar nekalbėję. Bet, deja, gyvenimas yra toks, koks yra.

PIRMININKĖ. Gerbiamasis pranešėjas, jūs išsamiai atsakote į klausimus, bet dar, kaip ir paskelbiau, E. Gentvilas nori jūsų paklausti. Trys įstatymo projektai, tai suteikiu žodį visiems.

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Gerbiamasis kolega, sutinku dėl išvadų ir t. t., bet, žiūrėkite, kaip jūs keičiate. Iki šiol pagal dabar galiojantį įstatymą, dėl kurio aš apskritai skeptiškas, valstybinę žemę galėjo įsigyti privačių sklypų savininkai, jeigu ta valstybinė žemė įsiterpusi tarp jo valdomų sklypų. Dabar jūs išplečiate frazė „ir (arba) ribojasi“.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Taip.

E. GENTVILAS (LSF). Užtenka kam nors bent mažiausiu kampeliu ribotis su valstybine žeme, kad įgytų teisę. Žinant, kad ribojasi daugiausia tų žemės savininkų, kurie turi daugiausia žemių... Tarkime, turėdamas 300 hektarų, tai vis tiek turėsi apie 20 sklypų vidutiniškai po 15 hektarų, tai čia yra, mano įsitikinimu, stambiesiems suteikta galimybė įsigyti valstybinę žemę lengvatinė tvarka. Ar sutinkate su tuo?

A. STANČIKAS (LVŽSF). Ne visai. Pirmiausia aišku, kad šiuo atveju, nežiūrint į ūkio dydį, ar jis yra kelių hektarų ūkininkas, ar tai yra stambus ūkis. Taip, įstatymas negali būti išskirtas vienai ar kitai... Apribojimas pas mus įstatymu yra ne daugiau kaip 500 hektarų. Jei ūkis turi daugiau kaip 500 hektarų, tai tikrai, kad jis ir norėtų tą žemę įsigyti, jis negalėtų, nes tai yra jau kitas įstatymas, kuris riboja plotą. Kaip jis veikia, jau čia kitas klausimas yra. Bet būtent pats įstatymas

šiandien egzistuoja daug metų ir tikrai dėl žemės saugiklių įstatymų darbo grupė dirbo ir labai diskutavo dėl šito. Tikrai dydis pas mus yra apribotas. Sakykime, kažkokių pavojų nėra, kad būtų kas nors galės supirkti būtent tokiu principu žemes ir jo plotai išaugs.

Kaip nekeista, didžiausią problemą kelia būtent dėl tų besiribojančių. Šiandien jau kalbu ne tik apie įsiterpusių, bet ir besiribojančių... Būtent vidutiniai ūkininkai, kurių pašonėje yra, sakykime, pusantro hektaro, dar įdomiau – pamiškėje yra pusantro hektaro sklypelis, bet tarp to sklypelio ir smulkaus ūkininko eina kelias. Vienu žodžiu, žemės nesiliečia ir jis nieko negali padaryti, jis negali šiandien įsigyti. Šiek tiek absurdas yra. O tų pusantro hektaro niekam nereikia, nes ten tokioje vietoje, kur niekas tikrai ir nepirks. Jis pageidauja, bet šiandien mes galimybių nesudaroame. Tikrai tokius atvejus reikia įvertinti ir peržiūrėti.

Aš labai abejoju, ar šiandien tokiu atveju patys stambieji ir tą valstybinę žemę susipirks. Taip, jų perkamoji galia yra didesnė negu, sakykime, smulkaus ar vidutinio ūkininko. Bet kita idėja... Galima sakyti: skelbiame aukcioną, tada tikrai tas, kuris ribojasi ir būtent silpnesnis ūkininkas, tikrai nenupirks. Vadinasi, čia ir yra kalba apie vidutinę rinkos kainą. Ir tai, kad šiuo atveju neturėtų būti kažkokių išlygų: atidėjimo, t. t. Sumoki pinigus, turi žemę. Neturi pinigų, luterk, kol turėsi.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūs atsakėte į jums užduotus klausimus. Nuomonė už, nuomonė prieš. J. Jarutis – nuomonė už. Prašom, kolega, galite sėstis.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke, ačiū, kolega, už puikų pristatymą. Iš tikrųjų tenka turbūt apgailestauti, kad ir...

PIRMININKĖ. Gerbiamasis pranešėjau, jūs galite sėsti.

J. JARUTIS (LVŽSF). ...kad, praėjus, ko gero, 25 metams nuo reformos pradžios, mes vis dar taisome tuos pseudo-, aš vadinčiau, pseudožemės reformos ir žemės grąžinimo kuriozus, kurie yra iki šiol. Yra sunkiai suvokiama, kad per tą laikotarpį žemę buvo išipareigota grąžinti visiškai pilna apimtimi, kad nekilnojamas turtas tapo kilnojamu, kai žemės sklypai pradėjo judėti iš Lietuvos, atsirado įvairios išvados. Ir dabar yra situacija, kada žmogus, turintis aplink daugybę žemių ir dirbantis tą išsinuomotą sklypą, neturi teisės jos įsigyti. Aš praėjusioje sesijoje turbūt esu užregistravęs pasiūlymą, kad iki 5 hektarų įsiterpusius sklypus būtų galima įsigyti. Bet, aš manau, kolegos Andrejaus pasiūlymas yra dar geresnis. Neužbaigsime reformos mes niekada, jeigu liks galimybė kiloti tas įvairias išvadas. Šis sprendimas duotų pagrindinį dalyką, kad žemę įsigytų tas, kuris iš tikrųjų ją dirba, tai yra pagrindinis principas. Kviečiu balsuoti už šį sprendimo projektą.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų nuomonę. Nuomonė prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkui posėdžio pirmininkei. Labai ačiū gerbiamajam V. Rinkevičiui, kad paklausė klausimą apie Privačių viešųjų interesų derinimą.

2010 metais šiandieninis žemės ūkio ministras B. Markauskas, tuometinis Lietuvos žemės ūkio rūmų pirmininkas, BNS platintame pranešime sakė: „Deja spekuliacijos žeme procesuose dalyvauja ir Seimo, ir Vyriausybės nariai, jiems skaidrumas nereikalingas.“ Šiandien turime vieną iš parlamento narių, kuris turi per savo koncerną supirkęs arba išsinuomojęs 300 kv. kilometrų Lietuvos dirbamos žemės. Tai yra maždaug, pasižiūrėjus pagal įvairius vertinimus, 1 % Lietuvos dirbamos žemės. Jeigu kiekvienas jo koncerno sklypas ribojasi bent keturiomis stačiakampio kraštinėmis su keturiais kitais sklypais, jis pagal šią įstatymą turės teisę įsigyti bent kas ketvirtą, čia galima matematiškai skaičiuoti, gal kas dešimtą sklypą Lietuvoje.

Gerbiamieji kolegos, kurie taip pat dideli žemvaldžiai, jūsų pasakymą iš tribūnos, kad niekas nebus suinteresuotas pirkti, įmanoma patikrinti tik paleidus į aukcioną šias žemes, o ne pasakius: žinote, niekas tikrai nenorės pirkti, ir tada mes, kurie turime šalia gretimą sklypą, tikrai esame suinteresuoti dirbti žemę. Man atrodo, žemę dirbti suinteresuotas tas, kuris sumoka didelę kainą ir turi galimybę dalyvauti aukcione. Leiskime Lietuvos žmonėms, į užsienį emigravusiems žmonėms pretenduoti į gretimus sklypus ir nepadarykime išskirtinių sąlygų čia esantiems Vyriausybės nariams arba Seimo nariams, kurie turi tikrai milžiniškus plotus. Kviečiu nepalaikyti šito ribojančio įstatymo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Prieš apsisprendžiant, kaip bus balsuojama, prašau Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkę R. Tamašunienę atsakyti į V. Rinkevičiaus užduotą klausimą dėl balsavimo motyvų ir interesų. Minutėlę, tuoj. Prašom.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Aš negaliu vienasmeniškai atsakyti, be abejo, reikėtų komisijos spendimo, tačiau mūsų komisija gavo dėl miškų savininkų analogišką klausimą, kaip jiems pasielgti. Galbūt dauguma Seimo narių turi miško paskirties žemės sklypų, kaip jie – galėjo balsuoti, negalėjo. Mes paklausėme nuomonės Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos, taip pat susipažinome su visa surinkta informacija ta tema.

Iš tikrųjų yra Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos išaiškinimas, kad yra klausimų, kurie svarbūs visuomenei ir kurie liečia išrinktus tarybos ar Seimo narius, pavyzdžiui, PVM lengvata šildymui. Daugelis galbūt gyvena butuose ir turės tiesioginę naudą arba, kaip šiuo atveju, tai liečia privačių žemės sklypų savininkus. Nekalbame apie sklypų dydį, bet pati sąvoka yra „privatų žemės sklypų savininkai“ ir daugelis, tikėtina, gali turėti tų sklypų. Vis dėlto čia reikėtų dabar (...) balsuoti, apeliuoti į jų sąžinę, į padorumą, į tai, kas yra parašyta Valstybės politikų kodekse, ir įvertinti, ar, būdami žemės sklypų savininkais, mes planuojame pasinaudoti ta lengvata ir įsigyti (mes ar mūsų šeimos nariai), ir taip turėti tiesioginę naudą, įvertinti kiekvienam sąžiningai. Manau, kad šiuo metu taip reikėtų balsuoti.

O konkretų išaiškinimą, ne vienasmeniškai mano pasamprotavimą, be abejo, komisijoje aš inicijuosiu ir galime svarstyti, kad... Nors jau yra pradėta, kreipėsi E. Gentvilas dėl balsavimo už Miškų įstatymą. Truputį platesne aprėptimi pasvarstysime ir pateiksime nuomonę Seimui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame gerbiamajai pirmininkei. Aš manau, visi supratome. Valstybės politikų elgesio kodeksas, kiekvienas įvertina ir kas mano, kad tikslinga nusišalinti, tą ir padarys. Kolegos, prašom balsuoti. Balsuojame už projektą Nr. XIII-1100 ir lydimuosius įstatymų projektus Nr. XIII-1101 ir Nr. XIII-1102. Pranešėjau, pristatėte kartu. (*Šurmuly salėje*)

Balsavo 73 Seimo nariai: už – 38, prieš – 10, susilaikė 25. Po pateikimo pritarta.

Per šoninį mikrofoną – K. Starkevičius. Prašom, kolega.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Aš norėčiau repliką po balsavimo. Tuos, kurie kalbėjo, kad štai yra kvadratas, yra įsiterpę, daug žemės turi, aš tik noriu nuraminti, kad jeigu jie turi daugiau... iki 500 jie negalės pirkti tos žemės, nesvarbu, kad ji įsiterpusi. O apskritai aš nežinau, ko pirmininkas skuba. Eina visas paketas ir mūsų tikslas, kad iš tikrųjų žemė, kuri laisva, būtų visa perduota už rinkos kainą. Nereikia šiandien suteikti teisės tos žemės dirbti, tie, kurie sugeba, gali ir kuriems įstatymas leidžia ją nusipirkti...

PIRMININKĖ. Dėkojame. E. Jovaiša. Prašom.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ne Eugenijus.

PIRMININKĖ. Sergejus Jovaiša. Atsiprašau, Sergejau.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Turiu priminti, kad buvo keletas klausimų, todėl motyvus galėjote leisti išsakyti ir daugiau Seimo narių, ar ne? Nes ten keturi, rodos, projektai, jūs tik po vieną leidote.

Naudodamasis proga noriu atkreipti dėmesį. Per svarstymą gerbiami teikėjai... (*Balsai salėje*) Trukdo.

PIRMININKĖ. Atsiprašau. Kolegos, į jus kreipiasi S. Jovaiša, nori, kad girdėtumėte.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Gerbiamam A. Stančikui aš norėčiau pasakyti tam tikrą pastebėjimą. Mes visai nekalbėjome, aš norėjau paklausti apie medžioklės plotų išplėtimo galimybes tokiu būdu. Čia turbūt turėtų atsirasti kokių nors saugiklių, susijusių su medžioklės plotais, nes jeigu automatiškai išplečiama iki reikiamos ribos, iki 1 tūkst. hektarų, gali sudaryti atskirą medžioklės vienetą ir tai tada sujauks apskritai visą tą teritoriją, ir čia bus didelių ginčų. Turėkite omeny svarstydami.

PIRMININKĖ. Ačiū. A. Dumbrava.

A. DUMBRAVA (TTF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Norėčiau, kad Seimas paprašytų vis dėlto STT pažymos dėl antikorporacinio vertinimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju už jūsų pasiūlymą. Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Aš čia kaip Seimo narė, visai ne kaip komisijos pirmininkė. Aš pritariu A. Dumbravos pasiūlymui, kad vis dėlto reikėtų antikorupcinio vertinimo dėl šio įstatymo.

Taip pat replika po balsavimo. Vis dėlto aš galvoju, kad reikėtų tą žemę, jeigu mes leidžiame įsigyti, sudaryti tokią galimybę, bet aukciono būdu, kad tie pinigai būtų skiriami deramam atsi-skaitymui su negražintos žemės savininkais. Nepabaigus tos reformos, tas sprendimas, mano įsi-tikinimu, yra netikęs.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Norime paskirti komitetus. Pagrindinis – Kaimo reikalų komitetas dėl visų: dėl pagrindinio ir lydimųjų įstatymų projektų. Papildomo nenumatyta. Siūloma svarsty-ti lapkričio 9 dieną.

Kadangi buvo siūlymas, kad būtų antikorupcinis vertinimas... (*Balsai salėje*) Per šoninį mik-rofoną pranešėjas.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Jeigu galima, dėl svarstymo dienos – perkelti ne į 9 dieną, į 14 dieną.

PIRMININKĖ. Lapkričio 14 dieną. Galime sutarti bendru sutarimu, kad pavėlinam – lapkri-čio 14 dieną? Galime.

Dėl antikorupcinio vertinimo, kolegos, bendru sutarimu galime pritarti? Galime pritarti. Dėkoju.

12.27 val.

Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-693 (pateikimas)

Kviečiu E. Gentvilą. Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-693. Prašau, gerbiamasis kolega.

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Visų pirma ačiū ir Seimo valdybai, ir Seniūnų sueigai, kad įtraukė šitą klausimą anksčiau, nes, ko gero, po mėnesio svarstysime šio įstatymo pataisymus. Šiandien būtų apsisprendimas, ar panaikiname to įstatymo galiojimą, jeigu nepanaikiname, tai tada eina-me prie tų pataisymų, kurie dabar yra rengiami.

Šiaip jau šitą Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinąjį įstatymą laikau kaip vieną ku-rioziausių įstatymų Lietuvos istorijoje. Prieš stojant į Europos Sąjungą, 2003 metais, buvo pri-imtas šitas Laikinasis įstatymas. Po įstojimo dešimt metų draudėme žemę parduoti užsieniečiams, turėjome tokią teisę, tada buvo organizuotas referendumas, kad užsieniečiai ir toliau Lietuvoje že-melės negalėtų išplėšyti. Referendumas, kaip žinote, neįvyko. Tada buvo priimtas Laikinasis įsta-tymas, kurio galiojimą aš dabar ir siūlau atšaukti.

Noriu pasakyti, kad nė vienas liberalas nebalsavo už to įstatymo priėmimą 2014 metais. Įsta-tymas pramintas saugiklių įstatymu, visokių apribojimų įstatymu. Širyty frakcijoje sėdint su įvai-riais žmonėmis: mūsų personalas, padėjėjai ir t. t., dalyvavo 30 žmonių, paprasčiau pakelti rankas tų žmonių, kurie pagal dabar galiojantį įstatymą turi teisę įsigyti žemės Lietuvoje daugiau kaip 10 hektarų. Tokių žmonių, iš 30 sėdinčių salėje, įvairių sluoksnių, iš įvairių geografinių vietovių, buvo keturi. 26 žmonėms iš 30 atimta teisė šituo įstatymu įsigyti žemę Lietuvoje dėl galiojančių apribojimų. Man nė kiek nekėlė abejonių 2014 metais, kad šitas įstatymas yra antikonstitucinis Lietuvos Respublikos Konstitucijos požiūriu.

Kodėl mes nesikreipėme į Konstitucinį Teismą? Todėl, kad mes negalime Seime surinkti 29 balsų, visiems labai patinka šitas apribojimų ir saugiklių įstatymas, kadangi kiekvienas apriboji-mas atmeta dalį konkurentų, norinčių įsigyti žemės sklypą, bet negalinčių. Tada žemės sklypų par-davimo–pirkimo sandoriuose nebepali dalyvauti dauguma Lietuvos Respublikos žmonių, o daly-vauja tik tie, kurie turi žemės ūkio išsilavinimą, kas yra antikonstituciška, ir dėl to yra pasisakęs Konstitucinis Teismas 2006 metais, – sieti nuosavybės su išsilavinimu nevalia; tie, kurie yra dekla-ravę žemes per dešimt metų ne mažiau kaip trejus metus; tie, kurie yra įregistravę ūkį, ir to ūkio pajamingumas yra atitinkamas, ir t. t. Teisės principu (žiūriu į poną R. Žemaitaitį, jis turbūt su-tiks), kad negali būti... gali būti sąlygos arba apribojimai: arba toks, arba toks, arba toks. Šitame įstatyme sakoma: ir tokias sąlygas privalai tenkinti, ir tokias, ir tokias. Nėra arba, arba, arba, o yra

ir, ir, ir. Vadinas, sumažėja fizinių asmenų, turinčių teisę įsigyti žemę Lietuvoje. Štai čia aš pradėdu galvoti apie žemės savininkus, kurių Lietuvoje yra 800 tūkst. Dalis iš jų neparduoda žemės (ir gerai daro – žemės kaina vis tiek kils), dalis parduoda ir norėtų gauti teisingą rinkos kainą, tačiau realia rinkos kainos jie negali gauti, nes rinka yra apribota ir suvaržyta. Šitoje rinkoje yra uždrausta dalyvauti, įsigyti žemę daugumai Lietuvos Respublikos piliečių. O 2014 metais buvo sakoma: saugokime šią Lietuvos šventą žemelę nuo užsieniečių – latvių, vokiečių, kryžiuočių ir t. t. Ką padarėme? Pridėjome tiek saugiklių, apribojimų, kad mūsų pačių piliečiai negali įsigyti šitos žemės.

Įsivaizduokime, mano seniai naudotas pavyzdys. Pažįstu jaunuolį, išvykusį į užsienį – į Airiją pasidaruoti pas ūkininką, užsidirbti pinigų, įgyti patirties ūkininkaujant. Jo planas: 2015 metais įgijęs patirties planavo grįžti į Lietuvą ir už uždirbtus pinigus planavo nusipirkti ūkį. Įsivaizdavo, bent 30 hektarų. Tuo metu buvo priimtas šitas laikinasis (pabrėžiu, jis ir toliau dar tebėra laikinasis) įstatymas, kuriuo buvo uždrausta tokiam žmogui įsigyti daugiau kaip 10 hektarų žemės ūkio paskirties žemės Lietuvoje, nes formaliai ūkio nebuvo įregistravęs, ūkio nebuvo deklaravęs ir neturi žemės ūkio profesinio išsilavinimo. Šitas žmogus iki šiol dirba Airijoje, laukdamas, kol šitos nesąmonės bus panaikintos. Aš siūlau panaikinti šito įstatymo galiojimą.

Dabar grįžkime prie to, kodėl mes apskritai svarstome. Mes negalėjome kreiptis į Konstitucinį Teismą, nes buvome vieninteliai tuometiniame Seime, nepritariantys tam įstatymui. Laimei, esame Europos Sąjungos nariai. 2015 metų kovą, praėjus 11 metų po šitos nesąmonės priėmimo mūsų Seime, Europos Komisija konstatavo, kad Lietuva pažeidė Europos Sąjungos teisę ir pradėjo Europos teisės pažeidimo procedūrą. Buvusi man gerai pažįstama žemės ūkio ministrė darė viską, kad neskubėtų patobulinti šito įstatymo. Atėjo man neblogai pažįstamas ir gerbiamas ministras, kuris kovo mėnesį pateikė pasiūlymus. Mano manymu, nepakankamus pasiūlymus, kaip tobulinti tą įstatymo projektą, bet pateikė ir atidavė Kaimo reikalų komitetui. Šitas Seimo Kaimo reikalų komitetas nutarė dar pusmečiui atidėti – iki lapkričio 1 dienos šitų pataisų svarstymą. Dar pusmetį Lietuvos Respublikos piliečiams buvo atimta teisė dalyvauti įsigyjant žemę, kartu nustatant tikrą rinkos kainą. Toliau dar pusmetį žemę susipirkinėjo, nepakankamai didele kaina už pakankamai pigią kainą susipirkinėjo tie, kurie naudojami šiais apribojimais. Štai dabar nuo lapkričio 1 dienos Seimas turėtų svarstyti tų apribojimų sumažinimą, patobulinimą. Žinote, kokių tikslų? Tam, kad įtiktume Europos Komisijai ir Europos Komisija neperduotų Lietuvos į Europos Teisingumo Teismą Liuksemburge, nes ten patekusi su šituo įstatymu Lietuva tikrai patirtų finansines sankcijas iš Europos. Teismas priteistų.

Dabar tikslas yra toks: pataisykime tiek, kad dar uždelstume, nes Europos Komisijoje viskas vyksta lėtai, dar porą metų diskutuotume, ar pakankamai pataisė Seimas šią įstatymą, ar nepakankamai. Dar porą metų kas nors naudotųsi šiais apribojimais, šitų apribojimų suteiktomis galimybėmis ir susipirkinėtų žemes. Beje, ką tik buvęs įstatymo projektas liudija, kad dar dabar ir į valstybinę žemę galėsime, jeigu tik prisiliesti prie jos kuria nors savo turimo sklypo kraštine, o sklypai nebūtinai keturkampiai... Čia replika Simonui. Sklypai dažniausiai yra daugiakampiai, kurie būtinai kaip nors prisilies prie esamos laisvos valstybinės žemės. Štai be aukciono ir nusipirksime. Tai yra to paties įstatymo pataisėlė, kurią ką tik kolega Andriejus pateikė. Jeigu iki šiol galiojančiame įstatyme sakoma: jeigu yra įsiterpusi į valstybinę žemę, tai tada gali nusipirkti ne aukciono tvarka. Dabar užtenka prisiliesti prie jo. Kai turi Lietuvoje 2 tūkst. sklypų, jeigu valdai 30 tūkst. hektarų, beveik didžiulė tikimybė, kad tavo sklypas liesis prie kokios nors valstybinės žemės ar kito sklypo. Štai tokia situacija, gerbiemieji, kad aš nematau reikalo terliotis su šita anti-konstitucine nesąmone. 2006 metų Konstitucinio Teismo sprendime sakoma: nuosavybės sieti su išsilavinimu negalima. Dantisto kabineto savininkas neprivalo būti odontologas, vaistinės savininkas neprivalo būti farmacininkas, ūkio savininkas neprivalo būti ūkininkas, turintis žemės ūkio išsilavinimą.

Ką mes darome? Apsimetame, kad kovojame prieš kryžiuočius užsieniečius, ne mes priimdami (ne mes, neprisiimu sau šitos nuodėmės), 2014 metų Seimas, priimdamas šią laikinąją įstatymą ir toliau jį norėdamas išlaikyti laikiną, kovojo prieš savo piliečius ir kovojo už tuos, kurie supirkinėja žemes, kol jos yra pigios, neleisdami šitų žemių kainai pakilti. Siūlau balsuoti už šio įstatymo galiojimo atšaukimą.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis kolega. Jūs labai išsamiai pateikėte įstatymo projektą, bet, deja, dar teks atsakyti į šešių Seimo narių klausimus. Pirmasis klausia K. Masiulis. Ruošiasi K. Starkevičius.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Aš noriu paklausti. Jeigu, tarkime, nebus čia panaikintas tas įstatymas, galiotų likusi tvarka, vadinasi, ir toliau, jūsų požiūriu, būtų daromi antikonstituciniai veiksmai? Kaip tie asmenys, kurie tokiu būdu įsigyja žemę? Tarkim, jeigu mes kreipiamės ir paaiškėja, kad iš tikro taip yra, tai jų įsigijimai yra neteisėti ar teisėti?

E. GENTVILAS (*LSF*). Jų įsigijimai teisėti. Jeigu pavyktų kreiptis į Konstitucinį Teismą, jis išaiškintų, kad tai buvo nekonstitucinis įstatymas, tačiau toks Konstitucinio Teismo sprendimas negaliotų atgaline data ir nesukeltų nuosavybę įgijusiems asmenims jokių teisinių pasekmių. Aš manau, kad čia ir žaidžiamas didžiulis žaidimas, vykstantis jau trejus metus, po 2014 metų, norima jį dar daugiau pratęsti. Kada nors kas nors... atsiras politinė valia ir parašų skaičius, kreipsis į Konstitucinį Teismą, bet jau žemelės iš jų neatimsi.

PIRMININKĖ. Klausia K. Starkevičius. Ruošiasi L. Talmontas.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Taip, mes tada kartu dirbome toje grupėje. Kaip žinote, šis įstatymas greitai baigs savo laikinąjį egzistavimą, nes mes jau parengėme naująjį. Apie daug ką kalbėjo ir iš tikrųjų laikas parodė, kad tokie reikalavimai nebūtini. Tada mes kalbėjome, ir tas aukštasis, specialusis išsilavinimas, nes tai paskatino tikrai vėlgi ieškoti tų diplomų, ieškoti būdų, kaip juos įsigyti, ir didinti korupciją. To neliks. Tačiau pagrindinis tikslas, su kuriuo ir jūs sutikote, tai kova su žemės spekuliacija. Ji ir dabar išliks naujame įstatyme, nes vis dėlto sutikite, negali tas, kuris šiandien turi daug pinigų, nusipirkti tą žemę, kad po to baudžiauninkai, ūkininkai ją dirbtų. Vis dėlto žemę turi turėti ir prioritetas turi būti tiems, išskyrus, aišku, tuos, kurie paveldėjo, kurie patys ją dirba, o ne iš to siekia naudos.

E. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamas Kazimierai, visiškai sutinku su tamstos argumentais dėl vadinamosios spekuliacijos ir dėl sofos ūkininkų. Žinau jūsų gerus darbus kovojant su sofos ūkininkais. Na, nekovojant, tačiau reglamentuojant. Bet aš noriu pasakyti, kad šitas įstatymas nesustabdė teisės pigiai susipirkti žemes ir kada nors jas perparduoti. Taip, šiandien naudojama žemės ūkio veiklai, kol yra geros tiesioginės išmokos. Gerėjančios, nepakankamai geros. Bet noriu pabrėžti, kad šito įstatymo tikslai yra apibrėžti 1 straipsnio 1 punkte: žemės ūkio paskirties žemė būtų naudojama racionaliai, gerai, skatinant žemės ūkio veiklą ir konkurencingą žemės ūkį. Tai štai skatina žemės ūkio veiklą kai kam, kurie jau pradėję, o kurie norėtų nauji ateiti, jų neįleidžia. Kuo skatinti konkurencingą žemės ūkį? Taip, pakonkuruos šitie, kurie įsigijo daug ir dar toliau dar daugiau supirkinėja iki leistinų lubų, o, tie, kurie norėtų ateiti ir konkuruoti su 11 hektarų, jie negali ateiti ir kurti konkurencingo žemės ūkio. Pasijuoksite, na, ką tu 11 hektarų užauginsi. Atleiskite, braškės, serbentai, daugybė kitų ūkio sričių, kur jaunas žmogus norėtų, nebūtinai jaunas, galėtų pradėti, jis išsplejamas kaip musė iš barščių, jam neleidžiama dalyvauti konkurencinėje kovoje.

PIRMININKĖ. Klausia L. Talmontas, ruošiasi J. Olekas.

L. TALMONT (*LLRA-KŠSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas Eugenijau, 2014 metais aš, kaip ir jūs, irgi nebalsavau už šitą įstatymą, sakiau, kad mes pridarysime daugiau saugiklių ne užsieniečiams, bet patiems sau, taip dabar išėjo. Aš galvoju, čia jūsų gera idėja, bet vis dėlto man kyla tas klausimas dėl užsieniečių, ar nereikia palikti, kad užsieniečiai neturi pirkti tos žemės pas mus?

E. GENTVILAS (*LSF*). Na, negalime mes to daryti. Praėjo 10 metų pereinamasis laikotarpis ir čia buvo bandoma užkirsti kelią baisiesiems kryžiuočiams ir kalavijuočiams, ar ne, užsieniečiams? O iš tikrųjų, sakau, padarykite savo frakcijose apklausą ne tarp Seimo narių, bet tarp visų padėjų, kuris iš jų turi teisę įsigyti žemę Lietuvoje? Ir pamatysite santykis bus toks pat kaip pas mus – vienas su septyniais. Jaunam žmogui apskritai ateiti ir pradėti veiklą neįmanoma, na, o užsieniečiai čia, atleiskite, čia tik lozungai buvo, kad kovosime prieš užsieniečius, bet padusiname savus kaip reikiant.

PIRMININKĖ. Ačiū, klausia J. Olekas. Ruošiasi P. Čimbaras.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, gražaus ir išsamaus pristatymo iš tikrųjų buvo malonu pasiklaudyti. Aš klausčiau dėl tos kitos dalies, kadangi pats pa-

sakėte, kad žemės kaina arba vertės prieaugis didesnis negu banko palūkanos. Kokių kitų priemonių, manote, galėtume mes imtis, kad spekuliacija žeme ateityje ne didėtų, o galbūt ir sumažėtų?

E. GENTVILAS (LSF). Visų vyriausybių ir visų žemės ūkio ministrų galvos skausmas buvo žemių susipirkimas nedirbant, neapdirbant šitos žemės, tai yra sofos ūkininkai. Čia galiu pagirti ir K. Starkevičių, galiu ir B. Markauską, kuris jau irgi ėmėsi priemonių, kaip sutramdyti tą. Aš sąžiningai pasakysiu ir visada deklaruodavau, pats buvau Kaimo reikalų komitete, aš irgi buvau sofos ūkininkas, nes neturiu laiko kada ūkininkauti. Dabar esu išnuomojęs jauniems ūkininkams savo žemės ūkio paskirties žemę, džiaugiuosi, kad ji yra dirbama, džiaugiuosi, kad jie gauna tą europinę paramą, gyvenu be viso to. Tai čia yra priemonių paketas. Bet ne draudimas įsigyti žemę. Mes pasižiūrėkime, turbūt atrasime daugybę žmonių, norinčių ką nors daryti su žeme, bet neturinčių teisės tos žemės kaip gamybos priemonės įsigyti. Mes negalime iš anksto į visus žiūrėti, kad tas, kas įsigis žemės, yra spekuliantas, sofos ūkininkas. Mes turime žiūrėti, o jis, įsigijęs žemės, norės ją dirbti, o tik po to vertinkime, ar jis dirba tą žemę, ar ne. Dabar jam net neleidžiama įsigyti, o tuo naudojasi kiti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia P. Čimbaras. Prašau, kolega.

P. ČIMBARAS (LSDPF). Gerbiamas kolega, praeitą kadenciją mums abiem teko dirbti Kaimo reikalų komitete. Gerbiamas Eugenijau, jūs lygiai taip pat stovėjote piestu prieš tuos vadinamuosius saugiklius, ar ne. Jūs vėl tą patį šiandien kartojate.

Gerbiamas Eugenijau, jūs pagalvokite – 10 hektarų pradėti ūkininkauti, tai yra mažai ar daug palyginus pagal kitas valstybes? Kitose valstybėse nėra laisvos žemės. Lenkijoje, pavyzdžiui, galima įsigyti be jokių apribojimų 0,3 aro tikrai, ir toje apylinkėje, kur gyveni. Lietuvoje galima nusipirkti 10 hektarų ir po to, kas leidžia plėsti ūkį ir prisipirkti iki 500 hektarų, gerbiamas Eugenijau.

E. GENTVILAS (LSF). Gerai. Ačiū, gerbiamas Petrai, jūs turbūt net nesvajojote apie politiką, kai čia, Seime, 2003 metais aš dariau spaudos konferenciją, kadangi žemės klausimai mane labai domino, pats dar tuo metu žemės neturėjau, bet sakiau, kas bus. Drausime užsieniečiams ateiti, susipirks vietiniai ir atsiras vietiniai oligarchai. Šiandien stambiausi žemvaldžiai Europos Sąjungoje yra Lietuvoje! Kodėl? Ir kodėl jūs čia man Lenkijos pavyzdį pateikėte ir t. t.?

Europos Sąjungoje buvo tik trys valstybės, kuriose buvo atimta žemė ir nacionalizuota, – Lietuva, Latvija ir Estija. Lenkijoje ir kitur ji nebuvo atimta, net ir postkomunistinėse šalyse, išliko šeimos ūkiai ir liko tie šeimos ūkiai, neatsirado žemės pirkimo, pardavimo rinka. Pas mus, kai atėmė, Lietuva sugrąžino, klaipėdietis atgavo prosenelių žemę Zarasuose. Štai ta žemė ir pajudėjo į rinką, taip atsirado stambiausi žemvaldžiai. Prašau nelyginti tų šalių su Lietuva, lyginkite su Latvija ir Estija, nes pas mus buvo žemė nacionalizuota, o paskui grąžinta ir pajudėjo rinkoje.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Nustatytas laikas baigėsi. Armonaite, norite būtinai paklausti?

E. GENTVILAS (LSF). Gerai, trumpai.

PIRMININKĖ. Trumpai. Trumpas klausimas, trumpas atsakymas.

A. ARMONAITĖ (LSF). Išties reikalinga iniciatyva, nes dabartinis reguliavimas kelia daug klausimų ir Europos Sąjungos institucijoms ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai. Tačiau aš noriu, Eugenijau, paklausti tokio klausimo. Nepaisant to, kad įsigaliojo griežtas saugiklių įstatymas, kai kurie stambūs, žymūs žemvaldžiai ir koncernai toliau plečia savo plotus, tai galbūt galėtumėte pateikti atsakymą, kuo jūs tai aiškintumėte?

E. GENTVILAS (LSF). Jie patys pasistengė, kad toks įstatymas atsirastų. Toks įstatymas yra jiems naudingas ir jie naudojami šito įstatymo teikiamomis galimybėmis. Teisėtai. Ir joks Konstitucinio Teismo sprendimas iš jų šitų supirktų žemių nebeatims. Kartoju. Klausimas, ar kiti Lietuvos Respublikos piliečiai neprarado savo konstitucinės teisės į nuosavybę? Skaitykime konkrečius Konstitucijos straipsnius, rodos, 23 straipsnis ir panašiai, teisė į privačią nuosavybę, privačios nuosavybės neliečiamybė, ne ta dalis, sakysime. Ūkinės veiklos iniciatyva remiasi Lietuvos ekonomika ir t. t. Atimta teisė į bet kokią iniciatyvą, nes atimta teisė įsigyti nuosavybę. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Jeigu nėra prieš, labai trumpai pasakysiu. Mane tikrai sužavėjo Eugenijaus išsamus pristatymas ir logiškas išdėstymas. Jeigu Lietuvos piliečiui yra uždrausta šituo įstatymu įsigyti žemės, o jos gali įsigyti tik tam tikri Lietuvos piliečiai, tai, mano supratimu, iš tikro yra antikonstitucinė būklė ir ją reikia kuo greičiau naikinti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – P. Čimbaras.

P. ČIMBARAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Tikrai būčiau nekalbėjęs. Gerbiamas Kęstutis Masiulis, niekas neuždraudžia Lietuvos piliečiams pirkti žemės, dar kartą kartoju, be jokių saugiklių galite įsigyti 10 hektarų. Aišku, aš lenkiu galvą prieš Eugenijų. Eugenijus yra tikrai puikus oratorius, tikrai sugeba pateikti įstatymą taip, kad, atrodo, čia Lietuvoje tie saugikliai viską sugadina. Kreipiuosi į gerbiamąjį Eugenijų, kiek metų buvo atidedamas pardavimas užsieniečiams? Kelis kartus. Ir nieko nebuvo daroma. Gerbiamas Eugenijau, jūs net Seime buvote! Jūsų partija buvo ir nieko nedarėte! Kai atėjo terminas, kai nebuvo galima pratęsti, tada gerbiamasis K. Starkevičius, Kaimo reikalų komitetas turėjo staigiai sudėti saugiklius. Tie saugikliai, galiu pasakyti, gal ir truputį patrudė, bet šiuo momentu jie yra naudingi mūsų Lietuvos žmonėms, smulkiems žmonėms, kurie gali nusipirkti gretimų sklypus, kaip tik apsaugant nuo perpirkinėtojų. Todėl, gerbiamas Eugenijau, kartais sakydami A, pasakykite ir B.

PIRMININKĖ. Mielieji kolegos, apsisprendžiame ir sakome visas raides, ir A, ir B. Balsuojame.

Balsavo 81 Seimo narys: už – 29, prieš – 17, susilaikė 35. Įstatymo projektui nepritarta. Gražiname tobulinti bendru sutarimu ar atmetame? Eugenijau, prašau.

S. GENTVILAS (*LSF*). Aš taip ir supratau, bet dabar džiaugiuosi, kad šiame Seime jau 29 yra. Praėjusiam Seime buvo 11 liberalų, ponas Leonardas gal su kolega ir „Drąsos kelio“, tai iš viso, atrodo, 15 balsų buvo, dabar 29. Tobulinti čia nėra ką. Jeigu aš siūlau atšaukti įstatymo galiojimą, ką patobulinti? Atšaukti nuo kurios nors datos nebent? Tiek to, nebetobuliname. Laukiame pataisymų.

PIRMININKĖ. Nebetobuliname. (*Balsai salėje*) Iniciatorius sako, kad reikia dabar jau atmesti. Dėkojame, kolegos. Iki Vyriausybės... Ar galime bendru sutarimu? Nereikia balsuoti.

12.51 val.

Civilinio proceso kodekso 56, 83, 88 ir 98 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-559(2) (pateikimas)

Dar liko beveik dešimt minučių iki Vyriausybės valandos. Rezervinis antras klausimas, N. Puteikis. Kviečiame jį. Civilinio proceso kodekso 56, 83, 88 ir 98 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-559(2). Pateikimas. Prašau.

N. PUTEIKIS (*LVŽSF*). Kolegos, ačiū už suteiktą galimybę šiandien pristatyti keletą įstatymų projektų, kuriais būtų palengvinta nepasiturinčių žmonių galimybė spręsti ginčus teismuose. Praeitais kadencijos Seimas netikėtai panaikino galimybę žmogui be advokato kreiptis į apygardos teismą apeliacine tvarka, todėl aš parengiau tris įstatymus, iš kurių vieną dabar pristatysiu. Konkrečiai jis nesusijęs, šitas Nr. XIII-P-559, su apeliacijos teise.

Šiuo konkrečiu atveju aš siūlau sumažinti keliamus reikalavimus asmenims, kurie atstovauja kitiems asmenims teismuose. Aš siūlau išbraukti iš reikalavimų, vietoj anksčiau buvusios redakcijos, kad gali atstovauti tikrai aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turintis asmuo, aš siūlau išbraukti žodį „universitetinį“, tokiu būdu sumažinti dabartinį universitetą baigusių teisininkų monopolį ir įvesti į rinką, leisti žmonėms rinktis savo atstovais asmenis, kurie yra baigę aukštąjį teisinį išsilavinimą, nebūtinai universitetinį.

Taip pat šiuo projektu siūlau leisti teismuose priteisti išlaidas, jeigu laiminti pusė samdėsi asociaciją, kad taip pat būtų galimybė tai asociacijai apmokėti už atstovavimo paslaugas, nes šiuo metu šita teisė yra monopolizuota ir suteikta tik advokatams.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti keturi Seimo nariai. V. Vingrienė klausia pirmoji. Ruošiasi A. Salamakinas.

V. VINGRIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis kolega, aš matau, kad jūs siūlote išbraukti aukštąjį universitetinį išsilavinimą, bet mes puikiai žinome, kad kolegijas baigę teisininkai neturi netgi galimybės ar neturi teisės užimti valstybės tarnyboje A lygio valstybės tarnautojo pareigas dėl nevisapusiško išsilavinimo. Ar jūs manote, kad jie tikrai teisingai atstovautų teismuose? O kitas klausimas būtų, jūs minėjote, kad galima kreiptis į teismą be advokato

pagalbos. Kai kuriais atvejais, be abejo, galima, tačiau yra atvejų, tarkim, į Lietuvos Aukščiausiąją Teismą be advokato pagalbos kreiptis draudžiama.

Ir dar vienas klausimas dėl išlaidų už vykimą į teismo posėdžius. Ir šiuo metu galima tą apmokėti, jeigu tai tikrai įrodoma ir pagrindžiama.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Šiuo projektu nesprensdžiamas klausimas dėl kreipimosi kasacine tvarka. Šiuo atveju sprendžiamas klausimas tik dėl tų asmenų, kurie galėtų atstovauti kitiems asmenims.

Atsakydamas į jūsų klausimą pasakysiu taip. Nuo 1990 metų visi seimai vis labiau monopolizavo advokatų atstovavimą, ir dabar mes esame viena iš pačių brangiausių šalių Europoje ir tokios galimybės gintis teismuose samdant žmogų su teisiniu išsilavinimu neturi keli šimtai tūkstančių Lietuvos piliečių. Jie realiai dabar gali samdyti tik advokatą, kai kuriais atvejais jo padėjėją arba žmogų, turintį aukštąjį teisinį universitetinį išsilavinimą.

Aš siūlau vis dėlto sumažinti tą kartelę ir suteikti galimybę keliems šimtams tūkstančių Lietuvos piliečių, kurie negali gauti teisinės pagalbos, nes jų pajamos per mėnesį vienam asmeniui yra 103 eurai. Jeigu 101 euras, jūs galite gauti nemokamą teisinę pagalbą, o jeigu 103, tai 103 eurai vienam asmeniui, jūs pagalvokite, pusei Lietuvos yra atimta materialinė, finansinė galimybė samdytis advokatą, jo padėjėją arba asmenį, turintį aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Aš siūlau sumažinti tą kartelę.

PIRMININKĖ. Klausia...

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Galų gale esmė yra tokia. Aš teikiu projektą. Jeigu jūs pritartumėte po pateikimo, tuos ginčus galėtume spręsti specialiuose komitetuose, kiek sumažiname kartelę. Aš siūlau kryptį, aš siūlau valdančiajai koalicijai kryptį, išplėskime neturtingiems žmonėms galimybę samdyti pigiau, už mažesnę kainą, įveskime daugiau teisininkų į teisinius ginčus.

PIRMININKĖ. Klausia A. Salamakinas. Ruošiasi V. Rinkevičius.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamasis kolega, skaitant Teisės departamento išvadą, kuri kelis kartus ilgesnė nei jūsų pataisa, jie kelia labai daug nuogastavimų. Jeigu jūs skaitėtė, gal galėtumėte pakomentuoti, ką jie ne taip supranta, aš kalbu apie Teisės departamentą. Tos išvados yra labai labai jau priešingos jūsų teikiamam projektui.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Tai visiškai natūralu. Teisės departamente dirba vien tik universitetinį teisinį išsilavinimą turintys žmonės ir jie tęsia tą pačią kryptį kaip ir visi seimai iki šiol. Politikai visą laiką atsiduodavo teisininkams, ir rezultatas yra absoliutus advokatūros monopolis Lietuvoje. Tos Teisės departamento išvados ir pastabos yra techninės, jas galėtume spręsti nagrinėdami Teisės ir teisėtvarkos komitete, jeigu jūs pritartumėte po pateikimo.

Taip, natūralu, jie gina savo monopolį, o aš, natūralu, siekiu tą monopolį sumažinti.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius. Ruošiasi R. Šarknickas.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Aišku, atrodo visiškai lyg ir gražu, bet kaip dėl atsakomybės tų paslaugų teikėjų? Aš atsimenu, Biržuose prieš 15 ar daugiau metų buvo įsisteigusi teisinių paslaugų firma ir teikė paslaugas. Ir dabar dar žmonės bylinėjasi su ja, dar nesibaigę teismai, ten gal likviduojama. Pridarė tiek įvairių tų paslaugų, kad žmonės pateko tiesiog į kurioziškas, nepavydėtinas situacijas. Civilinė atsakomybė už tų paslaugų teikimą, kaip jums atrodo, kas turi atsakyti? Nes sukuriamą įmonę neturi nei turto, nieko, advokatai draudžia savo civilinę atsakomybę. Šiuo atveju kaip būtų? Ar nepateks tie klientai kartais į tokias nepavydėtinas situacijas, kai bus nekokybiškos paslaugos ir taip toliau?

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš suprantu jūsų nuogastavimus, bet, manau, jeigu pritartumėte po pateikimo, reguliavimo stiprumą galėtume nustatyti komitetuose. Taip, be abejo, neturi būti visai paleista, neturi būti taip, kad asmenys be jokios atsakomybės teikia paslaugas. Bet šiaip asociacijų teikiamos paslaugos visos patenka į vartotojų teisių reguliavimo sritį, net ir dabar patenka į šią sritį, skirtingai nei advokatų. Reguliavimo stiprumą nustatytume komitetuose, jeigu pritartumėte.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Paskutinis klausias R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Aš irgi esu už piliečius, kaip ir jūs, už jų teises gyventi teisiškoje valstybėje. Mane domina, kas paskatino teikti tokį projektą? Advokatų rinka ir taip yra perpildyta, advokatūra reikalauja specialių gilių teisinių žinių, kurios įgyjamos teisės studijose. Kodėl tada su socialinių mokslų diplomu nesiūloma leisti tapti teisėju ar antstoliu ir panašiai?

Kitas klausimas, verslo grupės turi teisininkų konsultacijų biurus, ir mes matome, kokia padėtis yra šalyje, kad teisininkų paslaugos dažnai nepasiteisina ir jų kaita biuruose yra labai didelė. Ar nemanote, kad gali atsirasti kokia nors suirutė? Bet dėkoju už tai, ką darote.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Na, dabar suirutės nėra, t. y., kad jeigu kas nors nori bylinėtis teismuose, turi būti labai turtingas žmogus.

PIRMININKĖ. Ačiū.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Nyderlanduose, pavyzdžiui, yra atvirkščiai, bylinėtis gali bedarbis, gali milijonierius – visiems įstatymo garantuota teisė, sumokėjus 5 % mėnesinio savo pajamų dydžio žyminį mokesį, gauti advokatą. Nyderlandai taip nusprendė. Nyderlanduose visi piliečiai absoliučiai lygūs. Turtingas ar neturtingas – gauni advokatą, taip nustatyta. Lietuvoje yra priešinga taisyklė: jeigu tu neturi pinigų, neik į teismą. Realiai tu, būdamas silpnesnė grandis, pavyzdžiui, ginčiuose su darbdaviu, tu esi nulis. Tai mes matome, ir ta turtinė, socialinė atskirtis, turtinė nelygė Lietuvoje didėja, galimybės gintis teismuose neturtingiems žmonėms su kiekvienu Seimo priimtu įstatymu stiprina advokatų monopolį ir brangina jų paslaugas. Aš siūlau atpiginti.

PIRMININKĖ. Ačiū, laikas baigėsi. Ačiū. Jūs atsakėte į visus klausimus. Nuomonė už, nuomonė prieš. P. Gražulis – nuomonė už.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamieji Seimo nariai, man atrodo, ypač liberalai turi remti šitą projektą – tai žmogaus pasirinkimo teisė. Yra advokatai, yra advokatų padėjėjai, yra taip teisinį išsilavinimą turintys žmonės, tavo reikalas, tu apskritai gali neimti advokato arba gali rinktis neprofesionalų teisininką. Aš manau, kad tikrai mes pritarkime, tegu žmogus turi teisę ką nori pasirinkti savo gynbai. Prašau balsuoti už.

PIRMININKĖ. Nuomonė prieš – S. Šedbaras. Prašom.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, čia klausimas daug gilesnis ir platesnis. Viena vertus, mes kalbame, kaip sustiprinti universitetų statusą, studentų parengimą, kita vertus, kita ranka mes dabar siūlytume kai kuriais atvejais, kada gali teismuose atstovauti teisininkas, leisti tai daryti kolegijų absolventams. Ir dabar netgi su advokatais teismai ne visada susikalba, o kaip susikalbės teisėjas su kolegijos absolventu?

Čia kolega Naglis truputį klaidina kolegas, jisai siūlo Civilinio proceso kodekso pataisą, ne Advokatūros įstatymą, čia visiškai nesusiję su advokatūros veikla. Tiesiog kai kuriais atvejais gali šalims atstovauti aukštąjį universitetinį išsilavinimą turintys asmenys, kurie jau turi tam tikrą lygmenį ir turi tam tikrų ir procesinės, ir materialinės teisės žinių. O jeigu žmogus neturi pinigų, yra visa sistema; skiriami nemaži pinigai valstybės apmokamiems advokatams, jeigu kažkas neveikia, tai galima kalbėti ir tobulinti, bet tokio turėti tikrai negalima. Siūlau balsuoti prieš.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Apsisprendžiame ir balsuojame dėl Civilinio proceso kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-P-559(2).

Gerbiamieji kolegos Seimo nariai, prašom balsuoti.

Balsavo 76 Seimo nariai: už – 25, prieš – 18, susilaikė 33. Po pateikimo nepritarta. Galime bendru sutarimu grąžinti tobulinti? Galime bendru sutarimu. Gražiname tobulinti.

13.03 val.

Vyriausybės valanda

Gerbiamieji, pradedame Vyriausybės valandą. Vyriausybės valandai pirmininkauti maloniai kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį.

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiamieji kolegos, Vyriausybė jau čia. Ačiū, kad susirinko. Nedalyvaus tik ministrė L. Ruokytė-Jonsson – komandiruotėje ir L. A. Linkevičius, užsienio reikalų ministras, – taip pat komandiruotėje. Klausimus užduosime nustatyta tvarka. Pradės didžiausios opozicinės frakcijos. Klausia G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Premjere. Tiesą sakant, mano klausimas turėjo būti skirtas būtent kultūros ministrei, bet taip jau išeis šiandien, kad jums teks atsakyti į šį mano paklausimą. Nežinau, kiek esate susipažinęs su situacija Nacionaliniame operos ir baleto teatre ir kas yra susiję su naujuoju vadovo skyrimu. Prieš kelias dienas vykusiam

Kultūros komiteto posėdyje Kultūros komiteto pirmininkas išsakė nusistebėjimą ir procesą bei ministrės vadovavimą pavadino neskaidriu. Ar jūs pritartumėte Kultūros komiteto pirmininko nuomonei, kad ištis procesai, vykstantys dabartiniame teatre, yra neskaidrūs. Ir kartu norėčiau paklausti, kaip jūs vertinate ministrės atsakomybę, dalyvaujant tuose procesuose? Dėkoju.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Laba diena. Ačiū už klausimą. Manau, kad vykstantys procesai yra skaidrūs, yra laikomasi visų numatytų procedūrų. Labai gaila, kad šitas konkursas į vienos iš kultūros įstaigų vadovus tampa tikrai, švelniai tariant, keistas, bandant daryti įtaką ir vienam kitam apsisprendimui. Yra konkurso komisija, yra pretendentai, kurie yra tikrinami nustatyta tvarka. Konkursas bus atviras, skaidrus, su stebėtojais ir dalyviais. Kviečiame dalyvauti ir įsitikinti šio proceso skaidrumu. Nes badymas iš vienos, iš kitos ar trečios pusės man atrodo irgi kaip badymas iškreipti arba paveikti konkurso rezultatus. Yra procedūros, ir numatyta, kaip galima skųsti, jeigu kyla kažkokios abejonės.

Aš vakar kalbėjau su ministre šita tema, iš pat ryto buvau pasikvietęs dar kartą, buvo patikinta, kad nėra jokio nusiteikimo, kas gali arba kas yra favoritas šiame konkurse. Mane patikino, kad viskas atliekama laikantis procedūrų. Aš ministre neturiu pagrindo šiandien abejoti.

PIRMININKAS. Klausia K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Klausimas būtų sveikatos ministrui. Gerbiamasis ministre, aš, kaip santykinai suinteresuotas asmuo, irgi perkantis vaistus, norėjau paklausti: po visų korekcijų, kainų nustatymo *ekvilibrum*, kitaip sakant, kainų lygis, lyginant su Lenkija, ar priartės, ar bus toks pats, kaip dabar yra. Nes dabar žmonės, nepaisant visų korekcijų, vis tiek važiuoja į Lenkiją, važiuoja daug žmonių pirkti tenai, nes ten vaistai yra santykinai pigesni. Nepaisant to, kad mes kiekvieną dieną vis ką nors sakome, kad jie atpigs, atpigs, atpigs. Bet paprastiesiems žmonėms, vartojantiems vaistus, iš tikrųjų taip nevisiškai atrodo. Nes tie vaistai, kurie reikalingi, dažniausiai nepinga. Tie, kurie nereikalingi, atpinga. Kaip tame sename anekdote, kai aš turiu mėsą, tai parodu už du dolerius, kai neturiu, tai už vieną. Lygiai tas pats su vaistais yra dabar. Jeigu galėtumėte truputį plačiau paaiškinti, būtų labai malonu paklaustyti. Labai ačiū.

A. VERYGA (LVŽSF). Labai dėkoju už aktualų klausimą. Tikrai labai daug diskusijų sukelia, ir visi, manau, mes esame suinteresuoti ir kaip pacientai, galų gale, kaip jūs sakote. Toks ir yra mūsų pastangų tikslas, kad pirmiausia pacientams mažėtų priemokos, kartais, aišku, pacientai net nežino, kokia didelė dalis vaistų yra kompensuojama, ir kartais už vaistą, kur kelis tūkstančius eurų dozė kainuoja, žmogui tenka primokėti 10 eurų ir tai kai kuriems žmonėms iš tikrųjų, ypač nepasiturintiems, yra problema.

Mūsų tikslas yra tiek mažinti priemokas, tiek maksimaliai efektyviai pirkti tuos vaistus. Tų mechanizmų mes turime įvairių.

Dabar dėl ko važiuoja į Lenkiją? Kiek aš žinau tą situaciją, pirmiausia važiuoja dėl vaistų, kurių mes iki šiol nekompensuodavome. Yra keli vaistai, kurie yra naudojami krešumui (...) mažinti, tie vaistai Lietuvoje tiesiog buvo nekompensuojami. Dabar iš tų lėšų, kurias sutaupėme, jie artimiausiu metu atsidurs kompensuojamų vaistų sąrašė, ir natūralu, kad žmonėms jie pigs, nes didelę dalį to vaisto kainos valstybė kompensuos.

Bet vėlgi tai taps įmanoma tik dėl to, kad mes sutaupėme, efektyviau įsigydami, pirkdami vaistus. Dėl nereceptinių aš tikiuosi, kad parlamentas palaikys siūlymą didinti konkurenciją šitoje rinkoje ir leisti šiais vaistais prekiauti ir daugiau vietų, suteikti galimybę konkuruoti pardavėjams ir pardavinėti tam tikrą, siaurą dalį vaistų ne tik vaistinėse, o tai vėlgi, kaip minėjau, turėtų didinti konkurenciją ir mažinti kainą.

Tikslas, žinoma, yra artėti prie tų kainų, o dėl pačių brangiausių, aš jau esu minėjęs, kad Lietuva yra grupėje šalių, kartu Lenkija ir Višegrado šalimis, kur yra rengiamos tvarkos, kad šalys kartu pirktų pačius brangiausius vaistus, kurie kainuoja labai didelius pinigus. Mūsų tikslas ir yra maksimaliai artėti prie Lenkijos ir tas kainas mažinti.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys R. Žemaitaitis. Ruošiasi B. Matelis.

R. ŽEMAITAITIS (TTF). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Aš klausimą turiu teisingumo ministrei kaip teisininkas teisininkei. Vakaraš jū pasakėte, ar įstatymo reikia laikytis aklai. Kitas jūsu pasakymas labai dažnai, kai teismai nesivadovauja protingumo, sąžiningumo ir skaidrumo

principais ir vadovaujasi visiškai aklaiss įstatymais ir sprendimais, sprendimai būna labai kritikuotini. Aš turiu paprastą, elementarų klausimą, kaip jūs galvojate, ministre, gal galite detalizuoti, kokių konkrečiai įstatymų galima laikytis ir ne. Ir ar jūs, kaip teisingumo ministrė, neplanuojate išleisti kokio nors aprašo ar įstatymo, tarkime, kur išgraduosite įstatymus, kurių reikia labai laikytis, kurių nelabai laikytis ir kokio rekomendacinio pobūdžio? Ar nereikėtų pačiai, kaip ministrėi, atsiprašyti ir išplatinti pranešimą, nes visai teisinei visuomenei, supraskite, tiems patiems teisėjams ir visiems kitiems dabar yra šokas, kai tai išeina iš ministrės lūpų ir kada žurnalistai komentuoja vienus ar kitus teismo sprendimus, o teismas vadovaujasi protingumo kriterijumi, tą ministrė pasako savo žodžiais?..

M. VAINIUTĖ. Dėkui už klausimą. Iš tikrųjų norėčiau gal... Be abejonės, atsakymas galėtų būti labai ilgas ir platus, nes iš esmės tos citatos, kurios yra žiniasklaidoje, yra paimitos iš vakarykščio, vakar įvykusio susitikimo su Teisės ir teisėtvarkos komitetu ir Žmogaus teisių komitetu, taip pat iš Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijoje vykusio susitikimo, kuriame buvo pateiktos aplinkybės, kodėl yra nepaskirti, arba atidėtas tam tikrų institucijų vadovų skyrimas. Pokalbiai vyko ganėtinai ilgai. Užvakar vykusią dieną – pusę valandos, vakar – beveik visą valandą. Visas laikas buvo skirtas būtent šiems klausimams ir aš pateikiau argumentus, kodėl vienu ar kitu atveju (ten tos aplinkybės yra visiškai skirtingos) vadovai buvo paskirti arba nepaskirti. Sakiniai iš esmės yra išimti iš konteksto, ką žiniasklaida pateikė, ir tikrai paaiškinimus, aš manau, pateikiau tinkamus ir reikalingus, nes ne aš viena tą sprendimą priėmiau – taip pat visa mūsų politinė komanda, ir mes esame įsitikinę, kad sprendimai yra priimti teisingi.

O dėl to, kaip jūs sakėte, – laikytis, nesilaikyti, tai čia tiesiog aš norėjau pasakyti ir pasakiau, kad būtina įvertinti visas aplinkybes atsakingai, principingai žiūrėti į vadovų skyrimą arba neskylimą. Artimiausiu metu... Kadangi situacija yra analizuojama, konkursai toliau vyksta, taigi procesai tikrai nėra sustoję ir institucijos veikia taip, kaip ir turėtų jos veikti. O kaip aš sakiau, procesai vyksta toliau. Tai toks būtų trumpas mano komentaras, be abejonės, čia galėtume kalbėti ir toliau, bet laiko per daug gal tam negaišinsime. Labai jums ačiū už pastebėjimą dar kartą.

PIRMININKAS. B. Matelio nematau. Klausia Seimo narys R. Martinėlis. Ruošiasi J. Olekas.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Norėčiau paklausti švietimo ir mokslo ministrės dėl profesinio mokymo. Yra kalbama, kad minimalus balas bus pakeltas iki trijų ar iki keturių. Ar nebus pavojaus nesurinkti studentų į programas ir verslui darbuotojų nebus, ir koku būdu jūs sugebėsite įtraukti verslą, kaip steigėjus, į profesinio mokymo įstaigas? Kuo motyvuosite? Ir kaip galvojate kelti profesinio mokslo prestižą, nes, švelniai tariant, paskutiniu metu jis nėra pats geriausias?

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. Čia yra dvejopi išsakyti dalykai. Tikriausiai, kai kalbėjote apie kartelę, tai kalbėjote apie aukštąsias mokyklas, jeigu teisingai supratau. Siekiant užtikrinti aukštojo mokslo kokybę, keliant kartelę, turime užtikrinti, kad į aukštąsias mokyklas ateitų pasirengę.

Jeigu kalbėtume apie profesinį mokymą, tai profesinio mokymo kartelės šiandien nėra. Šiandien, kaip ir minėjote, susiduriame su skaidrumo problemomis profesiniame mokyme, tai tikrai meta šešėlį ant visos sistemos, kuri, be jokios abejonės, yra labai reikalinga. Jeigu žiūrėtume į darbo rinkos poreikius, tai profesinį išsilavinimą, arba profesinę kvalifikaciją turinčių žmonių poreikis šiandien yra gerokai didesnis nei aukštąjį išsilavinimą turinčių žmonių pagal laisvas darbo vietas.

Kaip kelti profesinio mokslo prestižą? Tai pirmiausia turime užkardyti neskaidrumą, neefektyvų lėšų naudojimą. Šiomet jau yra pradėtas centralizuotas priėmimas į profesines mokyklas, kuris atskleidė irgi pakankamai daug neskaidrumo atvejų, ir yra registruotos įstatymo pataisos, dėl kurių tikrai Seime bus daug diskusijų, dėl Profesinio mokymo įstatymo naujosios redakcijos, kur yra numatyti tiek valdymo, tiek finansavimo, tiek planavimo pokyčiai, siekiant, kad labiau atitiktų darbo rinkos ir regionų poreikius.

Dėl darbdavių intereso. Darbdaviai patys labai aiškiai reiškia norą aktyviau dalyvauti profesiniame mokyme, tiek formuluojant mokymo programas, tiek formuluojant profesinius standartus, tiek dalyvaujant valdyme. Šiandien mes turime situaciją, kur verslas yra dalyvis profesinių mokyklų valdymo, nes yra kelios mokyklos, kurios yra viešosios įstaigos. Turime gerų pavyzdžių,

turime blogų pavyzdžių. Manau, kad tie sprendimai ir bus rasti čia, Seime, kaip užtikrinti aktyvų verslo dalyvavimą, nes tai yra aktualu ir patiems besimokantiems, nes tai užtikrina galimybę gauti konkrečią darbo vietą.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia Seimo narys J. Olekas. Ruošiasi V. Juozapaitis.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamieji kolegos Vyriausybės nariai, iš tikrųjų artėja mums labai svarbūs jubiliejiniai Nepriklausomybės atkūrimo šimtmečio metai. Mes turime daug renginių ir vakar Seime buvo. Mano klausimas ir šio toks rūpestis būtų dėl paminėjimo ir dėl pilietinio patriotinio ugdymo.

Šiuo metu yra pasibaigusi programa dėl pilietinio ir patriotinio ugdymo moksleiviams. Gal Švietimo ministerija galėtų grįžti prie to ir pažiūrėti, ar reikia atkurti, ar kitomis formomis. Mes, Laisvės kovų komisija, kreipėmės į Kultūros ir Švietimo ministerijas dėl galimybės moksleiviams nemokamai lankyti muziejus. Galbūt krašto apsaugos ministras... bent į Karo muziejų įsileisti, pasižiūrėti pradžioje gal tų jubiliejinių metų proga. Ar galėtume tiesiog sulaukti kokio nors atsakymo? Nes komisija gavo du atsakymus, kad galimybė bus nuo liepos 1 dienos, po to – nuo rugsėjo 1 dienos. Jau praėjo ir viena, ir kita pirmoji. Aš dabar jau žiūriu į ateitį, ir premjerui, ir finansų ministrui girdint, gal nuo sausio 1 dienos to galėtume sulaukti?

PIRMININKAS. Laikas!

J. OLEKAS (LSDPF). Tai dar kartą kas galėtų, gal švietimo ir mokslo ministrė, man atsakyti?

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. Tikrai pilietiškumo ugdymas, ypač dabartinėje aplinkoje, yra labai svarbus ir šiems metams jau yra atlikti keli žingsniai. Nuo rugsėjo 1 dienos, jau nuo šios, nuo 2017 m. rugsėjo 1 d., bendradarbiaujant su Krašto apsaugos ministerija, yra parengtas paskaitų ciklas kaip pasirenkamas dalykas vyresnių klasių mokiniams susipažinti su tuo, kas yra Lietuvos kariuomenė, kaip yra organizuojama gynyba... Patriotiškumo ugdymui skirtos pamokos ir tai jau šiandien yra mokyklose kaip pasirenkamas dalykas.

Kaip jūs ir minėjote, su Kultūros ministerija, rodos, ir praeitą savaitę buvo minėta, ieškoma, kokia priemonė yra geriausia užtikrinti, kad moksleiviai, kaip jūs minite, galėtų lankytis muziejuose. Yra Kultūros ministerijos siūlymas organizuoti pilotinį nuo kitų metų sausio keliose savivaldybėse ir kaip siūlymas buvo pateikta Marijampolės savivaldybė, kaip būsima Kultūros sostinė, ir dar keletas mažųjų kultūros sostinių.

Taip pat rengiant Pirmoko pasą, Švietimo ir mokslo ministerija buvo pateikusi siūlymą, kaip užtikrinti, kad pirmokėliai nemokamai galėtų lankytis muziejuose. Šiuo metu yra ieškomi tik administraciniai sprendimai, kaip tai užtikrinti nuo sausio 1 dienos.

Taip pat su pilietiškumo ugdymu mokyklas pasiekia dar dvi iniciatyvos – viena iš jų nėra nauja, bet mes išplėtėme apimtį bendradarbiaudami su Šiaurės šalių taryba, tai yra medijų raštingumo ugdymas, kuris pasieks 700 bendrojo ugdymo mokyklų šiemet, nes tai yra labai svarbu, ypač kovojant su propaganda arba ugdant gebėjimus atsirinkti, kas yra saugi informacija, kaip atpažinti propagandą. Taip pat yra numatomas mokytojų kvalifikacijos kėlimas šiose srityse.

Tai tokios konkrečios priemonės jau dabar yra mokyklose ir šių metų ugdymo plane naujovė yra ta, kad 30–40 ugdymo laiko galima praleisti ne mokykloje. Pirmą kartą yra įteisinta, kad tai, kas vyksta už mokyklos ribų, irgi yra formaliojo mokymo dalis. Tai atveria galimybes tiek eiti į muziejus, tiek į įvairias kitas institucijas.

PIRMININKAS. Prašom kalbėti.

R. KAROBLIS. Jeigu galima, į antrą dalį dėl Karo muziejaus.

Šiandien buvome dar karą susitikę nagrinėti įvairias parinktis, kad visiškai atvertume. Jaučiu, kad mes esame pribrendę, žiūrim konkrečias kategorijas, įskaitant kreipimąsi dėl Laisvės gynėjo statuso, kitų statusų. Kita vertus, aš paprasčiau dar kartą peržiūrėti papildomas galimybes dėl nemokamo atvėrimo Karo muziejaus dar kitoms kategorijoms, kad būtų detalčiai išnagrinėta tarptautinė praktika dėl tokio tipo muziejų. Jeigu žiūrėtume iš mano asmeninės pozicijos, norėčiau taip, bet kol kas pinigai, kurie yra surenkami, ne visai maži. Jie yra svarbūs, bet, kaip sakant, žiūrime atsižvelgdami į tarptautinę praktiką ir į kategorijų išplėtimą, į lankytojus. Tą klausimą dar žiūrėtume toliau.

Dėl pilietinio pasipriešinimo neseniai buvo svarstymas, kad Krašto apsaugos ministerija gali prisidėti. Švietimo ministrė minėjo šaulių prisidėjimą, kalbėta su Šaulių sąjungos vadu, taip pat kalbėta, kaip gali prisidėti atsargos kariai, kurie galėtų dėstyti mokykloje, baigę tam tikrus pedagoginius kursus. Gatavų receptų šiandien negalime pateikti, bet procesas vyksta ir visiškai sutinkame, kad stiprinti šią kryptį reikia, ir tikrai tikiu, kad rezultatas bus.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia Seimo narys V. Juozapaitis. Ruošiasi S. Gentvilas.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Dėkoju. Gerbiamas premjere, aš apgailestauju, kad jūs, ko gero, esate suklaidintas. Visų pirma aš noriu jums priminti arba informuoti, jeigu nežinote, kad, atleidus iš pareigų G. Kėvišą, laikinasis vadovas buvo paskirtas ne laikinuoju eiti pareigas, o priimtas nuolatiniam darbui be jokio konkurso. Pagrindas buvo jo prašymas priimti į darbą. Taigi tai nebeatlaiko jokios kritikos. Konkursas pagal jūsų pasirašytą Vyriausybės nutarimą privalėjo būti skaičiuojamas nuo pirmos dienos, kai atsilaisvina vieta. Tai buvo birželio 12 diena, per 15 darbo dienų jis turėjo būti sušauktas, arba paskelbtas. Konkursas buvo paskelbtas liepos 25 dieną, o tai reiškia, kad jis ir nusitęsė dar mėnesį ilgiau. Šiandien Kultūros komitetas gavo laišką iš laikinai einančio, tiksliau, tikrojo vadovo, kuris, be kita ko, informuoja, kad poryt jis išvažiuoja plaukioti jachta „Ambersail“ iki, rodos, spalio 17 dienos. Ko gero, spėju, kad iki tos dienos konkursas taip pat neįvyks.

Taigi jūs vadinate tai politikavimu arba politikų domėjimaisi vadinate kažkokiu keistu. Aš tai vadinu protegavimu su galimos korupcijos požymiais. Niekas to žmogaus nei žino, nei pažįsta, juo labiau kad dabartinis kultūros laukas taip pat labai skeptiškai į jį žiūri, turiu omeny ir operos, ir baleto teatro bendruomenę. Jeigu pasitvirtins tas scenarijus, kad jis iš tikrųjų yra ruošiamas, na, tikrai bus didžiulė, didžiulė gėda visiems.

PIRMININKAS. Laikas!

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Baigiu. Jam, kaip ir anksčiau sakiau, yra leidžiama restruktūrizuoti dabar teatrą ir keisti visą struktūrą, taigi jam yra suteikiamos išskirtinės galimybės gerinti savo poziciją konkurse, jeigu jis dalyvaus. Ačiū.

PIRMININKAS. Primenu, kad klausti – iki minutės.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Tokios mūsų diskusijos čia, Seime, apie konkretų žmogų, kuris yra vienas iš pretendentų... (*Balsai salėje*) Ne, jūs minite konkretų žmogų, paskirtą vadovą, tai yra tiesiog galimai politinis spaudimas komisijai, kuri turės atrinkti. Išgirdus tokius pasisakymus apie žmogų, kuris laikinai vadovauja teatrui, keliamos abejonės, kad jis negali būti. Tai, matyt, komisijos nariai, bijodami galbūt tam tikros politinės įtakos, gali priimti kitokį sprendimą. Aš manau, kad konkurso dalyviai turi visi žinoti savo teises kaip dalyviai ir savo galimai pažeistas teises lygiai ir vienodai gali ginti teisiniu keliu. Tas toks nuolatinis tos temos eskalavimas mane verčia irgi abejoti, ar nėra kokio nors poveikio prieš konkretų žmogų. Aš tą sakau, ką ir manau.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Gentvilas. Ruošiasi A. Dumbrava.

S. GENTVILAS (LSF). Klausimą norėčiau adresuoti gerbiamam finansų ministrui V. Šapokai. Norėčiau ir pagirti, ir paskatinti, ir paklausti. Viena vertus, norėčiau labai pagirti už augančią ekonomiką, nežinau, jums dėkoti, 4 %, biudžeto pajamos siekia beveik 7 %, rekordiškai didelis dirbančiųjų skaičius. Tai čia prie pagyrimų.

Prie paskatinių, na, idealus metas daryti struktūrines reformas, kai iš tikrųjų yra ekonominis pakilimas. Mes tikrai norėtume matyti, kaip tauta alsuoja, galima ieškoti alternatyvų.

Klausimas. Iš tikrųjų daug, bet vis dar laukiame kai kurių šaukimų Europos Sąjungos pinigų. Praėjo beveik ketveri metai naujo etapo, periodo, o kai kurie šaukimai vis dar nėra paskelbti. Gal galėtumėte kaip derinančioji institucija pasakyti, kur užstrigimas, ypač Aplinkos apsaugos ministerijos? Dėkoju.

V. ŠAPOKA. Ačiū už klausimą, ačiū už pagyrimus. Turbūt reikia dėkoti visiems Lietuvos žmonėms, nes dėl jų aktyvumo ta ekonomika ir auga. Kalbant apie ES investicijas, turbūt remiatės gal kiek senesniais duomenimis, nes pagal naujausius duomenis 2014–2020 metų laikotarpiu (naujausiais duomenimis) tiems projektams skirta apie 40 % lėšų, tai 2,5 mlrd. eurų, ir 1,5 mlrd. eurų už atliktas investicijas pasiekė projektų vykdytojus. Pagal spartą tarp, vadinkime, naujųjų ES narių esame pirmi. Pasartųjų mėnesių spaudimas ir rezultatas iš tikrųjų duoda savo vaisių, tas

procesas iš tikrųjų įsibėgėja. Iš dalies tai ir atspindi mūsų ekonomikos augimas, nors papildomai reikėtų pabrėžti, kad investicinis procesas paspartėjo ne tik dėl ES investicijų, o didžiąja dalimi būtent dėl privataus verslo investicijų.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausimą pusę minutės patikslina V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Dėkoju, Pirmininke. Gerbiamas premjere, mano klausimas buvo ne apie tai, ką jūs galvojate apie mane, o apie tai, kodėl konkursas nebuvo paskelbtas laiku, kaip numato jūsų pasirašytas Vyriausybės nutarimas, ne apie tolesnes insinuacijas? Aš jums išaiškinau, kada jis turėjo būti paskelbtas pagal jūsų paties padėtą parašą. Taigi bet kokios politinės išlygos šiuo atveju yra nekorektiškos. Ačiū.

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Kaip šio konkurso organizatorė atsakys kultūros ministrė dėl savo padaryto... Antra, aš laikausi tos pačios nuomonės, ką ir sakiau ne kartą... paminėjote ir klausime laikiną vadovą, jo išskirtines sąlygas ir visa kita. Jeigu aš būčiau to konkurso dalyvis ir mane aplankytų sėkmė, tai tikrai turėčiau pagrindo manyti, kad konkursas politizuotas ir iškreipti jo rezultatai. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys...

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Jeigu aplankytų nesėkmė. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. A. Dumbrava. Ruošiasi A. Baura.

A. DUMBRAVA (*TTF*). Ačiū, Pirmininke. Klausimą norėčiau užduoti aplinkos ministrui. Ar girdite, ministre, girdite ar ne? Daugelis savivaldybių turi tokius vadinamuosius hidrotechninius įrengimus, kur kažkaip yra reguliuojamas vandens lygis. Dabar jie yra pasenę, savivaldybės jų nepriima, sako, čia ne jų turtas, o Aplinkos ministerijos. Kaip yra iš tikrųjų, ar bus civilizuotai perduota savivaldybėms jas patvarkius, nes kai kurie tokie įrenginiai jau kelia pavojų ir sveikatai, ir gyvybei, kiek teko matyti? Ačiū.

K. NAVICKAS. Ir dabar įstatymas numato, kad jeigu įrenginys arba statinys yra bešeimininkis, jo valdytoju tampa savivaldybė, ta priemonė taip ir veikia. Jeigu statinys turi savininką, tada atsakomybė dėl statinio, šiuo atveju įrenginio, yra savininko atsakomybė. Jeigu bešeimininkis, atitenka savivaldybei.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Baura. Ruošiasi R. Popovienė.

A. BAURA (*LVŽSF*). Ačiū už suteiktą galimybę. Mano klausimas būtų žemės ūkio ministrui gerbiamam B. Markauskui. Dėl labai nepalankių gamtinių sąlygų, nuo ko ypač kenčia Utenos ir Panevėžio apskričių žemdirbiai. Kiek žinau, beveik nėra dienos, kad negautumėte iš minėtų savivaldybių vienokios ar kitokios informacijos, gaunate raštus, kurių vieni pasirašyti merų, kiti administracijų direktorių, kiti gal ekstremalių situacijų komisijų pirmininkų. Klausimas būtų toks. Koks turėtų būti vis dėlto priimtas savivaldybėse teisinis dokumentas, kuris būtų pagrindas pasiteisinti dėl prisiimtų įsipareigojimų? Aš turiu omeny Nacionalinei mokėjimų agentūrai, bankams ir t. t. Ačiū.

B. MARKAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū, kolega, už klausimą. Ir šiandien pas mane buvo Rokiškio rajono meras su ūkininkais. Aš noriu pasakyti, kad ir premjeras žino tą situaciją. Kitą penktadienį kartu su premjeru važiuojame į Ukmergės rajoną aplankyti ūkininkus, pasižiūrėti jų laukus ir susitikti su viso regiono žemdirbiais, kurie nukentėjo ir kenčia nuo lietaus. Tikrai taip, savivaldybės turi problemą skelbdamos ekstremalią situaciją. Kitą savaitę ketvirtadienį mes kviečiame visų tų savivaldybių merus ir žemės ūkio skyrių vedėjus. Kviesimės atstovus iš Pramonės ir amatų rūmų, kurie yra atsakingi už ekstremalios situacijos paskelbimą. Tikrai bandysime ieškoti išeities, nes tie bendri reikalavimai, kada yra skelbiama vadinamoji *force majeure* ekstremali situacija, žemės ūkiui netinka, nes tai yra iš tikrųjų ilgalaikis kritulių kiekis ir užmirkusios dirvos. Mes tikimės, kad ketvirtadienį rasime pasiūlymus. Tikrai Vyriausybė į tuos pasiūlymus reaguos ir mes padarysime metodiką, kuri leistų savivaldybėms lengviau įvertinti situaciją ir skelbti ekstremalią situaciją.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Baura. Atsiprašau, R. Popovienė. Ruošiasi V. Kernagis.

R. POPOVIENĖ (*LSDPF*). Aš turiu klausti, Pirmininke. Ačiū, Pirmininke. Mano klausimas yra socialinės apsaugos ir darbo ministrui. Norėčiau paklausti dėl specialiųjų poreikių nustatymo – nuolatinės priežiūros ir nuolatinės slaugos. Žinome, kad šiandien iš tiesų yra sudėtinga situacija,

kai žmonės kreipiasi dėl nuolatinės slaugos nustatymo ir iš esmės gulintis patalė žmogus, bet dar pakeliantis ranką tikrai labai sunkiai atitinka tuos reikalavimus, kurie yra nustatyti sąraše, kad gautų nuolatinę slaugą. Tuo tarpu artimieji susiduria su tam tikromis problemomis dėl socialinių paslaugų gavimo ir slaugos iššūkiais. Kai dirbau praeitą kadenciją Socialinių reikalų ir darbo komitete, ministerija buvo pristačiusi naują projektą, kur yra numatyti tie tarpiniai variantai tarp nuolatinės priežiūros ir slaugos, ir atitiktų keturis nustatymo lygius. Tai tikriausiai palengvintų ir artimiesiems prižiūrėti sergantįjį, ir žmogui, ir gydytojams nustatant slaugos poreikį nereikėtų kažkaip pritraukti prie tam tikros ligos.

Prašom pasakyti, ministre, ar nenumatote tą projektą įgyvendinti ir kokia dabar yra situacija, ir kaip jūs galvotumėte spręsti šią iš tikrųjų problemą, realiai neatitinkančią dabartinio žmonių gyvenimo?

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Tikrai iškėlėte labai jautrų klausimą. Jūsų paskatintas žinau, kad yra tas projektas. Aš dar kartą jį pakelsiu, paklausiu, kodėl mes esame sustoję, toliau nedarome aktyvių veiksmų, kad jis judėtų į priekį. Peržiūrėsime įstatymą ir jį atnešime.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Kernagis. Ruošiasi G. Vaičekas.

V. KERNAGIS (TS-LKDF). Sveiki. Aš turiu klausimą gerbiamam finansų ministrui V. Šapokai. Ministre, iš Finansų ministerijos vis ateina tokios iniciatyvos, kuriomis vis norima nuskriausti kultūrą. Štai pavasarį buvo iniciatyva atimti iš kultūros 18 mln. eurų, kas išvis yra 13 % viso Kultūros ministerijos biudžeto. Dabar atsirado nauja iniciatyva, kai norite iš nacionalinių kultūros įstaigų atimti asignavimų valdytojo teisę. Aš suprantu, kad jūs remiatės skaičiais, remiatės argumentais. Ar galite man atsakyti, ar jūs iš principo nesišnekate su kultūros ministre šiais klausimais, ar tiesiog kultūros ministrė nesugeba jūsų įtikinti, kad tie sprendimai yra tiesiog žalingi tiek Lietuvai, tiek Lietuvos kultūrai?

Dar toks lydimasis klausimas. Ar dar ateity bus panašių iniciatyvų iš jūsų ministerijos, kai valdančiųjų vienas iš prioritetų yra kultūra? Labai ačiū.

V. ŠAPOKA. Ačiū už klausimus. Tikrai reikia šiuo atveju paaiškinimų, nes tos informacijos srautas šia tema tikrai buvo didelis. Man atrodo, kad keliose vietose tiesiog yra audros stiklinėje.

Kuo remiamės? Remiamės Vyriausybės programa ir įgyvendinimo priemonių planu, kuriame buvo numatyta, jog būtina mažinti asignavimų valdytojų skaičių tam, kad būtų galima efektyviau valdyti valstybės išteklius. Remiamės tuo.

Dabar dėl kalbėjimosi ar nesikalbėjimo, tai puikiai diskutuojame. Kaip žinote, sprendimai šiais klausimais dar nėra priimti. Manau, kad tikrai rasime subalansuotą variantą, kad tos įstaigos, kurios tikrai veikia nacionaliniu mastu, tą statusą galėtų išlaikyti. Dabartiniu momentu mes tiesiog tais argumentais apsiukečiame. Kaip sakiau, galutinis sprendimas nėra dėl šito priimtas.

O ar bus daugiau iniciatyvų? Žinoma, kad bus, nes valstybės išteklius reikia valdyti efektyviai. Tai liečia ne tik Kultūros ministerijos sritį, tai liečia visų ministerijų sritis.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia Seimo narys G. Vaičekas. Ruošiasi V. Kamblevičius.

G. VAIČEKAUSKAS (LSF). Ačiū už suteiktą žodį. Gerbiama teisingumo ministre, N. Venckienė, kada ši ponija ir buvusi Seimo narė bus gražinta į Lietuvą ir bus padėti taškai violetinės revoliucijos bylose? Ačiū.

M. VAINIUTĖ. Dėkui už klausimą. Labai atsiprašysiu, bet aš neatsakysiu į šitą klausimą. Aš, jums leidus, susisieksiu su jumis asmeniškai ir pateiksiu visą informaciją. Ačiū už supratimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Kamblevičius. Ruošiasi A. Norkienė.

V. KAMBLEVIČIUS (TTF). Ačiū Pirmininkui. Norėčiau klausimą užduoti aplinkos apsaugos ministrui. Paskutiniu metu daug kalbama apie lauko tualetus gyvenvietėse. Iš tikrųjų reikia padaryti ir čia, matyt, bus padaroma, bet daugelis žmonių neturi tų lėšų. Matyt, ateityje gal jų nereikėtų... bet pagalvoti kokią nors labdarą ar kokį nors kitą finansavimą, kad tai būtų padaryta. Bet man labiausiai įdomu, ką mes darysime su tiksnia bomba – kolektyviniais sodais arba vadina mosiomis sodų bendrijomis. Vien tik apie Kauno miestą ar Vilniaus dešimtys tūkstančių kolektyvinių sodų, kuriuose ištisus metus gyvena gyventojai. Ten nieko nėra. O čia tai yra problema! Kaip jūs manote tą problemą išspręsti?

K. NAVICKAS. Sodai ir sodų bendrijos. Visai neseniai Seime pristatant kelių, esančių sodų bendrijose, įstatymą, taip pat buvo apie tai diskutuojama. Taip, tinklai ir pati infrastruktūra yra

kita suprogramuota ar užprogramuota problema. Pagal administracinio paskirstymo įstatymą, sodų bendrijos dabar yra gyvenamosios teritorijos. Tai jau yra tas pakeitimas, kuris leidžia savi-valdybėms plėtoti nuotekų tinklus jungiant juos į bendras miesto infrastruktūras. Taip ir ketiname spręsti. Kiekviena sodininkų bendrija gali būti individualiai, ar ten yra infrastruktūra, ar atitinka tuos kriterijus pagal nuolat gyvenančių gyventojų skaičių. Parama šiandien nuotekų tinklams yra ir iš Europos Sąjungos pusės. Iš nacionalinių išteklių yra paskelbtas konkursas savivaldybėms dėl prisijungimo didelių kvartalų, tai vėl atitiktų sodų bendrijos apibrėžimą. Kiekvienas atvejis turi atsakyti į kriterijus, pagal kuriuos yra skiriamas finansavimas. Jeigu jis atitinka, turėtų pakliūti į plėtros projektus.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė A. Norkienė. Ruošiasi A. Skardžius.

A. NORKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, Pirmininke. Klausimas švietimo ir mokslo ministrei. Prieš metus Švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyva dešimtyje Lietuvos regionų buvo nuspręsta steigti centrus, vadinamuosius gamtos, technologų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo centrus, ir taip skatinti mokinius domėtis tiksliais mokslais. Metai praėjo. Mes Tauragėje taip pat prieš metus pasirašėme sutartį – administracija su Švietimo ir mokslo ministerija, nusprendėme, kuriose patalpose tai veiks, ir t. t., ir įsipareigojimų savivaldybė prisiėmė išlaikyti šitą centrą. Sakykite, kokia situacija ir ar tikėtis šito centro atsiradimo Tauragėje? Ačiū.

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. STEM ugdymas tikrai yra labai reikalingas ir didelis iššūkis Lietuvai. Tą rodo akivaizdžiai PISA ir kitų tyrimų rezultatai. Peržiūrėdami STEM centrų projektą, žiūrėjome į realius pajėgumus ir kalbėjomės ne su viena savivaldybe ir ne vienu rajonu, kaip tai užtikrinti. Šiandien yra planuojami diskusijoje trys pagrindiniai centrai, kurie yra sietini su universitetiniais miestais, kur būtų tikrai užtikrinta ir mokslinė pagalba, tai yra Klaipėda, Kaunas. Pasiūlėme Kaune mokslo salos projektą sieti su STEM centru, tai būtų tikrai daug efektyviau. Taip pat Vilniuje ieškoma sprendimo kalbantis su Vilniaus universitetu, Gedimino technikos universitetu, Vilniaus miesto savivaldybe.

Bet numatytuose regionuose taip pat būtina parama, ir negalėčiau pasakyti tiksliais skaičiais, nes kaip tik dabar yra skaičiuojama. Yra numatyta teikti papildomą laboratorinę įrangą, kuri yra susieta su STEM dalykų ugdymu, bei teikti kitą pagalbą numatant didesnę finansavimą, negu buvo planuota. Bet atskiri instituciniai centrai, jų steigimas tikrai kelia labai didelius tvarumo klausimus, nes finansuos projektą savivaldybės, irgi šiandien neturi nei galimybių, nei įsipareigojimų išlaikyti centrus projektui pasibaigus.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Skardžius, ruošiasi E. Pupinis.

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Norėčiau kreiptis į susisiekimą minist-rą, galbūt po to ir teisingumo ministrę pakomentuos.

Štai turiu duomenis, kad Susisiekimą ministerijos padalinys rinko asmens duomenis apie mano šeimos narius rugpjūčio mėnesį. Noriu klausti, kokių teisiniu pagrindu tai buvo daroma? Kodėl tai buvo daroma nakties metu? Štai, pavyzdžiui, išrašas apie mano dukrą Kotryną, 2017 m. rugpjūčio 9 d., 23 valandos 28 minutės buvo kreiptasi. Ar tai buvo daroma, gerbiamas ministre Rokai Masiuli, jūsų asmeniniu nurodymu ir kur buvo panaudoti šie pavogti duomenys? Štai, yra išrašai. Ačiū.

R. MASIULIS. Pone Skardžiau, paprašyčiau duoti man visą tą medžiagą. Pirmą kartą girdžiu apie šitą dalyką. Pasiaiškinsime, ar tai tiesa, ar ne.

M. VAINIUTĖ. Aš taip pat galiu pasakyti, kad man ta informacija visiškai nežinoma. Mes domėsimės ir pateiksime jums atsakymus ir paaiškinimus. *(Balsai salėje)*

PIRMININKAS. Tiesiai per prokuratūrą. Klausia Seimo narys E. Pupinis, ruošiasi R. Juška.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Norėčiau paklausti gerbiamojo susisiekimą ministro. Turbūt Rytų Aukštaitijoje dažniausiai užduodamas klausimas yra susijęs su keliu Utena–Vilnius, todėl ir aš norėčiau paklausti. Dar vasaros metu Lietuvos automobilių ir kelių direkcijos vadovas, minėdamas prioritetinius darbus, minėjo ir kelią Vilnius–Utena. Jis sakė, kad kelią planuojama sutvarkyti iki 2020 metų. Darbai šiame kelyje prasidės arba šių metų pabaigoje, jei orai leis, arba kitais metais. Prasidės nuo Vilniaus, ten, kur baigiasi keturios eismo juostos, ir eis iki Nemenčinės sankryžos. Tikslas iki 2018 metų pabaigos arba iki 2019 metų vidurio nutiesti keturias eismo juostas.

Todėl norėčiau paklausti, ar iš tiesų tie planai yra realūs, ar yra padarytas projektas? Taip pat kokia yra perspektyva toliau nuo Nemenčinės keliui eiti keturių eismo juostų arba su reversine juosta? Labai ačiū.

R. MASIULIS. Labai ačiū už klausimą. Taip, tas kelias yra vienas iš svarbiausių, kuriuos reikia tvarkyti. Dabar tiksliai dėl metų šią akimirką aš neatsakysiu, mano žiniomis, iki Utenos turėtų būti sutvarkytas, atrodo, iki 2022 ar 2023 metų, ruožais bus. Taip, kaip jūs išdėstėte, kad keturių juostų kelias eis tolyn nuo tos vietos, kur jis dabar yra pabaigtas, tai tiesa. Vėliau jis bus tęsiamas už Molėtų iki Labanoro sankryžos, o toliau bus dviejų ar dviejų plius vienos juostų kelias. Taip, be abejo, tie planai yra. Mes atsisakėme koncesijos varianto, iš karto visą kelią daryti, bet jis po truputį bus tvarkomas. Tik aš jums atskirai patikslinsiu metus, kuris ruožas iki kurių metų. Daug tų projektų, visų detalių neatsimenu.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys R. Juška, ruošiasi K. Bartkevičius.

R. JUŠKA (LSF). Dėkoju, Pirmininke. Mano klausimas bus sveikatos apsaugos ministrui, bet prieš kreipdamasis į sveikatos apsaugos ministrą noriu priminti gerbiama socialinės apsaugos ministrui ir premjerui. Į mano klausimą balandžio mėnesį premjeras negalėjo atsakyti ir birželio mėnesį, praėjo pusė metų. Aš vis dėlto primenu, nes nepatogiai jaučiuosi grįžęs į apygardas ir vengiu sutikti neįgaliuosius. Transporto klausimas iki šiol neišspręstas ir nebeturiu jokios informacijos. Po jų kreipimosi neturiu ką atsakyti ir šiandien.

Klausimas sveikatos apsaugos ministrui. Su džiugesiu visi sutiko prieš porą mėnesių žinią, visos gydymo įstaigos, apie papildomų lėšų iš rezervo, iš PSDF skyrimą, 24,6 milijonus litų...

PIRMININKAS. Laikas!

R. JUŠKA (LSF). Buvo paskaičiuota, kad bus didinami gydytojams ir slaugytojams atlyginimai. Deja, kai kurios savivaldybės nedidina. Kokių imsitės veiksmų, kad lėšos būtų panaudotos pagal paskirtį ir atlyginimai būtų padidinti?

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju už klausimą. Iš tiesų ne pirmą kartą tokia problema iškyla. Jūs turbūt prisimenate, ir praeitais metais panaši situacija buvo kilusi. Kokių priemonių mes ėmėmės, na, pirmiausia pavišino tas įstaigas. Galiu pasidžiaugti, kad po to, kai savivaldybės buvo pavišintos, nes rajonų ligoninių steigėjas vis dėlto yra savivaldybė, ji priima sprendimą, ministerija tiesioginio sverto neturi, galiu pasidžiaugti, kad tikrai nemaža dalis sureagavo į tą pavišimą ir pakėlė atlyginimus, o ten, kur išlieka problemos... Vienas iš kolegų Seimo narių pateikė siūlymą, kuriam parlamentas pritarė, tai dėl dvigubo steigėjo. Priimti sprendimus, kad ministerija taptų viena iš steigėjų tokių institucijų, ir ateityje tokių problemų apskritai nekiltų, tada mes turėtume tiesioginius svertus.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Bartkevičius, ruošiasi K. Mažeika.

K. BARTKEVIČIUS (TTF). Ačiū, Pirmininke. Aš norėčiau klausimą užduoti susisiekimui ministrui. Gerbiamas ministre, šiuo metu transporto sektoriuje dirba labai daug žmonių, 160 tūkst. Kartais vairuotojai pagrįstai nuogaustauja dėl kursų ar egzaminų pagal ADR (pavojingų krovinių vežimas), susiduria su tam tikra problema, turi išmokti dviejų enciklopedijų dydžio toms, chemines formules. Kas penkeri metai, jeigu išlaikai šias teises, tai kas penkerius metus turi vėl laikyti, vėl nueiti tą ilgą kelią. Vairuotojai kitas Europos Sąjungos šalis pasirenka, nes ten yra lengvesni reikalavimai, mūsų vairuotojai pasirenka mūsų kaimynines šalis. Sakykite, ar jums yra žinoma ši situacija? Ir jeigu žinoma, ar bus kas nors keičiama toje srityje, kas susiję su pavojingų krovinių vežimo reikalavimais, išlaikyti teises? Ačiū jums.

R. MASIULIS. Ačiū už klausimą. Pasidomėsiu. Tikrai tokią problemą girdžiu pirmą kartą. Reikia išanalizuoti, tada galėsiu atsakyti.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys R. Šarknickas, kadangi K. Mažeika išsibraukė. Ruošiasi A. Palionis.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju. Vakar Alytuje įvyko didžiulis mitingas, sausakimša tarybos salė, ir žmonėms persipildė pyktis, nes prieš tarybos sprendimą dėl kainų pakėlimo už šiukšlių išvežimą neišgirdo miesto, ir neadekvačiai yra kosminės kainos padarytos, už pastoviąją kainą 64 %, o kitose savivaldybėse yra tik 5 % už pastoviąją. Kadangi dabar yra dvinarė sistema ir tuo

savivaldybė pasinaudojo, juolab kad vienas iš Alytaus regiono centrų darbuotojų, direktoriaus pavaduotojas, tarybos narys konservatorius nenusišalino nuo balsavimo ir taip pat balsavo už kainų pakėlimą. VTEK'as pripažino, kad jis pažeidė... ir tai rodo, kad aš tikrai negaliu pasitikėti RATC skaidrumu, juolab kad Alytaus regiono RATC direktorius yra visos Lietuvos asociacijos prezidentas. Ir mes girdime, kas Raseiniuose įvyko. Ar būtų galimybė vieną kartą šitam dalykui padėti tašką, nes jau daug metų vargsta miestas ir kiti regionai dėl tokio požiūrio. Ar būtų tokia galimybė, kad Valstybinė kainų ir energetikos komisija galėtų nustatyti tik pastoviąją kainą, o kintamąją palikti Lietuvos regionams spręsti, savivaldybėms, o gal tuos RATC'us perorganizuoti, performuoti? Dėkoju. Klausimas aplinkos ministrui.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aplinkos ministerija neketina perimti šitos prievolės tvarkyti gyventojų atliekas, tas yra dabar savivaldybių atsakomybė. Reaguodama į tas aktualijas, kurias iškėlėte, Aplinkos ministerija rengia dokumentus dėl vadinamojo varto mokesčio. Tie RATC, kurie priima atliekas ir nustato nuolatinės dalies įkainius... Dėl šitos kainos mes tikimės, kad bus gautas ir sutarimas, ir pritarimas teisinis iš Seimo pusės, kad tas mokestis buvo reguliuojamas Valstybinės kainų ir energetikos komisijos. Kitų pokyčių, kurie susiję su savivaldos teise, nustatant tarifus, Aplinkos ministerija neketina reguliuoti.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Palionis. Ruošiasi R. Morkūnaitė-Mikulėnienė.

A. PALIONIS (LSDPF). Ačiū, posėdžio Pirmininke. Mano klausimas taip pat aplinkos apsaugos ministrui, VTEK'as parašė aiškia poziciją dėl Miškų departamento vadovo konkurso ir aš taip suprantu, kad ministerijos kancleris prisiėmė atsakomybę, Miškų departamento vadovas jos neprisiėmė, o ministerijos teisininkai jį kaip ir išteisino, nes aš suprantu, kad jis lieka dirbti. Kokia jūsų pozicija? Jeigu žiūrime į Vyriausybės kabineto profesionalumą ir skaidrumą, ar departamento vadovas turės jūsų pasitikėjimą?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Patikslinant klausimą arba atsakant į jūsų klausimą reikia pabrėžti tai, kad VTEK'as pripažino departamento direktoriaus pažeidimus kaip nešiorškščius, vadinasi, dėl jų nėra teisinio pagrindo šito darbuotojo arba departamento direktoriaus atleisti. Tik moralinis klausimas. Esame kalbėję su departamento direktoriumi... (*Balsai salėje*) Atsiprašau. Esame kalbėję su departamento direktoriumi ir iš tikrųjų tos aplinkybės, kurios lėmė VTEK'o neigiamą išvadą, na, daugiau yra formalios, ir departamento direktorius, taip, turi mano pasitikėjimą dirbti, o toliau skaidrumui didinti arba, kad tokių dalykų nebūtų, reikia nuspręsti, kaip tokiais atvejais darome, nes šiuo atveju atsiranda ta teisinė kolizija.

Aš turiu referuoti į teisininkų išvadą, kad jeigu ir būtų pripažintas arba jeigu mes pripažintume konkurso organizavimą kaip neteisėtą arba pažeidusį tarnybinę etiką, pagal Civilinį kodeksą ir pagal Darbo kodeksą nebūtų teisinio pagrindo atleisti darbuotojo iš darbo. Čia yra tiktai... Tas nesutikimas yra, tą reikia turėti mintyje.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Ruošiasi A. Armonaitė.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Premjere, pora klausimų, susijusių su aktualijomis ir su Lietuvos mūsų bendra valstybės laikysena. Vienas dalykas, šiandien pasirodė publikacija, kad Lietuvos energetikos institutas, jo mokslininkai konsultuoja Astravo statytojus, kai kurie iš jų sako, kad tai yra suderinta su valdžia ir su valdžios palaiminimu. Klausimas, kas čia ta valdžia, ir jeigu tai jūs, ar su jūsų palaiminimu?

Kitas klausimas aktualus visiems mūsų piliečiams, tas skandalas, susijęs su to paties ženklo maisto gaminiais ir skirtinga kokybe. Iš tikrųjų koks yra išitraukimas mūsų valstybės? Taip, mes žiname, kad yra atliktas tyrimas, kuris rodo, kad tų skirtumų esama, bet kaip jūs pats vertintumėte mūsų galimybes Europos Sąjungoje kelti šį klausimą, jeigu manote, kad tam yra pagrindo, ir kaip vertintumėte komisarą V. P. Andriukaitį, kurio portfelyje tiesiogiai yra šitie klausimai susiję. Jisai jau pavasari žinojo tuos duomenis ir nelabai ėmėsi kokių nors veiksmų?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Dėl pirmo nieko negalėčiau pasakyti, nes neskaičiau publikacijos, jei-gu tai susiję su Energetikos institutu, turbūt gal steigėjas galės atsakyti. Tikrai negaliu komentuo-ti, reikėtų susipažinti.

O dėl antro – taip, tikrai nėra normalu, kada iš esmės mes esame vertinami kaip kitokios rūšies, šiurkščiai sakant, piliečiai Europos Sąjungos, tai yra nepriimtina ir aš manau, kad kalbant

apskritai ir į ateitį, ir apie kitą, ir apie finansinę perspektyvą mūsų pozicija turi būti vienareikšmiška, kad mes turėtume užtikrinti tokią pat gyvenimo kokybę kaip ir senos Europos Sąjungos šalyse ir nesiorientuoti arba nesikoncentruoti vien į infrastruktūros projektus, o tai buvo daroma, bet būtent į gyvenimo kokybės, socialinės atskirties mažinimo atotrūkio, kuris vis dar didėja tarp mūsų pajamų ir gaunamų ten pajamų mažinimo.

Kalbant apie atsakomybę aš sutikčiau, kad galbūt reikėtų komisarui orientotis būtent į tokias problemas, o ne Astravo klausimą kvestionuoti. Ir Vyriausybėje tikrai svarstome, kokių pozicijų turime imtis, tai vienareikšmiškai yra nepriimtina, kalbant apie tai, kad gali būti skirtingi standartai nustatyti kalbant apie maisto produktų kokybę, teikiamą Rytų Europai arba Centrinei ir Vakarų Europai.

PIRMININKAS. Ar energetikos ministras?

Ž. VAIČIŪNAS. Papildysiu pirmą klausimo dalį dėl Lietuvos energetikos instituto, kiek teko domėtis po šitos publikacijos, taip, jie dalyvauja kartu su prancūzų mokslininkais Europos Sąjungos finansuojamoje projekte, kažkur apie trejus metus vyksta tas projektas. Jo tikslas yra Baltarusijos reguliatoriaus stiprinimas. Iš esmės, be abejo, įvertinat tiek Seimo, tiek Vyriausybės poziciją šiuo klausimu ir tai, kad tokia elektrinė neturėtų būti statoma arba jina neturėtų būti eksploatuojama, suprantama, kad geriau būtų, kad tokiose projektuose nebūtų dalyvaujama.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju, Seimo Pirmininke. Aš turiu klausimą socialinės apsaugos ir darbo ministrui ir galbūt finansų ministras galės pakomentuoti. Žiniasklaidoje vis pasirodo informacijos apie Vyriausybės planus reformuoti pensijų sistemą ir tai, ką mes matome, iš tikrųjų kerta, na, pirmiausia vidurinei klasei, žmonėms, kurie gauna vidutines pajamas ir taupo privačiuose pensijų fonduose. Tai, ką mes matėme viešojoje erdvėje, iš tikrųjų labai ženkliai pablogintų galimybę sukaupti gausesnei pensijai ir kelia apskritai labai daug klausimų nepasitikėjimo pačia sistema visuomenėje. Tiesiog galbūt galėtumėte pakomentuoti, koks yra planas, nes dabar kalba patarėjai, bet ne ministrai. Dėkoju.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Ta informacija, kuri buvo pasirodžiusi spaudoje tikrai yra viena pirminių, tokių pradinių diskusijų ir informacijos, todėl ja rimtai remtis neturėtume. Dėl to, kas planuojama, tikrai netrukus turėsime bendrą viešą diskusiją, bet kol kas norisi Vyriausybės lygmeniu sutarti dėl to siūlymo, kurį siūlytume ir dėl kurio diskutuotume.

To siūlymo esminiai tikslai yra tokie, kad dabartinių pensininkų sistemos, t. y. valstybinio socialinio draudimo ir privačios kaupimo sistemos nebūtų priešinos. Deja, šiuo metu jos yra prišimos dėl to, kad antrai pakopai yra išmokama iš dabartinių pensininkų senatvės pensijos dalies.

Antrasis tikslas yra tai, kad tie kauptų, kuriems apsimoka, o tie, kuriems neapsimoka, nes yra skaičiavimai, kad nemažai daliai dalyvių neapsimoka ir jie praranda pagal dabartinę sistemą. Tad sudaryti sąlygas informuoti ir sudaryti maksimalias sąlygas, kad tie žmonės, kurie gali kaupti ir sukaupti, kauptų ir sukauptų kiek galima daugiau tiek per vieną, tiek per kitą sistemą. Darome viską, kad ir dabartiniams, ir ateities pensininkams būtų geriau, ir su tais siūlymais eisime į diskusijas. (*Balsas salėje: „Kada?“*) Artimiausiu metu.

PIRMININKAS. Dėkoju Vyriausybei už dalyvavimą. Vyriausybės valanda baigta, klausimų dar liko ir kitam kartui. 13 Vyriausybės narių, vadinasi, 13 valandų. (*Balsai salėje*)

14.00 val.

Generalinio prokuroro Evaldo Pašilio pranešimas (dėl Seimo nario Naglio Puteikio)

Gerbiamieji Seimo nariai, tęsiame posėdį. Svečiuose turime generalinį prokurorą E. Pašilį. Kadangi buvo gauta Etikos ir procedūrų komisijos išvada, kad vis dėlto turime suteikti galimybę prokurorui kreiptis į Seimą, kviečiu prokurorą padaryti pareiškimą.

E. PAŠILIS. Gerbiamasis Seimo Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra 2016 m. balandžio 25 d. gavo Vilniaus apygardos teismo nutartį privataus kaltinimo byloje, kuria teismas nutarė kreiptis į Lietuvos Respublikos generalinį prokurorą

su prašymu kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą dėl leidimo patraukti Lietuvos Respublikos Seimo narį N. Puteikį baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę.

Šioje Vilniaus apygardos teismo nutartyje nurodoma, kad apygardos teisme buvo gautas pareiškėjos skundas privataus kaltinimo tvarka, kuriuo prašoma pripažinti N. Puteikį kaltu padarius Baudžiamojo kodekso 154 straipsnio 2 dalyje numatytą nusikalstamą veiką, skirti jam įstatyme numatytą bausmę – priteisti 15 tūkst. eurų neturtinės žalos atlyginimo ir visas bylinėjimosi išlaidas. Iš teismui pateiktų duomenų matyti, jog pareiškėja šmeižiančia informacija laiko leidinyje „Laisvas laikraštis“ 2012 m. birželio 22 d. publikuotame straipsnyje „N. Venckienė žlugdo Prezidentę ir Lietuvos politinę sistemą“ išsakytus teiginius. Straipsnyje nurodomas pareiškėjos vardas, pavardė, pareigos, kalbama būtent apie jos laikraščiui „Karštas komentaras“ parašytą straipsnį, jo reikšmę, taip pat aptariamą straipsnio autorės, pareiškėjos, politinės pažiūros, pažymint, kad pareiškėjos tėvas – apsišvietęs KGB agentas, o laikraštis, kuriame publikuotas pareiškėjos straipsnis, veikiamas Valstybės saugumo departamento.

Teismas konstatavo, kad, pareiškėjos manymu, šie teiginiai sumenkino jos reputaciją, sudarė klaidingą įspūdį apie jos šeimą, dėl to nukentėjo ji pati ir jos šeimos nariai. Dėl publikuotų teiginių jai teko keisti gyvenamąją vietą, sumažėjo bendravimo galimybės, ji patyrė didžiulį pažeminimą, jaučiasi persekiojama. Pareiškėja mano, kad N. Puteikio interviu atliktas tiesiogine tyčia, siekiant apšmeižti ją, sumenkinti jos reputaciją, kad žmonės netikėtų jos straipsniais.

Iš nurodytos teismo nutarties turinio matyti, kad 2016 m. balandžio 15 d. Vilniaus apygardos teisme įvykusio taikinamojo posėdžio metu suinteresuoti asmenys nesusitaikė, todėl teismas šia nutartimi nutarė spręsti privataus kaltinimo skundo perdavimo nagrinėti teisiamejame posėdyje klausimą. N. Puteikis, kuris privataus kaltinimo tvarka kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, numatytą Baudžiamojo kodekso 154 straipsnio 2 dalyje, yra Lietuvos Respublikos Seimo narys. Pagal Baudžiamojo kodekso 154 straipsnio 2 dalį atsako tas, kas šmeižia asmenį, neva šis padarė sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, arba per visuomenės informavimo priemones, arba spaudoje. Už šio nusikaltimo padarymą numatytos alternatyvios bausmės, tai yra bauda, areštas, arba laisvės atėmimas iki dvejų metų.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 62 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Seimo narys be Seimo sutikimo negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip suvaržoma jo laisvė. Todėl, remdamasis tuo, kas išdėstyta, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 62 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo statuto 22 straipsnio 3 dalimi, prašau Lietuvos Respublikos Seimo leisti patraukti Lietuvos Respublikos Seimo narį N. Puteikį baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju generaliniam prokurorui. Skelbiu posėdžio pertrauką iki 15 val. 15 min. R. Juknevičienė.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Pirmininke, kol dar nesumušėte gongo, aš labai noriu pakviesti ateiti labai trumpam, kelioms minutėms, tuos, kurie užsirašė į Seimo tarpparlamentinių ryšių grupę su Korėjos Respublika – Pietų Korėja. Jeigu kurie dar norite įsitraukti, prašome čia ateiti dabar, tuoj pat. Ačiū, Pirmininke.

PIRMININKAS. Ačiū jums. Gerų pietų. Pertrauka iki 15 val. 5 min.

Pertrauka

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDPF). Gerbiamieji kolegos, baigiame rytinį posėdį. (Gongas)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

III (RUDENS) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 100 STENOGRAMA

2017 m. rugsėjo 21 d.

Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas G. KIRKILAS

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDPF). Pradedame vakarinį posėdį. (*Gongas*) Registracija.

Gerbiamieji kolegos, užsiregistravo 71 Seimo narys. Į tribūną kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį. Prašom, Pirmininke.

V. PRANCKIETIS. Gerbiamieji kolegos, pradėjome lyg ir Lietuvos šimtmečio tokią didelę didelę... didelius metus. Aš noriu pakviesti Seimo narius, vakar tokią akciją paskelbėme, ji vadina ma „Pasižadėjimas Lietuvai“. Visi norintys galėsite įrašyti savo pasižadėjimą į šią knygą. Paliksimė tą knygą čia. Manau, kad mes posėdžiui labai netrukdytume, jeigu žmonės prieitų ir pasirašinėtu tuo metu.

PIRMININKAS. Taip. Ačiū Seimo Pirmininkui. Dėl vedimo tvarkos – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkui, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas Seimo Pirmininke, ar nebūtų tvarkingiau, jeigu ją kur nors šiek tiek toliau, kad netrukdytume Seimo posėdžiui? Žinote, tokia iniciatyva neatrodo labai rimta ir atsakinga tuo metu, kai yra priimami įstatymai, vaikščios Seimo nariai su savo idėjomis, mintimis ir pasirašinės čia, prie kėdutės. Ar nemanytumėte, kad šiek tiek rimčiau galėtume?

PIRMININKAS. Kur siūlote? Kur siūlote? (*Balsai salėje*) Sutinkate, Pirmininke? Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ir dar sveikiname atvykusius moksleivius.

PIRMININKAS. Prašom, Pirmininke.

V. PRANCKIETIS. Aš manau, kad tai yra labai rimta pasirašyti pasižadėjimą. Jeigu manote, kad tai yra rimta tik užkulisuose, galima tą padaryti ir užkulisuose.

PIRMININKAS. Gerai, kolegos, paliekame kol kas kaip yra, paskui pažiūrėsime, kokia čia bus praktika, ir priimsime galutinį sprendimą.

15.07 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Naglį Puteikį patraukti baudžiamojon atsakomybėn sudarymo“ projektas Nr. XIII-P-1124 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Pirmasis vakarinio posėdžio darbotvarkės 2-1 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Naglį Puteikį patraukti baudžiamojon atsakomybėn sudarymo“ projektas. Į tribūną kviečiu Seimo Pirmininko pirmąją pavaduotoją R. Baškienę. Prašom, pirmininke.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiamasis posėdžio pirmininke, mielieji kolegos, iš klausėme generalinį prokurorą E. Pašilį, jo pranešimą ir, vadovaudamiesi Seimo statuto 23 ir 71 straipsniais, mes privalome sudaryti laikinąją tyrimo komisiją „Dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Naglį Puteikį patraukti baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę“. Komisija turi būti sudaroma. Siūlymas Seniūnų sueigos, kad ją sudarytume iš 12 narių. Yra ir frakcijų pasiūlymai, tad leiskite juos pagarsinti alfabeto tvarka. R. Andrikis, A. Baura, V. Čmilytė-Nielsen, V. Kernagis, A. Kubilienė, M. Mackevičius, L. Matkevičienė, J. Rimkus, J. Sabatauskas, G. Skaistė, A. Šimas ir I. Šimonytė. Prašom sudaryti tokios sudėties komisiją.

PIRMININKAS. Ačiū, pirmininke. Jūsų nori paklausti P. Gražulis. Prašom, kolega.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamoji pranešėja, jei aš teisingai suprantu, kad jau praeitoje kadencijoje buvo kreiptasi šituo klausimu dėl patraukimo baudžiamojon atsakomybėn, Seimas apsisprendė ir neleido. Tai dabar kartojama ši procedūra ar kaip?..

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Ačiū. Jūsų klausimas labai teisingas. Iš tiesų taip buvo, mes kreipėmės į Etikos ir procedūrų komisiją, kaip turėtume pasielgti šiuo atveju. Etikos ir procedūrų komisija pripažino, kad mes turime vadovautis nuostatomis ir privalome sudaryti tokią komisiją, o komisijos sprendimas ir tolesni mūsų balsavimai bus apsisprendimas.

PIRMININKAS. Ačiū, pirmininke, jūs atsakėte. Nėra norinčių kalbėti. Galime pritarti... (*Balsai salėje*) P. Gražulis nori kalbėti už. Prašau, Petrai.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiami Seimo nariai, man vis dėlto keistokai atrodo visas šitas procesas. Jeigu dabar pasibaigs šita kadencija, ateis kita kadencija ir vėl bus kartojama šita procedūra. Tai kiek kartų bus kartojama šita procedūra? Ar tiek, kiek kadencijų bus? Aš manyčiau, jeigu jau Seimas kartą apsisprendė, tai antrą kartą to paties klausimo tikrai neturėtų nagrinėti. Jeigu yra teisės aktų, įstatymų problemos, tai tie įstatymai turi būti koreguojami, nes tikrai labai kurioziškai atrodo visa šita situacija. Jeigu Etikos ir procedūrų komisija taip išaiškino, tai šiuo atveju gal mes neturime teisės kitaip elgtis. Bet aš manau, kad mes turėtume grįžti prie teisės aktų, kaip jie turi būti koreguojami, kad šita kuriozinė situacija nesikartotų.

PIRMININKAS. Ačiū. Petrai, atsakyti kol kas negaliu, bet jūs sėdite šalia žinomo teisininko ir advokato R. Andrikio, pasikonsultuokite. Jis gal paaiškins, ką reikia čia toliau daryti.

Kolegos, ar galime pritarti po pateikimo? Ačiū, pritarta. Svarstymas. Nėra norinčių kalbėti. Kolegos, ar galime pritarti po svarstymo? Ačiū, pritarta. Ir pastraipsniui.

Galime pritarti 1 straipsniui? Ačiū, pritarta.

Kolegos, dėl 2 straipsnio norėčiau perskaityti komisijos narius ir paprašyti jų iš karto susirinkti čia ir išsirinkti pirmininką. Dar kartą: R. Andrikis, A. Baura, V. Čmilytė-Nielsen, V. Kernaigis, A. Kubilienė, M. Mackevičius, L. Matkevičienė, J. Rimkus, J. Sabatauskas, G. Skaistė, A. Šimas ir I. Šimonytė.

Penkių minučių pertrauka. Na, gal jie greičiau išsirinks. Prašau.

Pertrauka

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, galime baigti pertrauką. Komisija išsirinko pirmininku kolegą A. Šimą. Ar galime pritarti? Tai čia 3 straipsnis. Ir 4 straipsnis – pavesti komisijai atlikti tyrimą iki šių metų rugsėjo 29 dienos. Galime pritarti? Galime. Ačiū.

Dėl viso. Prieš – A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Aš tiesiog noriu, kad Seimo nariai galų gale atsipeikėtų, kad čia yra parlamentas vis dėlto, Tautos atstovybė, o ne koks nors uabas. Šiandien mes girdime iš institucijų, kurios inicijavo klausimą dėl gerbiamojo mūsų kolegos N. Puteikio. Neseniai girdėjau panašų klausimą, kad dėl sprendimų, kuriuos priėmė Seimas prieš penketą, dešimtį metų, galėjo turėti naudos kokios nors verslo grupė arba kokios nors grupės. Pavyzdžiui, konservatorių siūlymas, kurį siūlė kolegos iš dešinės pusės, dėl PVM šilumai sumažinimo. Ar tie siūlymai, jeigu jie būtų įgyvendinti, galėjo turėti įtakos kai kurioms grupėms, pavyzdžiui, Karalienės Mortos mokyklos-darželio sąskaitai? Tai būtų sumažinęs ar padidinęs sumažintas PVM? Aš parašiau raštą STT ir lauksiu atsakymo, ar tikrai neturėjo kokioms nors verslo grupėms, ar neturės realios finansinės įtakos. Aš, kaip suprantu, nuomojamose patalpose vis dėlto už komunalines paslaugas susimoka pats nuomininkas, tai reiškia privati mokyklėlė ar darželis. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Ačiū. A. Anušauskas – už.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Aš suprantu, kad bet kokia proga stengiamasi turėti tribūną, bet aš siūlyčiau savo problemas spręsti su „15min.“, jie kaip tik noriai jums suteiks tribūną ir tikrai turėsite galimybę išsakyti visa tai, ką galvojate apie juos, ar dar ką nors kita.

Bet šiuo atveju kalbant į temą. Aš suprantu, kad privataus kaltinimo tvarka, tiesą sakant, po dešimties dienų nustoja savo teisinės galios, tačiau prokuratūra daugiau vykdytoja, kuri, deja, šiuo atveju neturi kokios nors diskrecijos, t. y. pasirinkimo. Aš manau, kad tuo tarpu mes galime pritarti šiam nutarimo projektui jau vien todėl, kad visada anksčiau taip pat daugeliu atvejų stengdavomės suteikti teismams, teisėsaugai galimybę atlikti savo darbą jo netrukdam.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, balsuojame dėl nutarimo projekto Nr. XIIIIP-1124, dėl Seimo laikinosios tyrimo komisijos sudarymo. Kas palaiko šį projektą, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas.

Šio nutarimo priėmimas

Gerbiami kolegos, balsavo 105 Seimo nariai: už – 99, prieš – 1, susilaikė 5. Pritarta. (*Gongas*)

15.19 val.

Informaciniai pranešimai

Kolegos, turime informaciją iš Lietuvos Respublikos Seimo liberalų sąjūdžio frakcijos, kuri informuoja, kad rugsėjo 21 dieną frakcijos posėdžio metu išrinkta nauja frakcijos vadovybė. Liberalų sąjūdžio frakcijos seniūnu išrinktas E. Gentvilas, Liberalų sąjūdžio frakcijos seniūno pavaduotoja išrinkta A. Armonaitė. Sveikiname. (*Plojimai*)

15.19 val.

Profesinių sąjungų įstatymo Nr. I-2018 13, 17 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-784 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-2 klausimas – Profesinių sąjungų įstatymo kelių straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-784. Kviečiu pranešėją T. Tomiliną. Ar yra T. Tomilinas? O, matau. Prašau, kolega. Pateikimas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, stengiuosi apsieiti be popierių. Teikiu jums Profesinių sąjungų įstatymo 13, 17, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-784. Trumpai pristatysiu projekto esmę ir bendrą kontekstą, kodėl jis yra teikiamas.

Pirmiausia aš noriu pasakyti, kad šį įstatymo projektą turėjau pristatyti liepos mėnesį, tuo metu, kai mes buvome baigę Darbo kodekso priėmimą, bet gerbdamas ir opozicijos teisę, ir kitų svarbių projektų galimybes patekti prieš pat pabaigą, aš sutikau, kad šitie projektai būtų svarstomi rudenį.

Tai yra dalis to mūsų pažado visiems darbuotojams, kad priimdami liberalesnį, lankstesnį Darbo kodeksą mes pasižadėjome įvairiomis teisinėmis priemonėmis stiprinti darbuotojų derybinę galią. Mes žadėjome teisės aktų paketą, ir jis yra čia pristatomas, kuris suteikia galimybę žmonėms derėtis dėl geresnių algų. Aš manau, kad nėra kito svarbesnio tikslo siekiant mažinti emigraciją, siekiant išlaikyti žmones Lietuvoje kaip didinti jų gerovę. Aš dabar žiūriu į dešinę pusę.

Tai taip pat yra ir tolesnis darbo santykių lankstumo instituto įtvirtinimas. Šiuo atveju stiprindami jo kolektyvinę, struktūrinę pusę – profesines sąjungas, mes vis toliau tolstame nuo to administracinio požiūrio, kai visos garantijos ir teisės turėtų būti nustatomos vienu kodeksu. Ir artėjame prie skandinaviskų santykių, kai esminiai ginčai, taip pat ir atlyginimų klausimas, yra nustatoma kolektyvinių derybų keliu. Jeigu kas nors tiki ta mintimi, kad galima išsiderėti gerus atlyginimus tik individualiu keliu, manau, tai yra neteisingas požiūris. Taip, mokslininkai, labai kvalifikuoti specialistai galbūt gali sau tai leisti, bet didžioji masė kvalifikuotų žmonių, tų, kurie kvalifikuotai valo jūsų grindis, kurie kvalifikuotai jums kepa bandeles, patys asmeniškai negali individualiai išsiderėti geresnių sąlygų ir jie tai gali padaryti kolektyviai.

Aš siūlau kartu su profesinėmis sąjungomis pakeisti Profesinių sąjungų įstatymą ir užtikrinti geresnes, negu numatyta Darbo kodekse, profesinių sąjungų atstovaujamų valdymo organų narių pareigas atlikti profesinių sąjungų darbą jų tiesioginio darbo metu. Šiuo metu profesinės sąjungos numato papildomai visuomeniniam darbui atlikti 60 valandų per metus, jeigu kolektyvinėje sutartyje nenumatyta kitaip. Šiuo pakeitimu siūloma padvigubinti tą laiką, kai darbo metu žmogus, išrinktas į valdymo organus, galėtų skirti tiesioginiam žmonių organizavimui, jų problemų sprendimui, nagrinėjimui ir svarbiausia – susitikimų rengimui. Į šį laiką siūloma neįskaityti

laiko, kuris būtinas dalyvauti darbdavio įvairiose darbo grupėse, dažnai būtent darbdavio darbo grupės ir suvalgo didžiąją dalį to laisvo laiko.

Taip pat šiame įstatymo projekte yra įpareigojimas prieš priimant sprendimus dėl darbuotojų grupės atleidimo privaloma informuoti ir konsultuotis su įstaigoje veikiančia profesine sąjunga, siekiant abi šalis tenkinančių sprendimų. Taip pat yra nuostata dėl papildomų, tiksliau, aiškesnių garantijų profsąjungos pirmininkui, kad jam yra suteikiamos atostogos jo kadencijos laikotarpiu visuomeninėms pareigoms atlikti. Jam išsaugoma darbo vieta.

Aš noriu pabrėžti, kad tai nuostatos, kurios tikslina, išplečia ir kitaip pagerina bazinių Darbo kodekso nuostatų veikimą. Tiek trumpai. Atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Dar turite 5 minutes.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Dar turiu 5 minutes. Gal man kitą klausimą iškart pristatyti? Nereikia. Nežinau, galėčiau galbūt pratęsti.

Aš noriu pabrėžti, kad Profesinių sąjungų įstatymas yra specialus teisės aktas, kuris papildo bazinį galiojantį Darbo kodeksą. Šiuo metu mes padarėme taip, kad Darbo kodekse profesinių sąjungų teisės, galimybės šiek tiek susiaurėjo, nes mes įvedėme naują institutą, t. y. darbo tarybas. Aš jums primenu, kad tai yra privalomas institutas įmonėse nuo 20 darbuotojų. Tai yra gana radikalus pokytis. Šiuo atveju mes sąmoningai nuėjome profesinių sąjungų teisinių įgaliojimų mažinimo keliu tam, kad paskatintume darbo tarybų atsiradimą. Todėl šiuo įstatymo projektu yra iš dalies kompensuojamas tas galios praradimas ir ugdomas būtent darbuotojų kolektyvinis savarankiškas veikimas.

Tam veikimui būtinos garantijos vadovaujančiam personalui, vadovaujantiems asmenims, nes realiai žmonės po darbo 17 valandą išeina namo arba kada jie tą darbą baigia – dažniausiai 17 valandą, bet kai kur ir 22 valandą, 23 valandą ar dirba naktį. Iš tikrųjų po darbo surinkti žmonės, jeigu kas nors iš jūsų bandė pradėti kurti profesinę sąjungą, yra beviltiška ir beveik neįmanoma. Žmonės nepasilieka ne dėl to, kad jie nesidomi savo geresniais atlyginimais, ne dėl to, kad jie nenori geresnių darbo sąlygų, tiesiog jie nori namo. Jie persidirba, jie dirba po daug valandų, jie nori susitikti su savo šeimomis. Todėl mūsų pareiga yra užtikrinti jų lyderiams galimybes rinkti tuos žmones, dirbti su jais, galbūt taikyti tam tikrus individualius darbo metodus ir išplėsti tas garantijas, kurios atsirado ar kurios buvo senajame ir naujame Darbo kodekse.

Yra Teisės departamento pastabų. Aš manau, kad atsakysiu į jas atsakydamas į jūsų klausimus, bet čia buvo tokių tikrai kurioziškų pastabų apie tai, kad šitas pakeitimas bus taikomas kone visiems profesinių sąjungų nariams. Ne! Aš pabrėžiu, kad tai nebus taikoma profesinių sąjungų suvažiavimo ar plenarinio susirinkimo nariams, tai bus taikoma tiktai valdymo organo išrinktiems dalyviams.

Taip pat yra labai aišku, kad kalbama apie profesinių sąjungų lyderio darbdavį, kuris išleidžia profesinių sąjungų lyderį metinių atostogų.

Taigi esminis pakeitimas, kad mes suteikiame galimybę 120 darbo valandų per metus atlikti visuomenines pareigas valdymo organų nariams darbo metu.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. Pirmasis – V. Rinkevičius. Prašau.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Aišku, neabejojame gerais norais, bet jūs užsiminėte apie Teisės departamento išvadas. Pastabų yra daug ir vis tiek į tą mūsų bendrąją teisės sistemą turi integruotis su kitais įstatymais ir t. t. Reikėtų kokių nors ar pataisų, ar kitus įstatymus kartu bandyti taisyti. Kaip jūs manote?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Labai ačiū už klausimą. Aš pabandysiu atsakyti glaustai. Esminis dalykas, kad Profesinių sąjungų įstatymas yra specialus teisės aktas. Vadinasi, Darbo kodeksas, kaip mūsų Konstitucija, nubrėžia pagrindines gaires, tuo tarpu specialūs įstatymai, įskaitant ir įvairiausių statutus, Valstybinės darbo inspekcijos įstatymą, taip pat ir Profesinių sąjungų įstatymą, tai yra specialūs, tikslinantys įstatymai. Mano siūlomos nuostatos tikrai neprieštarauja Darbo kodeksui. Mano giliu įsitikinimu, mes turime eiti būtent specialiųjų įstatymų taisymo keliu ir nebandyti nuolat viską, visas įmanomas garantijas kišti į tą pagrindinę konstituciją – Darbo kodeksą.

Kaip aš minėjau, tikrai prieštaravimo nėra. Tiesą pasakius, kalbant apie kai kurias technines detales, žinoma, mes darbo pagrindiniame komitete metu jas pataisysime ir atsižvelgsime. Labai

ačiū Teisės departamentui už pastabas, bet mane šiek tiek nuliūdino tam tikri departamento teiginiai, ir aš taip pat turiu teisininkų išvadas dėl jų. Noriu pacituoti, ten departamento išvadose yra, kad prieštarauja bendroms Darbo kodekso nuostatoms dėl atostogų, tai aš pacituosiu 138 straipsnio pailgintų atostogų reglamentavimą, dabar įsigaliojusio Darbo kodekso, tai 5 dalyje parašyta: „Darbo teisės normose ar kolektyvinėse sutartyse gali būti numatytos ilgesnės kitų rūšių atostogos.“ Kitaip tariant, Darbo kodeksas kone raudona gija eina per visą Darbo kodeksą...

PIRMININKAS. Atsakymui turite dvi minutes, kolega.

T. TOMILINAS (LVŽSF). ...kad gali būt specializuoti įstatymai ir gali būti numatyta kitaip.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, jeigu galite trumpiau, nes daug norinčių paklausti. G. Skaistė. Prašau.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Aš norėjau paklausti, nes žinau, kad jūs esate toks didelis socialinio dialogo šalininkas. Ištis dėl šito pakeitimo ar buvo kaip nors tartasi su verslo bendruomene ir panašiai. Iš principo jūs siūlote vietoj 60 valandų skirti dvigubai didesnę skaičių, t. y. 120 valandų, ar nemanote, kad toks pokytis iš tikrųjų yra gana radikalus? Visiems profsajungų valdybų nariams skirti tokį laiką darbui profsajungose, ne tiktai vienasmeniui valdymo organui.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Kaip minėjau, šitas įstatymų paketas eina kartu, mes *de facto* svarstome rudeni, bet tai buvo bendrų derybų dėl Darbo kodekso kontekstas, bendrų derybų paketas. Taip, aš esu bendravęs apie šitą paketą su verslo atstovais. Taip, vyksta diskusijos. Aš oficialiai kreipiausi į Trišalę tarybą dėl šitų įstatymų ir jau antrą mėnesį laukiau jų oficialaus atsakymo, mes neturime stovėti, mes žadėjome visuomenei, kad tas paketas bus svarstomas, bet, aišku, iki priėmimo, esu tikras, kad gausime Trišalės tarybos nuomonę, pastabas, pakeitimus, jų derybų rezultatų pagrindu mes jį dar patobulinsime, bet tiesiog stovėti vietoje ir nekalbėti apie derybų galia, nieko nedaryti aš tikrai negaliu sau leisti ir mes visi negalime sau leisti.

Taip pat noriu pabrėžti, kad tai nėra mano asmeninis projektas, tai taip pat gerbiamojo A. Palionio, V. Bako ir kitų Seimo narių pasirašyti įstatymo projektai.

PIRMININKAS. Kolega R. Šarknickas. Prašau.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Panašiai G. Skaistė uždavė klausimą. Ar iš esmės adekvatu yra kitų profsajungų dvigubai didinti valandų skaičių? Ir pagrindinis klausimas, kokiais objektyviais kriterijais remiantis nuo 60 iki 120 valandų padidintas šis skaičius?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš tik pabrėžiu, kad per metus. Tai yra 120 valandų per metus. Objektyvios prielaidos yra tokios: profesinės sąjungų Lietuvoje mažai, jos susikuria retai, ten, kur jos susikuria atlyginimai, yra gerokai didesni ir gerokai geriau gyvena žmonės – štai jums ir objektyvios priežastys. Mes turime tai skatinti.

PIRMININKAS. Kolega A. Baura.

A. BAURA (LVŽSF). Ačiū už suteiktą galimybę. Gerbiamas kolega, čia dauguma pradėjo nuo tų pačių 60 iki 120 valandų, už kurias turi būti mokamas vidutinis atlyginimas, ar čia nebūtų, tarkime, tikslinga su tų pačių darbuotojų skaičiumi susieti, nes, tarkime, jeigu didelė įmonė, tai gal tas valandų skaičius lyg ir būtų pateisinamas?

Bet mano klausimas būtų šiek tiek kitoks dėl 2 straipsnio, kur jūs darote pakeitimus dėl 17 straipsnio. Skaitant dabartinę redakciją atrodo, kad lyg ir viskas yra pasakyta, klausimas toks: ar tai nėra perteklinė nuostata, kurią jūs siūlote?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Atsakysiu į abu klausimus. Pirmas klausimas, ar netikslinga skirstyti pagal dydį. Jūs esate laisvas, siūlykite, teikite pasiūlymą dėl įstatymo projekto, mes esame pateikimo stadijoje, aš tikrai matyčiau galimybę svarstyti būtent šitą pasiūlymą ir taip padaryti. Trišalės tarybos nuomonė šiuo atveju irgi labai svarbi. Tikrai nematau jokių problemų. Taip pat aš manau, kad...

Atsakant į antrą klausimą, net nėra Teisės departamento pastabų dėl to ir profesinės sąjungos tikrai labai aiškiai siūlo šitą nuostatą. Jinai tikrai niekam nesudarys problemų, tiesiog bus daugiau kalbėjimosi, daugiau dialogo.

Aš noriu pasakyti – svarbiausias dalykas, kad mes, teikdami ataskaitas Europos Sąjungai, nuolat skundžiamės, kad taip, mūsų žmonės neaktyvūs, taip, jie nėra pilietiškai sąmoningi, jie nedažnai ateina į įvairiausias suaugusių savišvietos grupes, jie nedalyvauja pilietinėse akcijose, jie nepilietiški. Tai sukurkime sąlygas tam pilietiškumui ugdyti.

PIRMININKAS. Kolega A. Sysas. Prašau.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas kolega, sveikinu su pasiūlymais, bet ar neatrodo, kad jūs ne į tą straipsnį įrašėte tai, ką siūlote įrašyti 17 straipsnio 1 dalies papildyme? Straipsnis kalba visai apie kitus dalykus, jūs čia įpareigojate darbdavį prieš priimant sprendimą konsultuotis, vargu bau ar darbdaviai skaito Profesinių sąjungų įstatymą. Ar nereikėtų šitą nuostatą įkelti šiek tiek į kitą vietą? Ačiū.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Teisės teorija ir teisė praktika, teisinė logika sako, kad visus įstatymus privalu žinoti ir darbdaviams taip pat privalu žinoti Profesinių sąjungų įstatymą. Bet aš suprantu, žmogiškai kalbant, žinoma, galbūt mažiau skaitomas įstatymas. Man atrodo, mes, dirbdami su jumis pagrindiniame komitete, rasime geriausią teisinį sprendimą.

PIRMININKAS. Kolega V. Sinkevičius. Prašau.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Dėkoju, kolega, už pristatymą, iš tiesų sveikinu su pirmaisiais žingsniais, akivaizdu, kad įstatymas dar tobulintinas. Bet mane labiausiai domina, kaip sekasi sutarti dėl algų didinimo?

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Mano žiniomis, šiuo metu kamuolys yra Vyriausybės rankose ir vakar vyko labai rimta susitikimas dėl nacionalinio susitarimo, apie kurį mes jau kurį laiką kalbame ir buvo gana griežtas pokalbis. Mano žiniomis, tas susitarimas gims iki biudžeto pateikimo mums, Seimui, t. y. iki spalio vidurio. Aš tikrai dedu labai daug vilčių į tą susitarimą, kuris nubrėš svarbiausią planą, kaip atsiras sektoriainiai kolektyviniai susitarimai, nes be jų kalbėti apie emigracijos stabdymą, apie algų didinimą, apie algų didėjimą tolygiai ne tik ten, kur trūksta darbuotojų, neįmanoma.

PIRMININKAS. Kolega B. Matelis.

B. MATELIS (*MSNG*). Ačiū. Gerbiamas kolega, norėčiau, kad jūs man padėtumėte išsklaidyti kilusias abejones, kai rinkimų kompanijos metu buvo kalbama apie Darbo kodeksą tiek ir jūsų partija, tiek ir jūs asmeniškai daug kalbėjote apie tai, kad Darbo kodeksas primena vergovę ir jį reikėtų keisti. Bet į Seimą atnešėte įstatymą, kuris buvo palankus darbdaviams. Kai reikėjo balsuoti, jūs vėlgi labai gražiai iš tribūnos kalbėjote už profsąjungas, užjautėte jas, bet kai reikėjo balsuoti, jūs vėlgi pritarėte tam Darbo kodeksui. Man dabar ta situacija primena tokį vaizdingą piešinį: jūs įstūmėte profsąjungas į duobę, o dabar norite numesti kaulą, kad jos nemirtų iš bado. (*Juokas salėje*)

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų tiems žmonėms, kurie nelabai gilinasi į darbo teisės ir derybinių galių stiprinimo projektus, gali susidaryti toks įspūdis, sutinku, komunikacine prasme mūsų visų atsakomybė yra didelė, mes visi sunkiai... nesugebėjome išaiškinti iki galo Darbo kodekso naudos.

Iš tikrųjų Darbo kodeksas nesumažino žmonių derybų galių, taip, teisinio reguliavimo atsirado mažiau. Taip, mes sutikome, mes derėjomės – visi mes: ir mes, ir profesinės sąjungos derėjosi labai kietai, tikrai atsirado daugybė nuostatų, kurios palengvina galimybę išsiderėti geresnį atlyginimą, vien jau streikų reglamentavimas... Jūs pasižiūrėkite, pasigilinkite, kuo baigėsi mūsų streikų reglamentavimo klausimas. Tai daug lengviau... pakalbėkite su medikais, daug lengviau organizuoti streiką dabar pasidarė.

Iš tikrųjų yra daug niuansų. Tai buvo sunki reforma. Mes iš dalies prisiimame dėl jos atsakomybę, bet mes neturime stovėti vietoje, aš savo nuostatų niekada neišsižadėjau, mano giliu įsitikinimu derybų galią reikia stiprinti, bet mūsų kelias yra ne administracinis, o būtent derybų kelias, t. y. kai mes sustipriname galimybę derėtis. Aš tuoj pristatysiu kitus įstatymus, ten labai aiškiai matysis tie teisiniai niuansai, kuo skiriasi tas administracinis požiūris ir lankstus derybų požiūris.

PIRMININKAS. Ačiū už atsakymus. Kolegos, už norėtų kalbėti (ačiū pranešėjui) A. Papirtienė. Prašau.

A. PAPIRTIENĖ (*LVŽSF*). Ačiū, gerbiamas posėdžio pirmininke. Šis įstatymo projektas yra vienas iš daugybės artimiausių mūsų žingsnių stiprinant socialinį dialogą, stiprinant darbuotojų atstovavimą ir darbuotojų atstovų derybines galias, taip pat sustiprinamos profesinių sąjungų renkamų atstovų garantijos. Tai daryti Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga įsipareigojo savo rinkėjams, todėl kviečiu palaikyti teikiamą įstatymo projektą, o svarstant komitetuose, teikiant pasiūlymus pasiekti dar aukštesnę šio teisės akto kokybę. Ačiū.

PIRMININKAS. Prieš – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Aš vis tiek kreipsiuosi turbūt ir į pranešėją. Mane paskatino kalbėti būtent kolegos B. Matelio pasisakymas dėl jūsų pozicijos Darbo kodekso klausimu. Praėjusį antradienį, kai buvo siūlomas projektas padidinti išmokas vaikams, kuriems nemoka alimentų, jūs, būdamas tarsi didelis kovotojas už skurdo mažinimą, balsavote prieš šitą siūlymą. Mane tas jūsų nuoseklumas iš tikrųjų stebina. Jūsų balsas būtų nieko nenulėmęs, bet būtų parodyta principinė pozicija tuo klausimu. O ir dabar jūsų pristatyme aš girdžiu, kad ten, kur profsajungos veikia, atlyginimai yra didesni. Tai gal pirmiausia reikia susirūpinti, kad profsajungos įsisteigtų, ir jos tada pačios tarsi išsikovotų tuos atlyginimus. Aš girdėjau, kaip jūs sakėte. Todėl aš abejoju ir turbūt susilaikysiu šiuo klausimu. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerbiamieji kolegos, balsuojame dėl Profesinių sąjungų įstatymo kelių straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIII P-784. Kas palaiko, balsuoja už po pateikimo, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas, gerbiamieji kolegos, pradėtas. Prašyčiau grįžti nuo palangių ir kitų pakampių.

Gerbiamieji kolegos, balsavo 93 Seimo nariai: už – 61, prieš – 3, susilaikė 29. Pritarta po pateikimo. Siūlomas pagrindinis komitetas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Pirmininke, norite pasisakyti? (*Balsai salėje*) Prašau, A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū. Ačiū, pirmininke. Paprasčiausiai, manau, laikysimės geros senos tradicijos, kadangi neprašysime Vyriausybės išvados, Trišalė taryba turėtų šitą projektą pasvarstyti.

PIRMININKAS. Gerai, Trišalėje taryboje. Pritariame, kad pagrindinis Socialinių reikalų ir darbo komitetas? Kitų reikia? Nereikia. Siūloma svarstyti šių metų lapkričio 9 dieną. Ar tinka? Ačiū. Einame toliau.

Darbotvarkės 2-3 klausimas. Dėl vedimo tvarkos, prašau, P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*TTF*). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, aš manau, kad ir Vyriausybės išvada būtų tikrai svarbi šiuo klausimu. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Pranešėjas galvoja, kad nebūtina. Trišalėje yra Vyriausybės atstovų. (*Balsai salėje*) Balsuojame, kolegose. Kas už tai, kad prašytume Vyriausybės išvados, balsuoja už, kas prieš arba susilaiko, vadinasi, turi kitą nuomonę. Balsavimas dėl Vyriausybės išvadų. Kas už – už tai, kad gautume Vyriausybės išvadas. Prašome.

Gerbiamieji kolegos, balsavo 80 Seimo narių: už – 39, prieš – 24, susilaikė 17. Nepritarta.

15.44 val.

Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo Nr. IX-1768 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-780 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-3 klausimas – Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo Nr. IX-1768 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-780. Pateikimas, taip pat T. Tomilinas. Prašome.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Gerbiamieji kolegos, toliau pristatau derybinės galios ir darbuotojo galių stiprinimo projektų paketą, ir šiuo atveju yra nedidelis pakeitimas Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 6 straipsnio nuostatų. 20 punkte mes siūlome įrašyti, kad Valstybinė darbo inspekcija konsultuoja darbuotojus, darbuotojų atstovus, darbdaviams atstovaujančius asmenis, darbdavių įgaliotus asmenis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, darbo įstatymų vykdymo, kolektyvinių sutarčių sudarymo ir kitais klausimais, taip pat Lietuvos Respublikos piliečius ir užsienio piliečius, turinčius darbinį teisnumą ir veiksnumą, profesinių sąjungų steigimo klausimais.

Mes turime ganėtinai neblogą Valstybinės darbo inspekcijos sistemą Lietuvoje, ko vis dar negali pasakyti apie profesinių sąjungų pajėgumus. Šiame etape, manyčiau, yra tikslinga, kad Valstybinės darbo inspekcijos profesionalai padėtų žmonėms, jeigu jiems iškiltų iš tikrųjų noras kurti profesinę sąjungą, steigti ją. Tikrai tas darbas yra nesudėtingas, reikia elementariausių teisinių žinių, ir būtent Darbo inspekcijos specialistai tuo pačiu galėtų atlikti ir tą prevencinį darbą, nes jie matytų, kur atsiranda konfliktų, nesutarimų arba kolektyvinio veikimo židinių. Valstybė iš karto gautų pirminę informaciją ir padėtų tiems žmonėms. Man pačiam teko ne vieną profesinę sąjungą padėti įkurti, žinau, kas tai per darbas. Šiandien tiesiog prie visos sistemos įvairių profesinių

sajungų, šakinių ir centrinių, galėtų ir Darbo inspekcija tą pagalbą teikti, ir mes tokią prievolę jai norime įtvirtinti. Įstatymo projektą man parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kolegos, specialistai, aš nematau čia jokio prieštara. Ministro pavedimu tai...

PIRMININKAS. Ačiū, jūsų nori paklausti R. Martinėlis. Prašom.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Aš norėčiau paklausti, ar jūs galvojote, kokia čia bus darbo apimtis, ir ar nereikės personalo, ir didesnių finansinių resursų?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Preliminariais vertinimais, ne, mes, aišku, komitete kalbėsime apie tai, bet, preliminariais vertinimais, aš manau, kad būtų galima išsiversti su dabartinėmis Darbo inspekcijos galimybėmis. Tiksliau atsakys ministerija, kai mes svarstysime pagrindiniame komitete. Mano požiūriu, tai yra nedidelis apkrovimas darbo ir tam tikras funkcijų tiesiog perdėliojimas.

PIRMININKAS. Ačiū. R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamasis kolega, vis dėlto turbūt neišvengiamai teks didinti Darbo inspekcijos gebėjimus, nes dabar jie yra gana apkrauti, jeigu domėjotės, gana daug ginčų bylų turi. Turbūt mes nenorėtume, kad nukentėtų būtent ta dalis, kuri skirta darbo ginčams spręsti, kad tos bylos neitų į teismus. Manytume, vis dėlto šiuo atveju turbūt Vyriausybės išvados reikėtų, nes tai yra susiję su galimais ištekiais ir galimais pinigais, kiek turėtų būti. Turbūt ne Trišalės tarybos jau čia nuomonė.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš sutinku su jūsų pastaba, tik aš atkreipiu dėmesį, kad šiuo metu yra įtvirtinta prievolė konsultuoti kolektyvinių sutarčių sudarymo klausimais, tačiau iki kolektyvinių sutarčių yra dar milžiniškas kelias tokio paprastesnio darbo, žmonių organizavimo, įvairių teisinių problemų sprendimo pačioje pradžioje. Tai manau, kad tai, kas dabar įtvirtinta, realiai nefunkcionuoja, nes nekonsultuoja arba retai konsultuoja kolektyvinių sutarčių sudarymo atvejais. Manau, kad eigoje sprendime, ir galbūt kaip komitetas galėtume kreiptis į Vyriausybę, ne kaip visas Seimas, nemanau, kad čia koks nors ideologinis prieštara dėl to pakeitimo. Aš siūlyčiau kaip Seimui nestabdyti šito proceso, bet komiteto darbo tvarka tą klausimą išspręsti su Vyriausybe.

PIRMININKAS. Ačiū. R. J. Dagys – už. Norite kalbėti, ar?

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Taip.

PIRMININKAS. Prašau.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Aš agituojau už, nes šiuo atveju tikrai tai funkcija, su kuria Darbo inspekcija galėtų susitvarkyti.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamieji kolegos, galime pritarti bendru sutarimu, ar reikia balsuoti? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Kas pritaria Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Balsavo 88 Seimo nariai: už – 68, prieš nėra, susilaikė 20. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis komitetas siūlomas Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Galima pritarti? Ačiū. Pritarta. Siūloma svarstyti šių metų lapkričio 9 dieną.

15.50 val.

Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 40 ir 83 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-967, Administracinių nusižengimų kodekso papildymo 96¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-968, Civilinio proceso kodekso 95 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-969 (pateikimas)

Gerbiamieji kolegos, 2-4a, 2-4b, 2-4c klausimai – projektai Nr. XIIIIP-967, Nr. XIIIIP-968 ir Nr. XIIIIP-969. Visas įstatymų paketas. Gerbiamasis pranešėjas... Pranešėjas – T. Tomilinas. Galite viską kartu pristatyti? Prašom visus tris.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš pristatysiu visus tris pakeitimus, nes yra bendras aiškinamasis raštas. Pristatau Administracinių bylų teisenos įstatymo 40 ir 83 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo, Administracinių nusižengimų kodekso papildymo 96¹ straipsniu įstatymo bei Civilinio proceso kodekso 95 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus. Šių įstatymų projektų pakeitimo esmė yra paskatinti derybas, paskatinti kolektyvines derybas, paskatinti geranorišką susitarimą darbo vietoje. Tai yra esminis teisinis ir politinis žingsnis.

Aš siūlau... Šitą projektą aš tikrai rengiau ne vienas, kartu su garbinga profesinių sąjungų teisininkų grupe. Administracinių bylų teisinio įstatymo siūloma įtvirtinti, kad proceso šalis, kuri nesažiningai pareiškė nepagrįstą skundą, prašymą, sąmoningai veikia prieš teisingą ir greitą bylos išnagrinėjimą ir išsprendimą arba nepagrįstai atsisakė spręsti darbo ginčą neteismina tvarka, gali būti teismo įpareigota atlyginti kitai proceso šaliai šiuos patirtus nuostolius. Aš pabrėžiu, kad abi proceso šalys, tiek darbdavys, tiek ir darbuotojas, yra susijusios.

Administracinių nusižengimų kodekse mes siūlome papildyti darbo, tarnybinių ginčų sprendimo neteisminiu būdu vengimo nuostatą, kuri susideda iš dviejų punktų, kad sąmoningas ir nepagrįstas darbo ginčų, tarnybinių ginčų sprendimo neteisminiu būdu vengimas darbdaviui užtrauktų baudą. Taip pat Civilinio proceso kodekso pakeitimas išplėstų dabartinio nesažiningo ir nepagrįsto ieškinio apibrėžimą, nuostatą apie nepagrįstą atsisakymą spręsti darbo arba tarnybos ginčą neteismina tvarka. Dėl šių projektų yra teisininkų pastabų. Aš tikrai sutinku su dalimi pastabų. Mes pagrindiniame komitete, šiuo atveju Teisės ir teisėtvarkos komitete, su kuriuo aš pradėjau konsultuotis, tikrai padarysime taip, kad šie įstatymų projektai būtų teisiškai tobuli.

Aš norėčiau atkreipti Seimo narių dėmesį į esminę politinę žinią, esminį politinį veiksmą, kokį mes atliekame su šiais pakeitimais. Mes kalbame apie darbo ginčų sprendimą neteisminiu būdu iki ginčo komisijos arba iki teismo. Mes kalbame apie geranorišką prievolę tartis ir susitarti, nes, patikėkite, šiandien Darbo kodeksas mums garantuoja teisę eiti į Darbo ginčų komisiją, šiuo atveju – privačiam sektoriui. Panašus reguliavimas yra ir viešojo sektoriaus, bet problema yra ta, kad neretas darbdavys, kartais ir darbuotojas vengia sprendimo, vengia susitarimo, kai situacijos akivaizdžios. Mes kalbame apie tris pagrindines prielaidas, kai yra tyčiniai veiksmai, kai ginčas yra absoliučiai nesudėtingas, kai juodu ant balto parašyta, kad reikia mokėti atlyginimą, bet jis yra nemokamas, ir dar žmonių grupei, kai nėra apie ką diskutuoti iš esmės, kai yra labai aiški teismų praktika ir teisės aktai. Aš tikrai pabrėžiu, kad yra atvejų, kai tuo piktnaudžiauja ir darbuotojas, jis taip pat turėtų būti atsakingas. Žinoma, žinodami derybinės galios netolygumus, mes visų pirma kalbame apie tai, kad ir darbdavys turėtų turėti arba turėtų būti įpareigotas tartis geranoriškai ir nepiktnaudžiauti, kai situacijos akivaizdžios.

Šiandien pagal mūsų administracinių bylų teiseną, Civilinio proceso kodekso teiseną piktnaudžiavimu nėra laikomi kitos ginčų šalies veiksmai, kurie sukuria tiesioginę teismo ginčo priežastį. Būtent apie tai mes ir kalbame. Deja, Teisės departamentas galbūt iki galo nesuprato šitų pataisų esmės ir politinio tikslo. Aš manau, kad mes galėtume patobulinti argumentaciją kartu su kitais teisininkais, kurie rengė šitą pakeitimą, labai neblogai ir išsamiai padiskutuoti Teisės ir teisėtvarkos komitete. O dabar aš taupau laiką ir atsakau į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas pranešėjas. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. Pirmasis – R. Šarknickas. Prašom, kolega. Veikia. Prašom kalbėti. Gal pamėginkite per šoninį?

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Iš esmės aš, gerbiamas Tomai, jūsų siekius tikrai suprantu ir pritariu. Man patiko, kad atkreipsite dėmesį į pastabas, kurias paskelbė Teisės departamentas. Kaip ir toks klausimas, Civilinio proceso kodeksas reglamentuoja bylų sprendimą bendrosios kompetencijos teismuose. Kodėl tada Civilinio proceso kodekse siekiama įtvirtinti, kad teismas gali įpareigoti asmenį atlyginti nuostolius dėl to, kad šis nepagrįstai atsisakė spręsti tarnybos ginčą neteismina tvarka? Bendrosios kompetencijos teismai nenagrinėja tarnybos ginčų, tai yra administracinė teisena.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš atkreipiu dėmesį, kad mes keičiame ir Administracinių bylų teisinio įstatymą, ir ATPK. Taip pat aš iš dalies sutinku, kad ta pati nuostata galėtų būti Darbo kodekse, bet yra situacijų, kad darbdavys arba darbuotojas atsisako taikos ir sukuria teisinę situaciją, kai viena iš šalių priversta inicijuoti ginčą, taip pat ir teisminį ginčą. Iš dalies ta nuostata yra tarp Darbo kodekso ir Civilinio proceso kodekso, nes civiliniai darbo ginčai vyksta teisme. Čia yra toksai grynai teisinis niuansas ir teisininkai, kurie rengė šitą projektą kartu su mumis, teikėjais, sutiko su pastaba, mes įtrauksime ją darbo proceso metu, būtent dėl šitos pastabos sutiko. Dėl kitų tikrai yra tokių neįsigilino pastabų.

PIRMININKAS. Kolegė A. Norkienė. Prašom.

A. NORKIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Sakykite, kaip praktikoje būtų nustatoma, ar darbdavys pagrįstai, nepagrįstai, sąmoningai ar nesažiningai atsisakė spręsti darbo ginčą neteismina tvarka,

nes vis dėlto teisė į teisminę gynybą priklauso visiems, tiek fiziniams asmenims, tiek juridiniams asmenims? Kaip praktikoje jūs tai įgyvendintumėte? Dėkui.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Manau, kad teismų praktika yra teismų darbas, tai yra labai sudėtingas darbas. Tikrai šiandien yra piktnaudžiavimo, yra labai aiškus piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis reglamentavimas ir jo vengimo reglamentavimas. Aš manau, kad teismas turi visas galimybes tai taikyti praktikoje. Manau, kad darbo bylų specifiška tuo ir svarbi, kad ten atsiranda praktika, kaip tai yra nustatoma. Aš tikrai negaliu atsakyti į klausimą, kiek reikės papildomų resursų teismams, čia yra klausimas mūsų bendro darbo Teisės ir teisėtvarkos komitete ir Socialinių reikalų ir darbo komitete, bet aš manau, kad bendras tikslas – paskatinti derėtis ir kalbėtis su savo žmonėmis, o ne švaistytis. Aš noriu pabrėžti, kad šiuo projektu mes taip pat taupome svarbiausias lėšas, mes taupome valstybės lėšas, mes taupome lėšas, kai einama į teismus, kai siekiama eiti į teismus arba į darbo ginčų komisijas. Tam visam procesui mes irgi išleidžiame, ir ginčų komisijoms, ir teismams išleidžiame daug lėšų. Bet jeigu darbdavys bus šiek tiek labiau įpareigotas arba nesąžiningas darbuotojas labiau įpareigotas sėsti prie derybų stalo, tai jis sutaupys valstybės lėšų, ir mes rasime galimybes iš tų sutaupytų lėšų užtikrinti to teismo sprendimo vykdymo tikslumą.

PIRMININKAS. Kolega E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamojo pranešėjo norėčiau paklausti, ar iš tikrųjų tokie prierašai, tarkime, kaip nesąžiningai pareiškė skundą arba gali būti teismo įpareigoti, tokie minkšti dalykai dar labiau nepridaro tam tikrų problemų. Čia labiau problema yra santykių tarp žmonių kolektyvuose ir panašiai nei kad teisiniai dalykai. Ar nemanote, kad kuo daugiau mes rašome, tuo daugiau pridirbame problemų ir tuo labiau klausimai nėra sprendžiami, nes žmonės daugiau skaito tekstus, o ne gerina santykius tarp savęs. Ačiū.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Sutinku su jumis ir tai yra didžioji dilema, kaip paskatinti žmonių bendravimą, taikų žmonių ginčų sprendimą, kokias priemones naudoti. Mano giliu įsitikinimu, mes turime didesnę problemą šiandien, kad iš esmės dalis darbo santykių dalyvių tiesiog siekia konflikto, siekia to ginčo. Kai tik iškyla pats elementariausias klausimas darbo vietoje, iš karto yra ieškoma institucijos ar ginčų komisijos, o, neduok Dieve, dar teismo. Mūsų pareiga yra visais įmanomais teisiniais ir politiniais būdais skatinti žmones susėsti ir kalbėtis. Kalbėkitės, žmonės, skirkite tam laiko. Jūsų darbo tikslas yra bendras: ir gauti pelną, ir uždirbti normalius atlyginimus. Aš manau, kad mes čia nepakenksime. O teisingumą vykdo teismai, aš pasitikiu teismais.

PIRMININKAS. Kolega R. J. Dagys. Prašom, kolega.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamasis kolega, man kelia abejonių tai, kad mes taisome šitomis jūsų nuostatomis, kurioms iš principo galima būtų pritarti, Administracinį kodeksą, o ne Darbo kodeksą. Darome jį ne imperatyvų, o tokių vėl – galima naudoti ar ne, nes teismai yra iš esmės užversti tokiais dalykais. O Darbo kodeksas iš principo reguliuoja tuos dalykus ir būtų galima tą spręsti kur kas paprastesne tvarka, įtraukiant tas pačias darbo inspekcijas ir visa kita, kai tokie ginčai yra, keliamos tam tikros pretenzijos.

Kita vertus, jeigu bus prieštaravimų kodeksų normų tarp Administracinio ir Darbo kodeksų, vis tiek teismai vadovausis Darbo kodeksu kaip specializuotu šiuo klausimu. Tai ar nereikėtų taisyti kitą įstatymą?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš galvojau apie tai. Iš tikrųjų tai yra svarbus klausimas. Mes dėl tų įstatymų kreipėmės į Trišalę tarybą, mes kartu ieškosime sprendimų, bet aš noriu atkreipti dėmesį, kad dar didelė dalis visuomenės yra susijusi su viešuoju sektoriumi ir dirba pagal vidaus tarybos statutus, pagal kitus teisės aktus ir ten ginčų nagrinėjimas yra dar labiau biurokratinis, ir ten dar daugiau to piktnaudžiavimo, ir paraidinio įstatymo laikymosi, ir vengimo kalbėtis su savo darbuotojais, nes yra statutiniai arba administraciniai santykiai, absoliuti hierarchija ir pavaldumas. Aš manyčiau, kad tikrai nepamaišys tokios galios žmogui arba šiuo atveju verslui, jeigu piktnaudžiauja žmogus, o darbo teisės reikalas yra reglamentuoti tuos minkštuosius dalykus ir pačius procesus. Vis dėlto manyčiau, kad nepamaišys ta teisės galia, kurią mes sukurtume šiais projektais. Bet mes diskutuosime apie tai. Aš tikrai būsiu atviras, jeigu gims Darbo kodekso panašaus pobūdžio pataisos ir mes atsisakysime svarstant būtent šitų normų. Tai yra mūsų darbo proceso dalis.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamasis kolega, jūs atsakėte į visus klausimus, nėra norinčių kalbėti už, prieš. Galime po pateikimo? (*Balsai salėje: „Balsuojame.“*) Balsuojame.

Prašom, gerbiamieji kolegos, balsuojame dėl visų trijų klausimų 2-4a, 2-4b, 2-4c (projektų Nr. XIIIIP-967, Nr. XIIIIP-968, Nr. XIIIIP-969). Kas pritariate šiems įstatymų projektams po pateikimo, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote. Prašom, kolegos, grįžti nuo visų palangių ir balsuoti.

Gerbiamieji kolegos, balsavo 78 Seimo nariai: už – 53, prieš – 1, susilaikė 24. Po pateikimo pritarta.

Dėl projekto Nr. XIIIIP-967 pagrindinis, beje, dėl visų trijų siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Aš dar siūlau Socialinių reikalų ir darbo komitetą kaip papildomą.

PIRMININKAS. Prašom?

T. TOMILINAS (LVŽSF). Socialinių reikalų ir darbo komitetą kaip papildomą.

PIRMININKAS. Socialinių reikalų ir darbo komitetą kaip papildomą galima? Galima. Taigi, pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas ir siūloma visus tris projektus svarstyti lapkričio 23 dieną. Galime pritarti? Ačiū, pritarta. Ačiū pranešėjui.

16.06 val.

Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 5, 36 ir 55 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1029, Civilinio proceso kodekso 5 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1030 (pateikimas)

Gerbiamieji kolegos, kiti darbotvarkės 2-5a ir 2-5b klausimai – projektai Nr. XIIIIP-1029 ir Nr. XIIIIP-1030. Į tribūną kviečiu kolegą N. Puteikį. Pateikimas abiejų projektų. Prašom.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Abiejų šių projektų tikslas – suteikti galimybę viešąjį interesą ginti ne tik prokurorams. Kodėl prireikė tokių pataisų?

Priminsiu tris garsiausius nutrauktus ikiteisminius tyrimus. Dėl Valdovų rūmų sąmata išaugo nuo 114 mln. iki 367. Valstybės kontrolė nustatė labai aiškius pažeidimus. Buvo prirašyta darbų ir taikomas restauravimo koeficientas naujoms statyboms. Generalinė prokuratūra bylos į teisimą neperdavė. Ikiteisminį tyrimą nutraukė.

Tas pats su Nacionaliniu stadionu. Tas pats su pastatu Palangos centre. Čia tų pavyzdžių galima daugybę išvardinti. Jeigu būtų galiojusi ankstesnė prieš 15 metų galiojusi redakcija, suteikusi teisę ginti viešąjį interesą ne tik Generalinei prokuratūrai, neabejotinai ar pati Valstybės kontrolė, ar kokia nors nevyriausybinių organizacijų, kovojanti su korupcija, būtų kreipusis į teisimą. Aš manau, jei būtų kreipęsi, pavyzdžiui, dėl Valdovų rūmų, tai Nacionalinio stadiono aferos nebūtų išvis atsiradę. Taigi šių abiejų taisyklių esmė yra ta, kad mes įvedame teisę piliečiams ir organizacijoms kreiptis į teisimą ginant viešąjį interesą. Atkreipiu dėmesį – teisė! Bet kokiu atveju teismas spęs, priimti, nepriimti, priėmus nagrinėti. Dabar tokios teisės nėra. Mažytė išimtis dėl Orhuso konvencijos, labai siaurais aplinkosauginiais klausimais. Tai tokia būtų šių dviejų pataisų dėl šių dviejų įstatymų esmė.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamasis kolega, jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. V. Rinkevičius pirmasis. Prašom, kolega.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke, norai geri, viskas gerai. O kaip mes atrodytume tarptautiniu lygiu? Kitose šalyse yra ta teisminė praktika...

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Taip.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). ...turbūt ne vien tik Lietuvoje. Su tomis problemomis susiduria ir kitos šalys, mes esame Europos Sąjungos nariai ir turime tam tikrą teisinį teisėkūros lygį. Su kitomis šalimis lyginant, Europos Sąjungos šalimis, kaip atrodysime, ar čia viskas gerai, kitų šalių praktika tokia yra ar ne?

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Taip, yra tokia praktika ir labai gerai atrodysime. Mes tokią praktiką turėjome anksčiau. Čia grįžtant prie mano rytiniame posėdyje pasakytos frazės, seimai taisė įstatymus, mažindami viešojo intereso gynimą. Kaip stiprino advokatūros monopolį, taip čia mažino

galimybę žmonėms ginti viešąjį interesą. Ne tik žmonėms. Valstybės kontrolė negalėjo kreiptis dėl viešojo intereso. Čia absurdas, mano galva. Visą laiką turėjo tokią teisę. Bet kažkuris Seimas prieš keletą kadencijų tai atėmė. Aš siūlau šitam Seimui pataisyti, grąžinti gerą padėtį ir grįžti į gerą Europos Sąjungos praktiką.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegė V. Vingrienė. Prašom. Nėra. E. Pupinis. Prašom, kolega.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamasis kolega, iš tiesų kai kada būna ir tokių procesų, kai specialiai maža grupė žmonių neva atstovauja viešajam interesui, bet paprasčiausiai stabdo tam tikrus procesus, kur nukenčia visos valstybės, galima sakyti, viešasis interesas. Tai teisinė sistema buvo kaip ir sutvarkyta, bet jei atsiras daug dalyvių, kurie galės reguliuoti šiuos procesus, vėlgi dar labiau įsivelsime į ginčus ir net svarbių valstybei, galbūt ir savivaldybėms darbų nepadarysime. Tai iš tikrųjų visi ginčysimės, bet nieko nedarysime. Ar nematote, kad gali būti ir čia pažeista pusiausvyra tarp jūsų gerų norų ir apskritai tokių pragmatiškų reikalų? Ačiū.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Seimo valia nustatyti to varžto atlaisvinimo ribą. Aš analogiją pasakysiu. Atsimenate, kad statybų rangovai, pralaimėję konkursą, tyčia stabdydavo, neleisdavo pradėti laimėtojų statybos darbų. Ką Seimas padarė, mūsų kadencija ką padarė? Mes įvedėme papildomus apribojimus tokiems trukdymams – padidinome žyminį mokestį, įdėjome kitus saugiklius. Čia būtų analogija. Svarstymo metu mes galėtume tuos visus saugiklius sudėti. Bet palikti dabar, kad tik prokurorai, na, niekaip.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūs atsakėte į visus klausimus. Už norėtų kalbėti kolega J. Varžgalys. Prašom.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Gerbiamas pirmininke, ačiū už suteikimą. Iš tikrųjų kolegos N. Puteikio pateikta pataisa labai vietoje ir laiku. Buvo daug atvejų, kai buvo kreiptasi į prokuratūrą ir faktiškai prokuratūra negynė viešojo intereso. Tai buvo šilumos ūkio, atliekų realizavimo ir visi kiti klausimai. Aš pasisakau už.

PIRMININKAS. Ačiū. Norinčių kalbėti prieš nėra. Balsuojame. Kas pritaria po pateikimo įstatymo projektams Nr. XIII-1029 ir Nr. XIII-1030 – Administracinių bylų teisenos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo, Civilinio proceso kodekso įstatymo projektui, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsuojame po pateikimo.

Gerbiami kolegos, balsavo 78 Seimo nariai: už – 49, prieš nėra, susilaikė 29. Po pateikimo pritarta.

Siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime pritarti? Ačiū, pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 21 dieną. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

16.12 val.

Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 74 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1079 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-6 klausimas – Administracinių bylų teisenos įstatymo 74 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1079. Kviečiu į tribūną Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininką J. Sabatauską. Prašom, pirmininke. Pateikimas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, šio projekto būtinybė atsirado po to, kai Seimas pakeitė Civilinio proceso kodeksą, kurio nuostatos įsigaliojo šių metų liepos 1 dieną. Ten įtvirtintos nuostatos, kurios suteikia galimybę teismo procesinius dokumentus įteikti elektroninio ryšio priemonėmis ne tik advokatams, antstoliams, notarams, valstybės, savivaldybės įmonėms, bet ir audito įmonėms. Taigi šiuo projektu administraciniame procese, t. y. Administracinių bylų teisenos įstatyme, siūloma suvienodinti su civiliniu procesu, numatyti galimybę elektroninio ryšio priemonėmis įteikti procesinius dokumentus ir audito įmonėms, o ne tik mano anksčiau išvardintiems subjektams. Tai tiek.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamas kolega, nėra norinčių jūsų paklausti. Ar yra norinčių kalbėti? (*Balsai salėje*) Nėra. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. (*Balsai salėje*) Balsuojame? Gerai. Kas pritaria įstatymo projektui Nr. XIII-1079 po pateikimo, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas.

Gerbiami kolegos, balsavo 83 Seimo nariai: už – 74, prieš nėra, susilaikė 9. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Galime pritarti? Pritarta. Siūloma svarstyti spalio 10 dieną. Spėsitė? Taip, gerai. Ačiū.

16.14 val.

Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo Nr. VIII-342 3, 7 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7³ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-4510(2) (pateikimas)

Darbotvarkės 2-7 klausimas – Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4510(2). Pranešėjas – R. Martinėlis. Kviečiu į tribūną, kolega. Prašom. Pateikimas.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Teikiame Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo Nr. VIII-342 3, 7 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7³ straipsniu įstatymo projektą.

Lietuva yra pripažinusi, kad dalis jos piliečių iki nepriklausomybės atkūrimo yra nukentėję nuo okupacinės valdžios vykdytos politikos, anuomet veikusių įstatymų prievartos. Tai buvo susiję su piliečių prievartiniu siuntimu į karinių konfliktų ir pavojingų sveikatai ir gyvybei katastrofinių židinių likvidavimo vietas. Todėl visi, patyrę tokią prievartą, tapo nukentėjusiais nuo okupacinio režimo, nes patyrė didžiulę žalą, taip pat didžiulę žalą sveikatai.

Šiuo įstatymo projektu siekiame pripažinti asmenims, kurie buvo priversti būtiniosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu atlikti tarnybą ne tik Afganistane, bet ir kitose šalyse, kuriose tuo metu vyko kariniai veiksmai, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinį statusą. Pakeitimo 7 straipsnyje yra išvardinti visi karinių konfliktų dalyviais pripažįstami asmenys, kurie būtiniosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu atliko tarnybą Vengrijoje 1956 metais, Alžyre 1962–1964 metais, Kuboje 1962–1963, Čekoslovakijoje 1968, Vietname 1961–1974, Angoloje 1975–1979, Etiopijoje 1977–1979 metais, kur tuo metu vyko kariniai veiksmai.

Ir 2 punktas – šio straipsnio 1 dalyje išvardytiems asmenims pripažįstamas nuo okupacijų nukentėjusio asmens – kitų karinių konfliktų dalyvio teisinis statusas.

Teisės departamentas turėjo tik techninio pobūdžio pastabų, Europos teisės departamentas pastabų neturi. Prašau pritarti šiam įstatymo pakeitimui.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. A. Anušauskas pirmasis. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, aš suprantu, kad ne jūs esate šio įstatymo projekto autorius, todėl jūsų nekaltinu, tačiau aš tą projektą tyliai paimčiau ir tiesiog išregistruočiau, atsiimčiau savo parašus. Iš tikrųjų projektas gėdingas, apgailėtinas, sako, teisininkai neturi pastabų, bet istorikai turi pastabų. Visa tai, ką išdėstėte, netelpa į jokių rūmus.

Ta informacija, kuri buvo preambulėje surašyta, yra ne tik klaidinanti, ji yra melaginga. Pavyzdžiui, Vengrija. Slopino kraujyje 1956 metais Vengrijos sukilimą 7-oji divizija iš Pakaunės, ir jūs jiems siūlote nukentėjusių asmenų statusą suteikti. Lygiai tas pats su Čekija, 1968 metai. Ta pati divizija, 12 tūkst. žmonių. Taip, dalis jų gyvena Lietuvoje. Beje, 1956 metais tarp jų nebuvo nė vieno lietuvio, nė vieno nuolatinio Lietuvos gyventojo.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Tuo metu tie žmonės tarnavo okupacinėje kariuomenėje ir jie buvo priversti dalyvauti, priversti žmonės. Iš tikrųjų jie ne savo noru ten dalyvavo. Čia yra visiškai skirtingi dalykai, čia nereikia taip viską... (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Kolegos, nesaukiame iš vietų. Klausiamo paeiliui. Dabar klausia R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Prašom, kolege.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Aš tik prisidedu prie kolegų tokio skepsio. Čia gal galima traktuoti, na, galbūt nesupratimu. Žmonės, malšinusius nepriklausomybės siekių vedamus sujudimus Prahoje ir Vengrijoje, pripažinti nukentėjusiais – sunku būtų suvokti. Aš paskaitysiu citatą iš publikacijų. Klausiant apie operaciją „Dunojus“ 1968 metais, ten dalyvavęs

kareivis sako: „Atvirai, aš nieko nemaščiau, buvau paprastas kareivis ir vykdžiau vadų įsakymus. Suvokiau, kad tai, kas vyksta, yra įdomu, reikšminga ir įeis į istoriją.“ Nežinau, galbūt čia net nėra atsakymo. Čia tiesiog pamąstymui...

PIRMININKAS. Čia retorinis...

R. MARTINĖLIS (*LVŽSF*). Iš tikrųjų aš norėčiau atsakyti, kad jūs žiūrite į šitą visą pasiūlymą visai, sakykime, taip... man tai iš keistos pusės, nes tie žmonės, kurie važiavo į tuos konfliktus, buvo priversti važiuoti. Aš jokių būdu nekvestionuoju, kad kai kurie konfliktai, kuriuos jūs ir minite, – Čekija, kiti, tikrai čekų tauta kovojo dėl nepriklausomybės... Niekas to nepaneigia ir niekas nenori to paneigti, bet šitie žmonės, kurie priverstinai tarnavo sovietų armijoje, neturėjo kito pasirinkimo. Jie buvo priversti ten važiuoti.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas. Prašom, kolega.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Gerbiamas pranešėjau, aš nesu toks skeptiškas. Aš manau, kad kaip tik būtų atkurta istorinė tiesa. Tačiau skeptikai dažniausiai sako, kad tai valstybei gali kainuoti, kad daug ten žmonių dalyvavo.

Noriu priminti, kad čia šnekama mažiausiai apie 40–60 metų įvykius. Mano duomenimis, tokių asmenų yra apie 200 Lietuvoje. Ar aš klystu? Ar jūs domėjotės, kad panašiai toks skaičius yra, kuriuos čia palieštų šita pataisa?

R. MARTINĖLIS (*LVŽSF*). Afganistano karo veteranų, dalyvių organizacija, asociacija, kuri jungia ir šituos žmones, yra pateikusi duomenis, kad tokių žmonių galėtų būti apie 70, ir jie visi... Ten jauniausi jau realiai yra per 60 metų, o vyriausiems – 80 metų ir daugiau. Tai yra tikrai nedidelis skaičius žmonių ir tai daugiau tokia moralinė tiems žmonėms paskata.

PIRMININKAS. Ačiū. E. Pupinis. Nešūkaujame iš vietos, kolegos!

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, ar nemanote, kad mes šiek tiek rizikuojame ir savo tarptautiniais santykiais? Įsivaizduokite, jūs būtumėte vengras, kuris kažkada gavo nuo sovietinio kareivio, kad ir tarnavusio lietuviu, kaip jūs priištumėte šiuo metu sužinojęs, kad Lietuva tiems, kurie juos skriaudė, kompensuoja patirtas tam tikras žalias dėl jų paties kaltės? Iš tikrųjų manau, kad gali būti problemų. Ar jūs taip nemanote? Vien dėl 900 žmonių, kurie ne savo noru pakliuvo, mes sugadinsime tam tikrus tarptautinius santykius.

R. MARTINĖLIS (*LVŽSF*). Matote, jūs pats įvardijate, kad tie žmonės ne savo noru pakliuvo. Aš dar kartą kartoju, ką ir prieš tai pasakiau, kad niekas nekvestionuoja tų išsilaisvinimo judėjimų, tų įvykių tose šalyse. Yra kalbama apie okupacinės kariuomenės kareivius, kurie buvo priversti dalyvauti tuose įvykiuose. Vėgi čia yra daugiau požiūrio klausimas, nes niekas nekvestionuoja tų išsilaisvinimo judėjimų. Čia net tokios minties būti negali.

PIRMININKAS. Ačiū. A. Šimas.

A. ŠIMAS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke.

PIRMININKAS. Prašom.

A. ŠIMAS (*LVŽSF*). Man šitas įstatymas labai toks, nežinau... To teisinio akto priėmimas, kad dalyvavo tais ir tais metais, jau, kaip minėjau... Norėjau paklausti, kiek žmonių tai liečia, jūs sakėte apie 70. Mes tada galime surašyti, kaip... Pavyzdžiui, aš tarnavau Kryme, dabar jis aneksuotas, gal ir tiems reikia tais metais, kad mes tarnavome, mes ten buvome irgi skriaudžiami? Bet tais laikais buvo kviečiami žmonės ir prisiekė tų šalių įstatymams. Kai kurie, matyt, ir iš mūsų, kad jūs sakote (...), jie šaudė ir naudojo ginklą prieš tuos kitus žmones. Kaip į tai pažiūrėti? Čia toks neaiškus dalykas. Kaip mūsų kitiems pažiūrėti... Nes, sakykime, kiti mėgdavo... dar aš atsimenu senesnius laikus girtis, kad aš tarnavau Afganistane, aš ten šaudžiau ir aš buvau, šaudžiau į tuos... O dabar mes juos kaip ir pradėdame... nežinau, čia kaip ir padarome didvyriais, ar kaip? Čia labai prieštaringa.

R. MARTINĖLIS (*LVŽSF*). Matote, Afganistano karo dalyviai jau turi tą statusą, jiems jau yra tas statusas suteiktas, čia tikrai tęstinumas, dar kitų konfliktų dalyvių statuso suteikimas. O ten susieti su Krymu ar kuo nors, čia iš esmės išvis nematau jokios net ir logikos ar dar...

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega. Jūs atsakėte į visus klausimus. Yra norinčių pasisakyti. Už – S. Tumėnas. Prašom, kolega. Ačiū. S. Tumėnas. Prašau. Už. Taip, taip.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami Seimo nariai, manyčiau, kad vienas iš mūsų darbų – siekti, kad liktų kuo mažiau istorijos dėmių. Niekada aš nesutiksiu, kad vienintelis karas, kurį mes pripažįstame, yra Afganistano karas. Lietuvos tėvų vaikams nebuvo pasirinkimo, kur jie turėjo kovoti, ir ne jie kalti, kad jie cinko karstuose grįžo ne tik iš Afganistano, bet ir iš Etiopijos, iš Alžyro, iš Vengrijos. Čia ne jų kaltė. Dabar nejauku priimti tuos žmones, kurie kreipiasi per gyventojų priėmimą, kurie praradę sveikatą, tūnoję po vandeniu po pusę metų prie Kubos krantų, gavę radiacijos, susirgę sunkiomis ligomis, depresijomis. Dabar jiems iš esmės pritaikomos visos taisyklės kaip ir asocialiems asmenims, kai jie kreipiasi su savo bėdomis.

Aš manyčiau, kad šitos pataisos priėmimas būtų tokia daugiau moralinė satisfakcija ir pripažinimas, kad mes pripažįstame, kad vyko ne tik Afganistano karas, bet ir karas visose tose valstybėse, kariniai veiksmai, kariniai konfliktai, kuriuose žuvo Lietuvos žmonės ir kuriuose prarado sveikatą. Taigi aš manyčiau, kad šis aktas daugiau yra moralinė satisfakcija, nes dabar galiojantys įstatymai yra tokie, kad gydytojas pasako, kad tu, grįžęs iš...

PIRMININKAS. Laikas, kolega.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). ...gali pateikti savo pažymą tikrai metų senumo, o jeigu jis prarado sveikatą po penkerių, po dešimties metų, tie dalykai negalioja. Aš kviečiu...

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš – A. Anušauskas. Prašau.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Būsiu geras ir švelnus ir tokias kalbas tiesiog priskirsiu elementariam istoriniam analfabetizmui. Žinote, Rusija laiko save Sovietų Sąjungos teisių perėmėja ir jau senokai priėmusi įstatymą dėl veteranų, kuriame išvardijamas visas sąrašas šalių, į kurias Sovietų Sąjunga kišo savo karinius patarėjus. Bet tai – Rusijos reikalai. Mes turime savo istoriją, savo požiūrį į okupantus ir vykdytas karines operacijas. Projekte siūlome nukentėjusiais pripažinti Vietnamie tarnavusius naikintuvų pilotus ir zenitinių raketinių kompleksų „Dvina“ operatorius, kurie numušinėjo amerikiečių lėktuvus ir patarėjus kituose kariniuose konfliktuose. Beje, išvardinti iš tikrųjų ne visi, paslėpti žodžiais „ir kiti“.

Beje, tie kariniai patarėjai dažniausiai būdavo paprasčiausi GRU instruktoriai, kurie turėjo tiek bendro su būtina karine tarnyba ir kariniais mokymais, kaip parašyta aiškinamajame rašte, kaip GRU turi sąsają su humanitarinės pagalbos tiekimu. Iš tikrųjų reikia tik elementariai įeiti į to meto, kaip jie save vadina, desantūros interneto portalus ir paskaityti, ką jie rašo apie tas operacijas. Kokie nukentėjusieji?! Jie didžiuojasi tuo, kur buvo, kiek nužudė vengrų, kiek nužudė čekų. Paskaičiau iš Pakaunės tos divizijos vado prisiminimus. Iš tikrųjų rašo, kiek nužudė čekų, ir elgėsi 1968 metais Prahoje lygiai taip pat, kaip Pskovo oro desanto divizija 1991 metų sausio mėnesį. Gavo užduotį užimti čekų televiziją, radiją, vyriausybinius pastatus, nužudė radijo centre aštuonis čekus, kitur – dar devynis. Klausykite, nedarykite... Čia jau apie kompromitavimą nekalbu. Aš manau, tai apgailėtinas ir neatsakingas atvejis.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, balsuojame. Kas pritariate po pateikimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4510, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote. Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai: už – 20, prieš – 18, susilaikė 31. Nepritarta. Siūlomą gražinti tobulinti? (*Balsai salėje*) Atmesti? Gerai. Balsuojame alternatyviai, kas siūlo gražinti tobulinti, balsuoja už, kas atmesti – prieš. Balsavimas pradėtas. (*Balsai salėje*) Nereplikuojame! Balsavimas pradėtas.

Gerbiami kolegos, už – 33, prieš 34. Atmesti. (*Balsas salėje: „Gražinti tobulinti, nėra 36.“*) Ne, man sako, kad pagal Statutą, mažiausiai turi būti 36, vadinasi, gražinta tobulinti. Sveikiname pranešėją, tobulinkite.

16.31 val.

Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo Nr. VIII-1436 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1004 (*pateikimas*)

Kitas darbotvarkės 2-8 klausimas – Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įsta-

tymo vieno straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-1004. Pranešėjas – Z. Jedinskis. Pateikimas. Prašom, kolega.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, pristatydamas šitą įstatymą būsiu, kaip ir kolega A. Anušauskas, geras ir švelnus.

Projektas parengtas siekiant išslaptinti užregistruotų prisipažinusių ir įrašytų į įskaitą asmenų pateiktą informaciją ir duomenis apie juos nuo 2018 m. sausio 1 d. Daugeliui galimai kyla klausimas, kam to reikia, kodėl būtent dabar reikia išslaptinti šitą informaciją? Atsakau.

Pirma, šiandien žmonės dažnai girdi apie politikų, visuomenės veikėjų buvusį galimą bendradarbiavimą su KGB struktūromis, tačiau jokio pagrindo, ar to įrodančio fakto neišgirsta. Esant tokiai situacijai, dažnu atveju galima pakenkti žmogaus reputacijai, sleisti apie jį tikrovės neatitinkančią informaciją, kurios patikrinti neįmanoma.

Pavyzdys. Šios dienos generalinio prokuroro teikimas atimti neliečiamybę gerbiamojo mūsų kolegos N. Puteikio, kuris yra kaltinamas dėl to, kad paviešino galimai netikrą informaciją apie buvusius KGB darbuotojus.

Projektu siekiame užkirsti kelią galimam tų asmenų šantažo poveikiui jų sprendimams, kadangi dalis tokių asmenų galimai užėmė ir iki šiol eina aukštas pareigas valstybės valdyme ir teismų struktūrose. Asmenys, bendradarbiavę su KGB, būdami išslaptinti, kai visuomenė apie juos nežino, jie gali būti šantažuojami ne tik vidaus politikoje, bet ir iš išorės. Tie žmonės yra potencialūs valstybės kenkėjai ir niekas negali garantuoti, kad jie iki šiol nėra kaimyninės valstybės agentai.

Galite manęs paklausti, ar galiu pateikti šantažo atvejo faktų? Niekas geriau neatsakys į šį klausimą negu asmuo, kuris pats prisipažino bendradarbiavęs su KGB. 2012 metais kandidatavęs į Seimą V. Daujotis kandidato anketoje, kaip to reikalauja įstatymas, pažymėjo, jog bendradarbiavo su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis. Pasak V. Daujočio, Lietuvoje liustracijos procesas tik deklaruojamas. Įtakingesni Lietuvos klanai, prieinantys prie KGB archyvų, juos naudoja savo tikslams, pavyzdžiui, verčiant savo įrankiais KGB pereiti turinčius ir aukštesnes pareigas einančius asmenis. V. Daujotis nori viešumu visiems laikams nusimesti skaudžią praeities naštą.

Antra, yra dar vienas pavojus ir labai didelė problema, kai dalis dokumentų iš KGB archyvų pateko į privačias rankas. Pasak Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signataro Z. Vaišvilo, 1991 metų rudenį buvo pavogti KGB archyvai. „Lietuvos žinios“ yra paskelbusios, kad (Dėmesio!) 2016 metais kilo didelis sujudimas, kai Liustracijos komisijos pirmininkė, buvusi mūsų kolegė Seimo narė D. Kuodytė, iš paslaptingo piliečio gavo anksčiau išvogtas bylas ir šiuos dokumentus perdavė archyvu. Kiek dar tokių išvengtų dokumentų arba jų kopijų yra privačiuose archyvuose, kas ir kaip jomis naudojasi, – didelis klausimas.

Jums reikia faktų? Prašau. Neseniai, šių metų rugpjūčio 10 dieną, žurnalistė R. Miliūtė savo feisbuke paskelbė informaciją, dokumentą, patvirtinantį, kad Lietuvoje žinomas asmuo – lakūnas J. Kairys bendradarbiavo su KGB. Nors tie dokumentai buvo viešai prieinami, bet žurnalistė pateikė tą informaciją, kai J. Kairys jai neitiko savo pasisakymais. Faktiškai jį šantažavo. Bet įdomiausia detalė iškilo paskui, kai R. Miliūtės feisbuke atsirado mūsų kolegos Seimo nario A. Anušausko komentaras, kuris pateikė dar papildomai kompromituojančių dokumentų apie J. Kairį iš savo archyvo. O įdomiausias buvo R. Miliūtės atsakymas į A. Anušausko komentarą. Dėmesio! Citata: „Čia jūsų personalinis kompaktas (t. y. A. Anušausko), nebūtų tobula, jei taip paprastai per feisbuką galima jį pasiekti.“ Ir toliau *smailiukas*. Išvadas darykite patys.

PIRMININKAS. Ačiū.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ne, ne.

PIRMININKAS. Dar norite? Prašau, prašau.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Trečia, dar viena įdomi detalė. Pagal Seimo priimtas Liustracijos įstatymo pataisas, kurios atveria kelias viešai skelbti visus Lietuvos ypatingajame archyve saugomus SSRS specialiųjų tarnybų dokumentus, jų neskubama viešinti. Tai kalbama apie tuos, kurie neprisipažino. Prieš keletą metų Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė T. B. Burauskaitė „Valstiečių laikraščio“ paklausta, ar centras paskelbs visų buvusių KGB

bendradarbių vardus ir pavardes, atsakė: „Esu įsitikinusi, kad viešai skelbti reikėtų viską be išimties.“ Dėl tokio požiūrio T. B. Burauskaitė jau patyrė nemažą spaudimą tiek iš buvusių KGB bendradarbių, tiek iš dabartinių politikų. „Spaudimas labai didelis, – lakoniškai prisipažino T. B. Burauskaitė.“

Netoleruoja jokių išlygų partijos „Jaunoji Lietuva“ lyderis S. Buškevičius. Jis teigė, kad viešai skelbiant KGB dokumentus nederėtų taikyti jokių išlygų: KGB buvo represinė okupacinė struktūra, nukreipta prieš Lietuvos valstybę ir lietuvių tautą. Todėl KGB tarnavę žmonės už savo klaidas, abejingumą ir nusikaltimus privalo sumokėti visą kainą. O kaina, kad tik būtų viešai paskelbtos pavardės, yra labai menkutė.

Nuo KGB nukentėjęs Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signataras A. Patackas sakė, kad jokių išimčių neturėtų būti. Užsislėpusius buvusius KGB bendradarbius, kurie iki šiol neprisipažino ir neatgailavo dėl savo veiksmų, jis prilygino pūliniams, kurie gali ir toliau kenkti Lietuvai.

Dabar manęs irgi yra paklause, kodėl būtent aš noriu pristatyti šį įstatymą? Kokie buvo mano asmeniniai santykiai su šita struktūra? Galbūt aš esu nukentėjęs ir tiesiog iš keršto pristatau šį įstatymą? Aišku, mane privertė šiek tiek pakomentuoti keletą detalių iš mano biografijos. Taip, aš nebuvau Komunistų partijos nariu, taip, aš neturiu jai simpatijų, nors ir ten buvo gerų sąžiningų žmonių. Taip, vaikystėje aš nebuvau Pionierių organizacijos nariu, Spaliukų organizacijos nariu, nors čia buvo 1970 metai. Aišku, čia ne mano sprendimai, čia buvo tėvų sprendimai, kurie buvo gana kategoriški šių organizacijų atžvilgiu. Taip, man buvo nejauku tarp kolegų, kurie bėgiojo su raudonais ženkliais, su kaklaraiščiais. Taip, buvo mokytojų, kurie tais laikais buvo labai aktyvūs sovietinės ideologijos propaguotojai, ir aš buvau jiems tokiu auklėjamuoju objektu.

Bet aš ne iš keršto, aš tiesiog supratau vieną dalyką, kas įdomiausia, kad Lietuvos atgimimo metu tie būtent, galbūt ir buvę KGB darbuotojai, komunistai tapo pačiais didžiausiais Lietuvos patriotais. Todėl aš tokiais žmonėmis tikrai nepasitikiu. Aš galiu garantuoti, jeigu pasikeis valdžia, jie visada tarnaus bet kuriai valdžiai, bet kada ir bet už ką, kad būtų elito gretose, kad turėtų tam tikras materialines sąlygas. Neduok Dieve, aišku, jeigu mus užkariaus „Islamo valstybė“, jie tikrai įves čia šariatą ir, svarbiausia, jie sugebės įtikinti Lietuvos žmones, Lietuvą, kad čia yra gerai ir reikia tam tarnauti.

Priėmus įstatymo projektą, būtų paskelbti visi: ir prisipažinę, ir neprisipažinę, ir visiems laikams būtų galima užversti gėdingą KGB knygą, kad šia tema nebūtų daugiau manipuliuojama ir spekuliuojama, ypač prieš rinkimus.

Pabaigoje pateiksiu buvusio vieno iš VSD kontržvalgybos vadovų K. Braziulio nuomonę, kuris portalui „Tiesos.lt“ yra pasakęs: „Visus KGB archyvus padaryti viešus ir visiems prieinamus. Kodėl KGB agentai ir jų visuomenei žalinga veikla tapo nepriklausomos Lietuvos valstybės paslaptimi, itin akylai saugoma Valstybės saugumo departamento? Todėl, kad buvę KGB agentai kartu su aktyviausiais ir iniciatyviausiais komunistais valdė mūsų valstybę ilgus metus ir vis dar tebevaldo. Todėl, kad svarbiausius sprendimus valstybėje priima asmenys, kurie patys buvo KGB agentais, komunistais ir aktyviais komjaunuoliais arba yra su jais susiję. Sustokite akimirka ir žvilgtelėkite giliau į mūsų valstybės vadovų, įtakingų politikų, diplomatų, aukšto rango valdininkų biografijas. Dar kartą paskaitykite viešumoje ne vieną kartą publikuotus straipsnius ir pamatysime bei suprasime, kas yra kas Lietuvoje. Esu įsitikinęs, kad visas šis žaidimas su iliustracijos procesu yra tik cirkas, skirtas visuomenei kvailinti.“ Tai vieno iš buvusių Valstybės saugumo departamento vadovų nuomonė. Prašau palaikyti mūsų projektą.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti keletą kolegų. Pirmasis – A. Anušauskas. Prašau, kolega.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Visai nebūsiu geras ir švelnus. Iš tikrųjų aš suprantu, kad ne pirmą kartą, bet labai atkakliai siūlote šitą dalyką, nes tariama kova už prisipažinusių (pabrėžiu – prisipažinusių), jūs ten kalbate apie neprisipažinusių, dažniausiai apie tai, ko net neišmanote, išviešinimą, tai, ko gero, aš įvardinčiau kaip kvailumą arba nacionalinio saugumo interesų nepaisymą, rinkitės pats, pridengiama neformali pagalba KGB teisių perėmėjai FSB, Rusijos FSB, ir, žinoma, sėjamas nepasitikėjimas dabartine VSD. Joks K. Braziulis niekada nebuvo jos vadovu, be abejonės, jo nuomonė įdomi, bet ne daugiau. Šiais duomenimis iš tikrųjų gali manipuluoti tik

vienintelė, t. y. KGB teisių perėmėja. Ko jūs tikitės iš tikrųjų šiuo projektu, nes kalbama apie valstybės įsipareigojimus, apie prisipažinusius žmones, jūs siūlote išviešinti ne KGB dokumentus, jūs siūlote išviešinti VSD dokumentus?

PIRMININKAS. Prašau. Kolegos, primenu, klausti – viena minutė.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Pirmiausia, kaip ir buvo pasakyta pristatant, aš tikiuosi, kad jeigu būtų pavišinta ta informacija, tai būtų KGB darbuotojai nebūtų šantažuojami. Tai viena.

Dabar dėl tų, kurie prisipažino. Viskas gerai, prisipažino ir gerai, įteikime jiems medali. Man čia buvo irgi klausimas užduotas – o tie, kurie prisipažino ir bendradarbiauja dabar, tai gerai, įteikime jiems ordiną, kas čia yra blogo? Beje, daug komunistų, kurie, mes žinome, dirbo. Seimas neseniai priėmė rezoliuciją, kad šita organizacija – nusikalstama organizacija. Bet gerai, jis pripažino, visi dirba valstybės labui, net vadovė, kuri irgi buvo nusikalstamos organizacijos narė, irgi yra gerbiama, dirba Lietuvos tautai. Kas čia yra blogo, kad jie prisipažins?

PIRMININKAS. Kolega R. Martinėlis.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Aš manau, kad iš viso valstybei nereikėjo daryti jokių išimčių ir pavišinti šiuos faktus jau iš pat pradžių. Tik tas valstybės įsipareigojimas 75 metams, aišku, žmonėms suteikia tam tikrų vilčių, lūkesčių. Sakykim, jie turbūt žiūrėjo, kad galės daryti ten ir karjerą, ir perspektyvą savo numatė. Aš norėčiau paklausti būtent dėl šitų žmonių lūkesčių netekimo, bet iš principo, mano manymu, reikėjo jokių išimčių nedaryti iš pat pradžių valstybei.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū už labai gerą klausimą. Dabar dėl valstybės įsipareigojimų. Čia klausimas turi keletą aspektų. Pirmiausia, kam prisipažino buvę KGB bendradarbiai? Kažkokiam pareigūnui, kuris nėra nei teisėjas, nei kunigas, kad atleistų nuodėmes. Mano giliu įsitikinimu, prisipažinti reikia visuomenei, kuri vienintelė turi spręsti, pabrėžiu, ne persekioti. Taip, buvo pažadėta nepersekioti, bet tik prisipažinti. Visuomenė turi spręsti, ar tie asmenys turi teisę dalyvauti toliau visuomeniniame gyvenime, būti renkami į valstybės postus ar kur nors dirbti, ar ne. Ir trečias momentas. Būtent kas ir kada pažadėjo? Čia yra labai įdomus klausimas. Jeigu prisimename, 2015 metais Seimas įslaptino 75 metams, po 25-erių metų po nepriklausomybės atgavimo. O tie 25-eri metai buvo įslaptinti ar ne? Pasirodo, dėl tos pataisos, dėl kurios kai kas balsavo, kai kas ne, balsuota už 75 metus. Čia buvo Seimo 1999 m. lapkričio 23 d. nutarimo 8 straipsnis, kurį aš perskaičiau ištisai ir ilgai. Ten nieko nebuvo pasakyta apie datą – nuo kada ir iki, ir kaip. Ir tik įslaptinta buvo 2015 m. gegužės 30 d., tad apie kokį įsipareigojimą mes kalbame, aš nelabai suprantu. Galbūt aš nesuradau to dokumento. Prašom įrodyti ne man, bet visuomenei.

PIRMININKAS. Ačiū. P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamasis pranešėjau, kaip jūs manote, ar tie, kurie prisipažino, kas gali tai garantuoti, kad ir toliau sėkmingai nedirba toms struktūroms, kurioms ir darbavosi? Juk yra jau liaudies patarlė – buvusių kagėbistų nebūna.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū už labai gerą klausimą. Jūs ir pats atsakėte į savo klausimą. Aš, aišku, neturėjau jokių sąsajų ir neturiu informacijos, bet ką galiu spręsti apie tai, kas kalbama, kad slaptųjų tarnybų agentai gali būti ir dvigubi, ir trigubi agentai, tai jokių garantijų, aišku, negalima duoti. Ačiū už klausimą.

PIRMININKAS. Kolegė V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Gerbiamasis kolega, aš norėjau paklausti. Jūs, rengdamas šitą projektą, nepagalvojote apie tai, o kas laukia iš tikrųjų tų prisipažinusių žmonių, ar jie toliau galėtų eiti aukštas pareigas, jeigu tarp jų yra tokių? Kokios jų karjeros galimybės, gal mums, kaip ir kiti kolegos sakė, reikėtų dirbti ta kryptimi, kad apskritai tie žmonės, kurie bendradarbiavo su sovietų specialiosiomis tarnybomis, negalėtų eiti aukštų pareigų, juo labiau kad valstybės tarnyboje deklaruodami viešuosius ir privačiuosius interesus mes turime nurodyti, ar nesame bendradarbiavę su specialiosiomis tarnybomis? Kokios teisinės pasekmės tokio įstatymo kontekste iš tikrųjų laukia tų žmonių?

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū už labai gerą klausimą. Noriu tik pakartoti, kad jokio teisinio persekiojimo šituo įstatymu nenumatyta. O dirbti ar ne šiose struktūrose, irgi nėra jokio teisinio akto, kuris uždraustų. Pirmiausia čia kalbama tiesiog apie pavišinimą. Čia daugiausia kalbama apie rinkimus, apie visuomenę, kuri gali spręsti, ar balsuoti už šitą asmenį kur nors, jeigu jis buvo

susijęs su tais asmenimis, ar ne, turėjo jis įtaką, kaip jis ten dirbo tose struktūrose, padarė žalą (...) ar ne, šita informacija turi būti paviešinta ir tik visuomenė turi spręsti, o ne koks nors valdininkas, kuris gali šitą informaciją panaudoti savo tikslams. Ačiū.

PIRMININKAS. Kolega L. Talmontas. Prašau.

L. TALMONT (LLRA-KŠSF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, aš visiškai palaikau jūsų iniciatyvą, tauta turi žinoti savo „didvyrius“. Bet aš noriu išgirsti jūsų nuomonę. Praeitą kadenciją Seimo didelė dauguma balsavo dėl to įstatymo, kad reikia įslaptinti 75 metams, kad vėl nebūtų sužinota. Jūs man negalite pasakyti, kodėl taip atsitiko, kad dauguma Seimo narių nenori balsuoti už šitą įstatymą, kad vis dėlto išslaptintume tuos sąrašus?

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Ačiū už klausimą. Gal pradėsiu nuo to, kad tie, kurie sako, kad... Kokie argumentai tų, kurie ruošiasi balsuoti prieš? Ši atskleista informacija pasitarnaus mums nedraugiškomis valstybėms. Aš į šitą klausimą atsakau labai paprastai: taip gali kalbėti žmonės, kurie arba patys yra šantažo objektas, arba turi priėjimą prie tos informacijos, kuria gali šantažuoti kitus. O kaip balsavo praeitos kadencijos Seimas, tai, aišku, manęs nenustebino kairioji dalis, bet labai nustebino dešinioji dalis. Aš specialiai peržiūrėjau balsavimo rezultatus, tikrai buvau nustebęs. Noriu tik paminėti vieną pavardę, tai ponas S. Jovaiša, kuris balsavo ar susilaikė, bet tikrai nebalsavo už išslaptinimą. Tai tas žmogus, kuris savo kailiu patyrė kagėbistų įtaką. Ačiū.

PIRMININKAS. Kolega J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis posėdžio pirmininke. Jūs iš dalies atsakėte, atsakydamas į klausimą, iš tikrųjų dėl valstybės išipareigojimų. Man atrodo, kai kas dar atsimena tą laikmetį 1990 metus, kada buvo pakankamos įtampos, kaip sulaukti tam tikros įtampos sumažinimo ir dalies tų žmonių patraukimo, kurie bendradarbiavimo su tomis sovietinėmis struktūromis Lietuvos nepriklausomybės pusėje. Vienas iš variantų buvo pakvietimas visų tų, kurie prisipažins, jų neviešinti, jiems leisti toliau dirbti Lietuvos labui. Dabar jūsų šis teikimas ar iš tikrųjų neparodo, kad valstybė negalima pasitikėti, nes ji tam tikra prasme, pakvietusi žmones pereiti į naujos valstybės kūrimą, atkūrimą ir jos gynimą, po kurio laiko gali pasakyti, kad mums viskas gerai, mes sustiprėjome, dabar mes galime apie jus pasakyti ir tegu mūsų piliečiai vienaip ar kitaip apie jus galvoja. Kaip tas valstybės išipareigojimas tiems žmonėms, kurie buvo anoje pusėje barikadų...

PIRMININKAS. Kolega, klauskite.

J. OLEKAS (LSDPF). ...bet su mumis... Ačiū.

Z. JEDINSKIJ (LLRA-KŠSF). Supratau. Ačiū. Gal iš dalies aš atsakiau į tą klausimą, bet ką dar norėčiau pabrėžti. Pirmiausia kalbama ne apie persekiojimą, nei moralinį, nei teisminį, tiesiog apie paviešinimą. Tai vienas momentas.

Dabar, kas ir kada pažadėjo, aš tai bandžiau surasti dokumentuose. Sakau, perverčiau visus Seimo nutarimus, sprendimus ir ten nieko nebuvo apie jokias datas, apie išipareigojimus, tik 1999 m. lapkričio 23 d. Seimo priimto įstatymo 8 punkte buvo – nepersekioti. Aš atmintinai nepacituosiu, bet nepersekioti teisiniu būdu, moraliai. Bet nebuvo jokios užuominos apie paviešinimą, todėl aš taip ir aiškinu.

PIRMININKAS. Ačiū. Yra norinčių kalbėti už ir prieš. Už – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamieji Seimo nariai, iš tikrųjų klausimas nėra vienareikšmis. Jeigu mes kalbėsime, tie žmonės, kurie turėjo gerą valią ir kurie prisipažino ir tapo lojalūs mūsų valstybei, sveikintinas dalykas. Bet, kiek aš prisimenu, tuo nutarimu ir tuo įstatymu valstybė pažadėjo jų nepersekioti, bet nėra pasižadėjimo nepaskelbti tų pavardžių.

Antras dalykas. Praėjo nepriklausomos Lietuvos 27 metai, štai buvęs Seimo narys V. Vasiiliauskas neseniai rašo straipsnį. Viešojo kariuomenė pasitraukė, o slaptosios tarnybos liko Lietuvoje. Lietuva vėl užvaldyta. Aš manau, per šitą kagėbistų, rezervistų tinklą iš demokratinės valstybės mes tampame totalitarine valstybe. Aš manau, taip tiksliai nereguliuodavo net sovietmečiu žiniasklaidos KGB, Komunistų partija, kaip šiandien yra reguliuojama žiniasklaida. Kieno jina reguliuojama? Aš manau, kad šitos struktūros, kurios likusios, ir veikia, drasko Lietuvos pagrindinius pamatus, demokratiją. Tarp žmonių vyrauja nusivylimas, Lietuva užvaldyta nematomų jėgų, todėl manau, kad praėjo 27 metai, reikia paviešinti. Tai nebus didelė žala žmonėms, mes spręskime Lietuvos klausimus, nes tos struktūros akivaizdžiai veikia. Žmonės, kurie tapo iš de-

mokratinės valstybės totalitarine, šiandien galima tik viena nuomonė. Jeigu tavo nuomonė nesutampa su konservatorių nuomone, tu esi valstybės priešas ir išdavikas. Tai akivaizdu. Jeigu anksčiau buvo bolševizmas, tai šiandien liberalbolševizmas. Man atrodo, mes turime bandyti ieškoti būdų išsivaduoti iš šitos nelaisvės.

PIRMININKAS. Kolega, laikas.

P. GRAŽULIS (TTF). Aš noriu pabaigai pasakyti vieną sakinį, pirmininke, leiskite. Gerbiamieji valstiečiai, gerbiamasis Ramūnai Karbauskis, žmonės atidavė jums balsus, jūs laimėjote rinkimus, bet valdžios jūs nepasiėmėte. Linkiu jums paimti valdžią į savo rankas.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš – A. Anušauskas. (*Triukšmas salėje*) Visiems leidžiama.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, mano negatyvus požūris į KGB agentus yra žinomas, tačiau iš tikrųjų nesiruošiu pritarti projektui, kuris suteikia išskirtinę dovanėlę Rusijos FSB, SVR ar GRU ir tegu baigia čia kabinti makaronus... (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKAS. Netriukšmaukite.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). ...apie tai, kad dabar politikoje yra tie prisipažinę. Pabrėšiu, pagal įstatymą jų duomenys būtų nedelsiant paviešinti. Taip pat ir kandidatų į ministrus, į bet kio lygio politikus nuo savivaldybės iki Seimo. Dabar jūs irgi pasirašinėjote anketose, pildėte, deklaravote, išskyrus, matyt, P. Gražulį...

PIRMININKAS. Petrai, netriukšmauk.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). ...dėl bendradarbiavimo su KGB. Visi parašė, kad ne, nebendradarbiavo. Bet visi parašė savo anketose. Tai viešai skelbiami dokumentai, atsibuskite pagaliau. Iš tikrųjų šiuo atveju kalbama apie Valstybės saugumo departamento dokumentus, tai yra išviešinti tuos, kurie perdavė Valstybės saugumo departamentui vertingą informaciją ir kuria tuo laiku, manau, buvo tinkamai pasinaudota. Tokios dovanėlės FSB seniai laukia, iš karto, ko gero, susimažintų savo sąnaudas, filtruodama buvusius KGB agentus ir siekdama juos įtraukti į kokį nors naują bendradarbiavimą prieš Lietuvą. Nepamirškime, 5 tūkst. agentų bylų buvo išvežta, niekas, net FSB, negali pasakyti, kiek iš jų prisipažino, o kiek ne. Todėl šitas įstatymas yra puiki dovanėlė. Aš manau, labai nuosekliai siekiama tikslo pono Z. Jedinskio rankomis. Iš tikrųjų geriausia tai, kas gali atsitikti šiais metais Rusijos saugumo tarnybai, tai būtent šitas įstatymas, kuris būtų priimtas mūsų rankomis.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Ir Petras šiek tiek daugiau kalbėjo, tai, kad būtų lygiava. Kolegos, balsuojame. Kas pritaria po pateikimo įstatymo projektui Nr. XIII-P-1004, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas. Prašau balsuojant netriukšmauti, susirinkti nuo visų palangių ir iš kampų, balsuoti ir balsuojant nuspręsti. Balsavimas pradėtas ir jau baigiamas.

Kolegos, balsavo 78 Seimo nariai: už – 19, prieš – 26, susilaikė 33. Nepritarta. Kokie yra pasiūlymai dėl projekto? Gerai, balsuojame, kad nebūtų ginčo. Tie, kas siūlo tobulinti, balsuoja už, kas siūlo atmesti, balsuoja prieš. Alternatyvus balsavimas. Tobulinti – už, prieš – atmesti.

Gerbiamieji kolegos, balsavo 73 Seimo nariai: už – 24, prieš – 49. Atmesta.

Dėl vedimo tvarkos R. Juknevičienė.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Aš repliką po balsavimo, jeigu galima.

PIRMININKAS. Prašom, replika po balavimo.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, tikrai labai protingas Seimo daugumos sprendimas. Žmonės supranta, ką daro, džiaugiuosi, sveikinu. Tik noriu atkreipti dėmesį, kad čia buvo labai įdomi pono Z. Jedinskio palaikymo komanda. Balkone, tokiam šešėlyje, užkulisiuose yra atstovai iš tos politinės partijos, kurią VSD visose savo ataskaitose įvardija kaip dirbančią Kremlui, Liaudies partija su K. Juraičiu priešaky. Šitas faktas daug ką pasako. Ir šiandien mes jau turime kalbėti ne apie KGB žmones, kurie buvo pakliuvę į tą tinklą, bet turime kalbėti apie FSB agentus, tuos, kurie siūlo tokius projektus. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Dar P. Gražulis. Prašom.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamieji konservatoriai, jūsų demagogija nepralenkiamą. Noriu pasakyti, kaip jūs galite paaiškinti, kad buvęs KGB rezervistas A. Pocius jūsų palaikymu tampa Lietuvos saugumo vadovu? (*Balsas salėje: „Jūsų palaikymu“*) Jūsų palaikymu! (*Balsai salėje: „Jūsų!“*)

PIRMININKAS. Kolegos!

P. GRAŽULIS (TTF). Mes teikėme G. Bagdoną, Krašto apsaugos ministerijos antrą kontržvalgybos...

PIRMININKAS. Petrai, į temą prašyčiau!

P. GRAŽULIS (TTF). Kaip? Kaip? Kam jūs tada tarnavote, kada rezervistą palaikėte tokiose aukščiausiose pareigose?! Irgi buvot patriotai?! (*Balsai salėje*) Ar jūs ką kalbate, viskas yra patriotizmas? (*Balsai salėje: „Kam palaikėte rezervistą?“*)

PIRMININKAS. Kalbame be pykčio!

P. GRAŽULIS (TTF). Kam tarnavo daugelis jūsų sovietmečiu? Maskvai, komjaunimui ir partijai! Ko jūs čia dabar nervinatės, ko?

PIRMININKAS. Ačiū, Petrai, dėkui. Ačiū.

17.01 val.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1037, Saugios laivybos įstatymo Nr. VIII-1897 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1045, Vidaus vandenų transporto kodekso 14 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1046 (*pateikimas*)

Kolegos, tęsiame posėdį ir dabar turime darbotvarkės klausimus 2-9a, 2-9b, 2-9c – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Saugios laivybos ir Vidaus vandenų transporto. Pateikimas. Kviečiu kolegą N. Puteikį į tribūną. Gerbiamas Nagli, kviečiu jus į tribūną. Turbūt po vieną reikės pristatyti? Ar galima kartu, kaip jūs galvojate?

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Visus tris.

PIRMININKAS. Visus tris, prašom.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Nes visi susiję.

PIRMININKAS. Prašom.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Reikia suderinti tris įstatymus: Kultūros paveldo, Vidaus vandenų transporto kodekso ir Saugios laivybos įstatymus. Kodėl reikia suderinti?

Žemdirbių tauta vis dar esame. Laivas lietuviui vis dar atneštinis produktas, ne savas. Susidarė tokia situacija, kad iš tų kultūros paveldo mylėtojų, kurie nori restauruoti laivus, reikalaujama, kad laivui būtų priskirta teritorija, nes tokia yra Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo norma. Ir dar ji grindžiama tuo, kad Civiliniame kodekse parašyta, kad laivas ir orlaivis yra nekilnojamas daiktas.

Kitaip tariant, sąvokų nesuderinamumas trukdo paveldo mylėtojams restauruoti senovinius laivus, todėl aš prašau Seimo pritarti po pateikimo ir leisti perduoti specializuotiems komitetams. Suderinsime šiuose trijuose įstatymuose sakinius taip, kad būtų galima restauruoti tuos senovinius laivus.

PIRMININKAS. Ačiū pranešėjui. Jūsų paklausti nori keletas kolegų. R. Šarknickas pirmasis. Prašom, kolega.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju. Minėtiems tikslams pasiekti norima įstatymuose įtvirtinti, kad kultūros paveldo teritorija yra, o kultūros paveldo objektai gali būti su jiems priskirta nuolatinė arba laikina teritorija. Vienas dalykas truputėlį neaiškus, gal tiesiog ko nors nežinau, bet kaip ta laikina teritorija apibrėžiama? Tarkime, stovi laivas kažkur prišvartuotas, tai kokia bus ta laikina jam priskirta teritorija – vandens telkinys, uostas? Kaip tą teritoriją jam priskirti? Jeigu jis nuplauks į kitą telkinį, tai jau vėl iš naujo jam reikės priskirti teritoriją? Kaip įgyvendinti tokias nuostatas?

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Restauravimo metu ta vieta, kur stovės laivas, būtų priskirta kaip laikina, ir taip tada būtų suderinti keturi įstatymai tarpusavyje. Būtent žodžio „laikina“ reikia. Laikina, restauravimo metu laikina. Gali būti restauruojama sausumoje, gali būti doke, gali būti prie krantinės.

PIRMININKAS. Kolega K. Mažeika. Nematau. Yra?

K. MAŽEIKAS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, jūs liečiate tikrai jautrą klausimą. Man tikrai tenka nemažai bendrauti. Ypač tie, kurie užsiima laivyba Klaipėdoje, ypač mažieji laiveliai ir visa ki-

ta, bet yra dar kita pusė. Nežinau, kiek jums teko susidurti su tais kurioziniais dalykais, susijusiais su laivų technine priežiūra, registravimu, kur guminės valtys turi atitikti tam tikrus standartus. Todėl kiekvienais metais imami tikrai nemaži pinigai, ir tai, ką jūs sakote, lyg ir turėtume skatinti, kita vertus, mes stabdome ir bandome kažkaip pinigais tuos žmones atgrasyti nuo tų priemonių, kurios tikrai geras dalykas, kalbant apie žvejus ir kitus.

Tikiuosi, antras jūsų žingsnis bus pereiti prie to. Atsidarius interneto puslapį, Lietuvos saugios laivybos administracija tokia yra, kur yra įkainiai didžiuliai ir už viską numatyta. Tai linkiu jums sėkmės ir antrą žingsnį daryti ta linkme, tuos įkainius truputį pakoreguoti ir paskatinti tą laivybą.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Supratome kaip priesaką, vykdysime.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, atsakėte į visus klausimus. Ar yra norinčių kalbėti už, prieš? Nėra. Gal galime sutarti bendru sutarimu? Po pateikimo pritariame bendru sutarimu visiems trimis projektams Nr. XIIIIP-1037, Nr. XIIIIP-1045 ir Nr. XIIIIP-1046. Ir siūlomas Kai-
mo reikalų komitetas visur, taip? Kultūros komitetas, atsiprašau. Kultūros komitetas dėl pirmojo projekto, dėl antrojo pagrindinis – Kultūros komitetas, papildomas – Ekonomikos komitetas ir dėl trečiojo projekto pagrindinis – Kultūros komitetas, papildomas – Ekonomikos komitetas. Ačiū. Svarstyti siūloma lapkričio 16 dieną. Tinka? Tinka, ačiū.

17.06 val.

Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-707 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-10 klausimas – Advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-707. Pranešėjas – taip pat kolega N. Puteikis. Pateikimas. Prašom.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Antras mėginimas šiandien sumažinti advokatūros monopolį. Gerbiامي advokatų lobistai Seime ir advokatų monopolio mylėtojai Seime! Jeigu jūs pakalbėtumėte su advokatų padėjėjais, jie jums papasakotų apie advokatų monopolį ir pasakytų, kad jis per griežtas, advokatų per mažai, jų paslaugos per brangios. Mano pasiūlymas yra pripažinti advokatų veiklą komercine ūkine veikla. Šio pasiūlymo pagrindas yra Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo keletas sprendimų.

Kodėl aš siūlau pripažinti advokato veiklą komercine? O todėl, kad ji tokia yra. Esate davę pinigų advokatams? Esate. Ar visada buvote patenkinti jų paslaugomis? Manau, kad ne visada. Ar turėjote galimybę ginčytis su advokatu? Negalėjote. Kodėl negalėjote? Todėl, kad įstatymų leidėjai kažkada užrašė, kad tai nėra komercinė ūkinė veikla. Taigi aš siūlau pataisą, kad tai yra komercinė ūkinė veikla tais atvejais, kai advokatas ima pinigus.

Ką tai duos ir pakeis? Tada advokato ir kliento santykiai gali būti sprendžiami arba pretenzijos reiškiamos per vartotojų gynimo organizacijas mažiausiai. Taigi pakeltume į naują kokybę advokatų veiklą, užtikrintume geresnes kliento teises bendraujant su advokatu ir vertinant advokato to paslaugų kokybę.

Antras pasiūlymas dėl to paties projekto yra leisti dirbti advokatais tiems teisininkams, kurie įgijo aukštąjį universitetinį teisės magistro laipsnį per išlyginamąsias studijas. Kadangi Konstitucinis Teismas yra pasisakęs, kad tokios teisės negalima suteikti nuo 2008 m. vasario 20 d., aš siūlau keliolikai Lietuvoje esančių teisininkų, kurie sugebėjo įgyti aukštąjį universitetinį teisės magistro laipsnį per išlyginamąsias studijas iki 2008 metų vasario 20 dienos, siūlau jiems suteikti teisę įlieti į advokatų rinką, šiuurkščiai tariant, dar 20 žmonių ir taip sumažinti advokatų monopolį. Dvi pataisos: pirmas punktas – dėl komercinės veiklos, antras – suteikti teisę verstis advokato veikla žmonėms, kurie įgiję aukštąjį universitetinį per išlyginamąsias studijas.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. A. Baura – pirmasis.

A. BAURA (LVŽSF). Gerbiamasis kolega, ar jūs nematote, kad teikiamu įstatymo projektu, siekdamas apginti tam tikrą išsilavinimą įgijusiųjų interesų grupę gauti tą darbą, jūs kartu paneigiate vartotojų interesą, nors 4 straipsnyje ir kalbate, kad ginatė jų interesus, gauti paslaugą, kurią suteiktų tinkamą išsilavinimą ir kvalifikaciją turintys advokatai? Ačiū.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Kalbama apie žmones, kurie įgijo aukštąjį universitetinį teisės magistro laipsnį per išlyginamąsias studijas. Tai jie, mano galva, jų kvalifikacija lygiai tokia pat kaip ir tų, kurie įgiję tą laipsnį tiesiog iš karto, be išlyginamųjų studijų.

PIRMININKAS. Kolegė V. Vingrienė. Prašom.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju. Gerbiamas kolega, labai įdomiai jūs įvardijote advokatų monopolį. Tikrai norėčiau išgirsti alternatyvą...

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Taip, taip.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). ...kas galėtų būti, bet mano klausimas toks. Mes visi žinome, kad advokatai yra reglamentuojama laisvoji profesija, turinti ir savo savivaldą, ir įstatymą. Jie, be abejo, už savo paslaugas moka mokesčius įstatymo nustatyta tvarka, be abejo, gali teikti paslaugas ir mokamai, ir nemokamai. Norėjau paklausti, kokia yra šios pataisos teisinė ir faktinė priežastis, jeigu iš esmės nepasikeis mokesstinė bazė, o jeigu ir pasikeis, tai ar tai nepabrangins advokatų paslaugų ir neapsunkins vartotojų, piliečių teises gauti advokato gynybos paslaugas?

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Neapsunkins. Dabar įstatyme parašyta: „Advokato veikla nėra komercinė ūkinė.“ Sutikite, kad tai yra absurdas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pripažino, kad tai yra verslas, kad jeigu advokatas, teikdamas teisinės paslaugas, ima pinigus, yra verslininkas plačiąja prasme. Pacitavau Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą.

Kitoje byloje Aukščiausiasis Teismas: „Advokato ir fizinio asmens, sudaryta tipinė sutartis turėtų būti teismo teisiškai kvalifikuojama kaip vartojimo sutartis.“ Kai įstatyme parašyta, kad tai nėra komercinė ūkinė veikla, tai žmogus negali ginčytis su advokatu dėl jo paslaugų kokybės. Atsakysiu į jūsų klausimą. Atvirkščiai, tikrai nepabrangs, atvirkščiai, žmogus galės sakyti advokatu: aš noriu apginti savo, kaip vartotojo teises, jūs man netinkamai atstovavote. O mūsų ankstesnių seimų frazė, kad advokatų veikla nėra komercinė ūkinė, užkerta kelią. Kitaip tariant, mes visi žinome, mūsų mylimi cechai, advokatai, bankroto administratoriai, antstoliai ir notarai per Seime esančius pažįstamus susitvarkė tokius monopolius, kurie kitose Europos Sąjungos šalyse neregėti, negirdėti.

Aš siūlau vis dėlto grąžinti Seimui valdžią į savo rankas, išbraukti iš tų monopolizuotų cechų ir užsiimti ne tik advokatais, užsiimti bankroto administratoriais. Jūs pagalvokite, bankroto administratorius apsivagia, bet jeigu praėjo metai nuo jo apsivogimo, jis toliau gali dirbti bankroto administratoriumi. Taip Seimas nustatė. Tai aš tiesiog nenoriu pasakyti analogijos su advokatais, bet noriu pasakyti, kad tie cechai yra pernelyg monopolizuoti dėl to, kad Seimo nariai buvo *mėmės*. Nebūkime *mėmės*, ginkime piliečius ir vartotojus, ne advokatus ginkime, ieškokime kompromiso. Komitetas tegul ieško, kurioje vietoje priveržti ar atveržti, bet būkime tautos atstovai, ne advokatų atstovai.

PIRMININKAS. Kolega R. Šarknickas. Prašau.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Aš dar kartą pasikartosiu. Aš taip pat esu su jumis už žmonių teises, tikrai. Šiuo atveju net pati Konstitucija, pamatinės vertybės gali šiek tiek sudrebėti, pati teisinės sistemos kokybė. Asmeniškai aš gal nebūčiau linkęs eiti pas socialinį darbuotoją, kuris baigė magistro teisę. Vis tiek tam yra mokslas, įgūdžiai ir visas pasaulis taip dirba. Arba elektrikas, baigęs tą magistro teisę, na, vis tiek čia yra truputį kitokie dalykai. Nagli, man šiuo atveju vietoje, atsiprašau, bet...

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Pasakysiu analogiją. Remontuoti buitinę techniką gali tik baigę aukštąjį universitetinį elektros mokslą. Bus 5 tūkst. kvalifikuotų elektrikų, labai aukštos kvalifikacijos su sertifikatais universitete, bet kaina jų bus kosminė. Tokia kosminė kaina, kokia dabar yra pas advokatus. Jeigu netikite manimi, susiraskite pažįstamą advokato padėjėją ir paklauskite, tu tapsi kada nors advokatu? Jis jums atsakys – niekada! Aš mirsiu kaip advokato padėjėjas. Kodėl? Todėl, kad advokatai taip viską suveržė per Seimą, kad monopolis mirtinas ir konkurencijos nėra, o kainos žvėriškos. Kodėl žvėriškos kainos prekybos centruose Lietuvoje, kodėl „Lidl“ pardavinėja brangiau negu Vokietijoje? Todėl, kad Seimas Lietuvoje leidžia, nustato tokį reguliavimą. Mes nustato advokatams tokį šiltnamį... Aš siūlau truputėlį praverti, atsiprašau už nelietuvišką žodį, *fortkę*. Praverkime *fortkę* į šitas monopolines profesijas.

PIRMININKAS. Kolegė R. Šalaševičiūtė. Prašau, kolege.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDPF*). Gerbiamas kolega, jūsų projekte yra numatoma, kai teisinės paslaugos yra teikiamos nemokamai, tai nėra komercinė veikla. Aš norėčiau, kad jūs taip gyvenimiškai paaiškintumėte, nes, pavyzdžiui, galbūt įsivaizduojama, kad nemokamai teikiamos advokato paslaugos yra tada, kai piliečiams yra teikiama nemokamos teisinės paslaugos, tačiau faktiškai už tai apmoka valstybė. Man tiesiog įdomu, kaip jūs gyvenimiškai įsivaizduojate, kaip sąžiningai advokatai teikia ir kam nemokamas paslaugas?

N. PUTEIKIS (*LVŽSF*). Aš jums, kaip socialdemokratai, pasakysiu socialdemokratiškai. Jūsų partijos steigėjas S. Kairys smetoninėje Lietuvoje vieną dieną per savaitę (10 valandų) teikdavo nemokamas advokato paslaugas bėdžiams ir tuo didžiavosi. Jį gyrė ir todėl socialdemokratai smetoninėje Lietuvoje turėjo gerą vardą. Suraskite man Lietuvoje advokatą, kuris taip daro. Šiaip atsiranda, objektyviai pasakysiu, jau atsiranda tokių advokatų. Taigi ta veikla yra neatlygintina. Gerbiami socialdemokratai, mylėkite savo partijos kūrėją, skatinkite mūsų advokatus daryti tą patį, ką darė jūsų partijos įsteigėjas S. Kairys.

PIRMININKAS. Ačiū. Gers pasiūlymas. A. Šimas.

A. ŠIMAS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Dabar yra nekomercinė advokatų veikla, bet jie vis tiek negali vykdyti savo veiklos – jie turi užsiregistruoti ir mokėti mokesčius, iki šiol. Kaip yra įvardyti advokatai gretimose šalyse: irgi ne komercinė ar yra komercinė veikla?

Ir dar viena dalis dėl išsilavinimo. Kaip suprantu, dabar advokato nebūtinai gali būti teisinis išsilavinimas, ar kaip čia gali būti? Meninis išsilavinimas?

N. PUTEIKIS (*LVŽSF*). Ne. 2 dalis. Aš neturiu statistikos jokios, keliasdešimt teisininkų yra pradėję studijuoti ne teisę, o po to per išlyginamąsias studijas įgijo aukštąjį universitetinį magistro laipsnį. Apie juos kalbama, nes po Konstitucinio Teismo sprendimo jiems yra uždrausta tapti advokatais.

O dėl pirmos dalies, kaip yra Europoje, Aukščiausiasis Teismas, kurį aš citavau prieš tai, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, sakydamas, konstatuodamas, kad advokatų veikla yra komercinė, rėmėsi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudiciniais sprendimais įvairiose bylose. Kitaip tariant, akivaizdu, kad Europos Sąjungoje advokatų veikla yra komercinė ūkinė, ir aš siūlau tą patį padaryti Lietuvoje.

PIRMININKAS. Ačiū, kolega. Atsakėte į visus klausimus. Yra norinčių kalbėti prieš. A. Širinskienė. Prašau, kolege.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Greičiausiai reikėtų išversti į žmonių kalbą tuos reikalavimus advokatams, kurie atsirastų pritarus tokiam įstatymo projektui, nes advokatu galėtų tapti asmuo, kuris baigęs bet kokius socialinius mokslus: psichologiją, edukologiją gretimai esančiame universitete, ir dar pusantrų metų pasimokęs teisės magistro. Apie kokią paslaugų kokybę mes galėtume kalbėti, kai dabar norint tapti advokatu reikia mokytis šešerius, o kituose universitetuose – penkerius metus. Mes faktiškai sukurtume labai protekcionistinę situaciją ir tiesiog skatintume žmones stoti galbūt pirma į Pedagoginį universitetą ir paskui dar metus pastudijuoti teisę. Tikrai raginu nepritarti tokiam projektui.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, balsuojame. Kas pritaria įstatymo projektui Advokatūros įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIII P-707, balsuoja už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote. Balsavimas pradėtas.

Gerbiami kolegos, balsavo 62 Seimo nariai: už – 20, prieš – 7, susilaikė 35. Nepritarta. Gražiame tobulinti bendru sutarimu? Ne, balsuojame. Gerai. Kas už tai, kad grąžintume tobulinti, balsuojate už, kas už tai, kad atmestume, balsuojate prieš. Balsavimas pradėtas.

Gerbiami kolegos, balsavo 59 Seimo nariai: už – 52, prieš – 7. Gražinta tobulinti.

Kviečiu (matau) Seimo Pirmininką į tribūną. O jam einant pranešu, kad šiandien žydų tauta mini Naujuosius metus – 5778-uosius. Ta proga siūlau Emanuelį paleisti pirma laiko iš Seimo posėdžio. (*Balsai salėje*) Ai, jis tik atėjo. Ačiū. Kolegos! Prašom, Pirmininke. (*Balsai salėje*) Tai tada paliekame jam apsispręsti. Prašau, Pirmininke.

17.21 val.

Seimo savaitės (2017-09-25–2017-09-29) – 2017 m. rugsėjo 26 d. (antradienio) ir 28 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, kita savaitė prasidės rugsėjo 25 dieną. Turime du plenarinius posėdžius. Darbotvarkė yra išsiųsta. Jau po pateikimo ateina daugelio įstatymų svarstymai: ateina Žvalgybos įstatymas, ateina Bibliotekų įstatymas, dėl Žemės ūkio paskirties žemės. Tai būtų antradienio posėdžiui. Toliau, Pranešėjų apsaugos įstatymas, rengtas septynerius metus ir lauktas, dėl sveikatos draudimo, ūkinės veiklos savivaldybėse, PAV'o. Tokia būtų darbotvarkė antradienį.

Ketvirtadienį vėl grįšime prie Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo priėmimo stadijos. Toliau labai svarbus Vaikų išlaikymo fondas, pasiūlymas yra didinti ir tai paliestų kiekvieną išlaikomą... 22 tūkst. vaikų paliestų, bent jau 11,5 euro. Taip pat priėmimo stadija. Labai laukiama ketvirtadienį opozicinės Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos darbotvarkė. Maloniai prašytume ją parengti laiku. Tokia būtų darbotvarkė kitai savaitei.

PIRMININKAS. Ačiū, Pirmininke. Jūsų nori paklausti Antanas Dumbrava. Labai atsiprašau, Algimantas Dumbrava.

A. DUMBRAVA (TTF). Labai ačiū. Gerbiamas Pirmininke, čia galbūt ne dėl darbotvarkės, o dėl procedūros. Turime seną problemą vis su Vyriausybės išvadomis. Tarkim, mano vienas klausimas dėl Transporto lengvatų įstatymo buvo pateiktas gegužės 4 dieną, po to Biudžeto ir finansų komitetas svarstė gegužės 12 dieną, paprašė Vyriausybės išvados ir jau ketvirtas mėnuo negauna išvados. Čia lyg ir buvo kažkokių žingsnių imamasi, bet aš tiesiog norėčiau priminti, kad galbūt trupučiuką griežčiau reikėtų.

V. PRANCKIETIS. Gerai. Ačiū. Patikrinsime, ar negauta, nes lyg ir vakar devynias išvadas pateikė. Negauta? Paraginsime ir aktyviai raginame. Jie sako, kad labai smarkiai, intensyviai dirba. Matyt, paprašysime dar intensyviau.

PIRMININKAS. Ačiū, Pirmininke. Gerbiami kolegos, galime bendru sutarimu pritarti darbotvarkei? (*Balsai salėje*) Dar nesibaigė, kolegos, turime dar vieną klausimą. Bet informuoju jus, kad šiandien vyksta šimtasis šios kadencijos Seimo posėdis. (*Plojimai*)

17.24 val.

Civilinio proceso kodekso 306, 320¹, 347 ir 350 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-709(2) (pateikimas)

Turime paskutinį 3 rezervinį klausimą – Civilinio proceso kodekso 306 ir kitų straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-709(2). Vėl kviečiu pateikti kolegą N. Puteikį. Prašom, kolega.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Du mėginimai sumažinti advokatų monopolį nepavyko, trečias, spėju, kad nepavyks, bet tegul tauta žino. Dabar aš jums duosiu visiems, advokatų mylėtojams.

Žiūrėkite, praeitos kadencijos valdančioji dauguma, nežinau kodėl, nusprendė atimti iš žmonių teisę be advokato kreiptis į antrą instanciją – apeliaciją. Kreipiesi į apylinkės teismą, pralaimi, skundi sprendimą apygardos teismui, vadinasi, apeliacija. Anksčiau apeliaciją galėjai pats surašyti. Anas Seimas nusprendė – nėra čia ko taip ignoruoti mažai uždirbančius advokatus ir užrašė: nori skusti apygardos teismui, ieškai advokato.

Dabar trys įdomios aplinkybės. Teisingumo ministerijos aiškinraštyje nulis sakinių apie tai. Seimo posėdžio metu pabalsavus ir priėmus, jokio džiaugsmingo pranešimo tautai. Tauta iki šios dienos nežino, ką pridarė Seimas. Nebūtų socialdemokratai. Čia neįsižeiskite. Jie tai padarė priešpaskutiniame anos kadencijos posėdyje, o įsigaliojimo datą jums, valstiečiams, padovanojo liepos 1 dieną. Kai tauta atsibus ir suvoks, kad iš jų atimta galimybė nemokamai susirašyti skundą pačiam ar draugo paprašyti apygardos teismui, jie kaltins jus – valstiečiai ir konkrečiai tuos valstiečius, kurie yra advokatų mylėtojai.

Dabar aš, gerbiami valstiečiai, tiesiai šviesiai sakau: jeigu jūs norite toliau mažinti savo reitingą, palaikykite advokatų monopolį. Pastebėkite, kieno kyla, ne konservatorių – „Tvarkos ir tei-

singumo“ reitingas kyla. Pastebėjote – jau 7 %, o jūsų leidžiasi. Norite dar nusileisti, o jiems pakelti, varykite už advokatus.

Mano pasiūlymo esmė – sugrąžinti ankstesnę padėtį, kuri buvo iki liepos 1 dienos, kad žmogus ir toliau Lietuvoje galėtų į apygardos teismą kreiptis be advokato. Tai yra mano pasiūlymo esmė. Ten visa kita yra detalės, nes jokio pagrindimo nė viename žingsnyje niekur nebuvo. Būki-me *biedni* ir teisingi. Kas parengė šitą sakinį? Advokatai. Per ką prastumė? Per anuos socialdemo-kratas. Palaikysite šitą advokatų slaptą stūmimą? Palaikysite? Tada balsuokite prieš. Jeigu norite sugrąžinti, kaip buvo, balsuokite už.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti S. Jovaiša. Prašau, kolega.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū. Aš labai trumpai. Gerbiamas pranešėjau, jeigu tas skundas bus surašytas nekvalifikuotai žmogaus, neišmanančio teisės, tai jis iš karto bus pasmerktas žlugti. Kam mes tokius bandymus čia bandysime atlikti ir rezultato nebus jokio, tiksliai teismai bus dar papildomai apkrauti rengdami atsakymą?

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Gerbiamas Sergejau, nustatyta tokia tvarka, kad reikia advokato kreip-tis su kasacija, tai yra į trečią instanciją – Aukščiausiąją Teismą. Čia turbūt yra logikos. Aukščiau-siajame Teisme mažai teisėjų, didelis krūvis, aukštos kvalifikacijos teisėjai. Neturi būti kiekviena byla iš trijų pakopų. Bet atimti teisę kreiptis į apygardos teismą... Aš jums pasakysiu pavyzdį. Jū-sų kaimynas iš jūsų pasiskolino pinigų, negrąžino. Jūs kreipėtės į teismą, kad prisiteistumėte sko-lą ir prašote laikinųjų priemonių – prašote, kad kaimyno turtas būtų areštuotas, nes jis tuoj pat vaikams perrašys. Teismas atmeta šitą jūsų prašymą. Kaimynas perrašinėja jūsų akyse vaikams turtą. Jūs suprantate, kad jūsų paskolinti pinigai sudegė, o norint kreiptis apskųsti apylinkės tei-smo sprendimą, kuriuo jis atsisakė areštuoti skolininko turtą, reikia atskirojo skundo. Atskirasis skundas paduodamas kam? Apygardos teismui. Bėgi, ieškai advokato. Parašyti dėl tokio atskirąjį skundą advokato tikrai nereikia.

Šita norma... Advokatai – labai protingi žmonės. Didžiąją daugumą sudaro kasacinių skun-dų... Piktinasi J. Bernatonis, kuris šitą pataisą atnešė. Dauguma apeliacinių skundų ir yra būtent atskirieji skundai. Taigi pridarėme labai daug užsakymų advokatams. Šita prasme, aš nemanau, kad nukristų kokybė, jeigu pats žmogus tuos atskiruosius skundus paduotų į apygardos teismą.

Antras dalykas. 20 metų galėjo, veikė šita sistema, niekas nesiskundė. 20 metų apygardos teismams žmonės rašė skundus patys...

PIRMININKAS. Kolega!

N. PUTEIKIS (LVŽSF). ...ir nieko neatsitiko.

PIRMININKAS. Laikas baigėsi. Ačiū. Kolegos (tuoj, matau), balsuojame, nes... Taip, taip. At-siprašau. J. Varžgalys nori pasisakyti už dėl motyvų.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas kolega Nagli, aš pritariu šitai pataisai. Iš tikrųjų reikėtų pabaigti čia su tais lupikavimais advokatų.

Kas liečia aną klausimą, kurį atmetėme, iš tikrųjų mes leidžiame pasitaisyti, patobulinti ir, matyt, po kiek laiko mes jį priimsime. Taigi labai neišgyvenk, Nagli.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, balsuojame po pateikimo dėl Civilinio proceso kodekso kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII P-709. Kas palaikote, balsuojate už, kas turite abe-jonių, balsuojate prieš arba susilaikote. Balsavimas pradėtas. Matau, Juozai.

Gerbiami kolegos, balsavo 58 Seimo nariai: už – 48, prieš – 9, susilaikė 10. Pritarta. Siūlomas komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Gerbiamas pranešėjau, gerbiamas Nagli, Teisės ir tei-sėtvarkos komitetas tinka kaip pagrindinis? Netinka? (*Balsai salėje*) Tinka. Siūloma svarstyti gruodžio 21 dieną. Sutariame? Ačiū.

Dėl vedimo tvarkos – J. Bernatonis. Prašau.

J. BERNATONIS (LSDPF). Gerbiamas posėdžio pirmininke, aš ne dėl vedimo tvarkos, bet dėl to, kad buvo paminėta mano pavardė.

PIRMININKAS. Prašom.

J. BERNATONIS (LSDPF). Pono Naglio minėtos pataisos aš tikrai neatnešiau, bet aš suprantu, kad čia atstovaujama būtent teisinių konsultacijų firmų lobistams. Norėčiau sužinoti, ar buvo de-klaruota darbotvarkėje susitikimai su jais? (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Buvo, sako. Prašau, N. Puteikis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Ne, neprisipažinsiu.

PIRMININKAS. Neprisipažins.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Slėpsiu, tegul J. Bernatonis ieško.

PIRMININKAS. Gerai, supratau. (*Balsai salėje*) Ačiū, kolegos. Mes užbaigėme visus klausimus, bet dar yra Seimo narių pareiškimų. Kviečiu N. Puteikį padaryti pareiškimą. Ir dar vienas yra. N. Puteikis, pareiškimas.

17.31 val.

Seimo narių pareiškimai

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš atsiprašau už pernelyg dažną šiandien pasirodymą, bet nekankinsiu jūsų ilgai. Iš tikrųjų žanras yra pakartojimas.

Aš galvoju, žiūrėdamas į šitos ir kitos savaitės darbotvarę, kad vis dėlto joje nėra labai svarbaus valdančiajai koalicijai žadėto rinkėjams punkto – turtinės nelygybės mažinimo ir teisingumo didinimo. Paskelbti energetikos įmonių vadovų atlyginimai, valstybės kontroliuojamų energetikos įmonių vadovų atlyginimų dydžiai šokiruoja. Aš esu sukrėstas, jūs taip pat turėtumėte būti sukrėsti! Absurdas! Paskirkite bet kurį iš mūsų į bet kurią energetinę įmonę, kontroliuojamą valstybės, mes užtikrinsime lygiai tokį pat pelningumą, kokį užtikrina dabartiniai vadovai. Monopolistai visada uždirbs, visada bus pelningi. Na, kodėl mes, politikai, leidžiame valstybės įmonių vadovams uždirbti keliskart daugiau nei premjeras ar Prezidentė? Ar tai yra tvarka? Kur čia yra teisingumas? O dydžiai, lyginant su minimalia alga, yra šokiruojantys.

Geriami koalicijos partneriai, na, paprašykime opozicijos pagalbos, sutarkime, padarykime bendrą partijų susitarimą kaip dėl gynybos, padarykime tvarką valstybėje kaip Skandinavijoje: aukščiausi vadovai – prezidentai, premjerai, ministrai uždirba daugiau negu monopolinių energetinių įmonių, kurias kontroliuoja valstybė, vadovai. Taip yra visoje Skandinavijoje, taip yra Vokietijoje, taip yra Anglijoje. Padarykime šiuo atveju europinę tvarką. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu į tribūną A. Skardžių. Prašau, kolega. Pirmininkas? Ne, ne. Prašau, A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Niekada negalvojau, kad reikės daryti pareiškimą. Per visas kadencijas turbūt nė karto nedariau, bet šiuokart negaliu tylėti ir noriu padaryti pareiškimą dėl neobjektyvaus Seimo Antikorupcijos komisijos tyrimo mano atžvilgiu, vykdant Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimą Nr. XIII-509.

Siekdamas objektyvaus Antikorupcijos komisijos tyrimo mano atžvilgiu, kreipiausi raštu į komisiją dėl leidimo susipažinti su tyrimo medžiaga. Neleido, nors turiu leidimą dirbti su slapta informacija ir manau, kad turiu teisę susipažinti su dokumentais. Taip pat raštu prašiau leidimo dalyvauti 2017 m. rugsėjo 13 d. komisijos posėdyje. Neleido. Rugsėjo 20 dieną, svarstant klausimą dėl mano veiklos (kaip suformuota komisijos užduotyje – dėl Seimo nario A. Skardžiaus 2011–2017 metais teiktų pasiūlymų dėl Atsinaujinančių energijos išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375), į posėdį prašiau raštu pakviesti asmenis, kurie turi išsamios ir faktinės informacijos šiuo klausimu. Ignoravo. Todėl pareiškiu, kad mano raštiški prašymai, kurie leistų objektyviai išnagrinėti Seimo pavestus klausimus komisijai, t. y. į rugsėjo 12 dienos raštas dėl leidimo susipažinti su tyrimo medžiaga, tos pačios dienos – dėl leidimo dalyvauti rugsėjo 13 dienos Antikorupcijos komisijos posėdyje, prašymas pakviesti asmenis į Seimo Antikorupcijos komisijos posėdį, 18 dienos prašymas Seimo Antikorupcijos komisijai papildomai kreiptis į Specialiųjų tyrimų tarnybą su klausimais, 18 dienos prašymas komisijai papildomai kreiptis į Seimo Teisės departamentą, kad būtų išaiškinami Seimo suformuluoti klausimai, prašymas Seimo Antikorupcijos komisijai kreiptis į Energetikos komisiją ir Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją, 18 dienos prašymas komisijai papildomai kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją, kad būtų pateikti duomenys, buvo ignoruojami.

Į raštu pateiktus prašymus nekreipiama dėmesio, posėdžio metu man nesuteikiama galimybė pateikti paaiškinimus ir išsakyti savo nuomonę svarstomam klausimui, paklausti kviečiamųjų asmenų. Tokiu būdu pažeidžiama mano teisė bei užkertamas kelias objektyviam tyrimui.

Tačiau prieš rugsėjo 20 dieną vykusį posėdį, t. y. vakar, prieš komisijos posėdį, komisijos sekretoriatas komisijos nariams išplatino anoniminę medžiagą, neregistruotą, nepasirašytą, laisvos formos, pavadintą „Artūro Skardžiaus saulės aferos“. Vien jau pavadinimas formuoja išankstinę neigiamą komisijos narių nuomonę mano atžvilgiu. Anoniminio rašto turinys yra grįstas tikrovės neatitinkančiais, klaidinančiais teiginiais. Jokių saulės energetikos... nei aš, nei mano giminės nedalyvaujame ir neturime. Dėl anoniminio rašto tikėtina, jog anonimas tai daro sąmoningai, siekdamas mane apšmeižti bei suformuoti išankstinę neigiamą komisijos narių nuomonę mano atžvilgiu. Štai yra tas raštas, yra sekretoriato uždėta viza – komisijos narių žiniai. Nepasirašyta, nieko. Tai yra neregistruotas dokumentas! Sakykime, į teisėtus raštus atsakymų jokių, tačiau žaidžiama „15min.“ stiliumi, su kuriuo šiandieną aš jau bylinėjusi teismuose. Todėl prašau atsižvelgti, išklaudyti. Būkime ne Baltarusijos ar Korėjos parlamentas. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Ačiū, gerbiamas kolega. Gerbiami kolegos, vakarinį šimtąjį Seimo posėdį... (*Balsai salėje*) Aha, dar Seimo Pirmininkas? Prašom. Prašom, Pirmininke. (*Balsai salėje*) Dar ne. Pakentėkime. Prašom, Pirmininke.

V. PRANCKIETIS. Vakarinį šimtąjį posėdį dar vienas malonus pranešimas – šeštadienį 10 valandą renkamės Palangoje – Baltų vienybės diena. Maloniai kviečiu, kadangi dalyvaus ir Latvijos parlamento atstovai – draugystės su mumis grupė. Tai visus tuos, kam yra palankus oras ir patogus laikas, ir gera vieta, maloniai prašome.

PIRMININKAS. Ačiū, Pirmininke. (*Balsai salėje*)

V. PRANCKIETIS. 10 valandą.

PIRMININKAS. Oras, atrodo, tikrai bus geras. Kviečiu tikrai palaikyti Pirmininką. Taigi vakarinį šimtąjį posėdį baigiame. Ačiū. (*Gongas*) (*Balsai salėje*: „O tai nebus...“)

Jau gongas. (*Balsai salėje*) Visi balsavome. Visi užregistruoti, kas dalyvauja, visi esate užregistruoti. Gero vakaro!

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Achtisari Marti (Ahtisaari Martti) 8
Adomėnas Mantas 20
Andrikis Rimas 46, 47
Andriukaitis Vytenis Povilas 43
Anušauskas Arvydas 47, 58, 60, 61, 62, 65
Armonaitė Aušrinė 15, 31, 43, 44, 48
Augūnaitė Viltė 12
- Bagdonas Gintaras 66
Bakas Vytautas 13, 14, 15, 16, 50
Bartkevičius Kęstutis 15, 42
Baškienė Rima 7, 13, 46, 47
Baublys Juozas 24
Baura Antanas 39, 46, 47, 50, 67
Beriozovas Vladimiras 12
Bernatonis Juozas 9, 10, 14, 71, 72
Brazauskas Algirdas Mykolas 7, 8, 9, 10, 11, 12
Braziulis Kastytis 62
Burauskaitė Teresė Birutė 61, 62
Burokienė Guoda 21
Buškevičius Stanislovas 62
- Čimbaras Petras 30, 31, 32
Čmilytė-Nielsen Viktorija 46, 47
- Dagys Rimantas Jonas 19, 53, 55
Daujotis Vytautas 61
Dumbrava Algimantas 15, 27, 28, 38, 39, 70
- Gentvilas Eugenijus 13, 14, 25, 27, 28, 30, 31, 48
Gentvilas Simonas 17, 21, 26, 32, 38
Glaveckas Kęstutis 22, 35
Gražulis Petras 13, 14, 15, 34, 46, 47, 52, 63, 64, 65, 66
- Haroldas V 8
- Jarutis Jonas 22, 26
Jedinskij Zbigneŭ 61, 63, 64, 65
Jelcinas Borisas (Jelcin Boris) 8
Jovaiša Eugenijus 27
Jovaiša Sergejus 27, 52, 64, 71
Juknevičienė Rasa 15, 45, 65
Juozapaitis Vytautas 15, 37, 38, 39
Juraitis Kazimieras 65
Juška Ričardas 19, 41, 42
- Kairys Jurgis 61
Kairys Steponas 69
Kamblevičius Vytautas 15, 40
Karbauskis Ramūnas 65
Karoblis Raimundas 37
Karolis XVI Gustavas 8
- Karosas Justinas 11
Kašauskas Stasys 12
Kernagis Vytautas 39, 40, 46, 47
Kėvišas Gintaras 38
Kindurys Gintautas 20
Kirkilas Gediminas 7, 9, 11, 15, 45, 46
Kreivys Dainius 16
Kubilienė Asta 46, 47
Kubilius Andrius 16
Kukuraitis Linas 40, 44
Kuodytė Dalia 61
Kvasnievskis Aleksandras (Kwaśniewski Aleksander) 8, 9
- Landsbergis Gabrielius 34
Linkevičius Linas Antanas 34
- Mackevič Michal 46, 47
Majauskas Mykolas 46
Markauskas Bronius 26, 31, 39
Martinėlis Raimundas 21, 23, 36, 53, 58, 59, 63
Masiulis Kęstutis 30, 31, 32
Masiulis Rokas 41, 42
Matelis Bronislovas 35, 36, 51, 52
Matkevičienė Laimutė 46, 47
Mažeika Kęstutis 42, 66
Merkel Angela (Merkel Angela) 11
Mertinienė Laima 11
Miliūtė Rita 61
Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 43, 58
- Navickas Kęstutis 39, 40, 43
Norkienė Aušrinė 40, 41, 54
- Olandas Fransua (Hollande François) 11
Olekas Juozas 30, 36, 37, 64
- Paleckis Justas Vincas 10, 11, 12
Palionis Andrius 42, 43, 50
Papirtienė Aušra 51
Pašilis Evaldas 44, 46
Patackas Algirdas Vaclovas 62
Petrauskienė Jurgita 36, 37, 41
Peumansas Janas (Peumans Jan) 7
Pocius Arvydas 65
Popovienė Raminta 39
Pranckietis Viktoras 7, 34, 46, 70, 73
Pupinis Edmundas 17, 41, 55, 57, 59
Puteikis Naglis 32, 33, 34, 44, 45, 46, 47, 56, 57, 61, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72
- Rabinas Icchakas (Rabin Icchak) 8
Razma Jurgis 13
Rimkus Juozas 46, 47

Rinkevičius Viktoras 23, 24, 26, 27, 33, 49, 56
Riūtelis Arnoldas (Rüütel Arnold) 8
Ruokytė-Jonsson Liana 34

Sabatauskas Julius 14, 18, 20, 46, 47, 57
Salamakinas Algimantas 32, 33
Seneka 9
Simulik Valerijus 17
Sinkevičius Virginijus 17, 21, 22, 51
Sysas Algirdas 18, 19, 51, 52
Skaistė Gintarė 46, 47, 50
Skardžius Artūras 15, 41, 47, 72, 73
Skvernelis Saulius 35, 38, 39, 43
Smetona Antanas 10
Stalinas Josifas (Stalin Josif) 11
Stančikas Andriejus 22, 23, 24, 25, 27, 28
Starkevičius Kazys 27, 30, 31, 32

Šalaševičiūtė Rimantė 69
Šapoka Vilius 38, 40
Šarknickas Robertas 21, 33, 42, 50, 54, 66, 68
Šedbaras Stasys 34
Šepetys Lionginas 12
Šiaulienė Irena 7
Šimas Audrys 46, 47, 59, 69
Šimonytė Ingrida 46, 47

Širinskienė Agnė 69

Talmont Leonard 30, 64
Tamašunienė Rita 25, 27, 28
Tomilinas Tomas 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
Trampas Donaldas (Trump Donald) 14
Tumėnas Stasys 59, 60

Ulmanis Guntis (Ulmanis Guntis) 8
Urbšys Juozas 11
Usonienė Audronė 11

Vaičekauskas Gintaras 40
Vaičiūnas Žygimantas 44
Vainiutė Milda 36, 40, 41
Vaišvila Zigmas 61
Valensa Lechas (Wałęsa Lech) 9
Valionytė Birutė 12
Varžgalys Juozas 57, 71
Vasiliauskas Valdas 64
Venckienė Neringa 40, 45
Veryga Aurelijus 35, 42
Verneris Manfredas (Wörner Manfred) 8
Vingrienė Virginija 32, 57, 63, 68

Žemaitaitis Remigijus 28, 35

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*